

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ Ο ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΞ
Ο βίος και το έργο του

Διπλωματική εργασία της Σεβαστής ΜΑΖΕΡΑ - ΜΑΜΑΛΗ
A.E.M. 237

Επιβλέπων καθηγητής:
Α. Αλυγιζάκης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΙΟΥΝΙΟΣ 1997

0260011534

«Τίς Χουρμουζίου οίδε τάφον τινά μελοποιού;
Ω Χάλκη, Χάλκη, πού στέφανον σον έχεις;
Αγνός ακττερέιστος, άτυμβος 'κείνος ο κλεινός!
Φεύ, ώς ουδέ θανείν άξιον είν' ασόφοις! ».

1848, ιουνίου 21

Ηλίας Τανταλίδης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ιστορία της Εκκλησιαστικής μουσικής ανά τους αιώνες έχει να αναδείξει ένα πλήθος από προσωπικότητες, λιγότερο ή περισσότερο γνωστές στον ευρύτερο κόσμο. Όπως σε όλες τις Ιστορίες έτσι και σ' αυτή υπήρξαν περίοδοι ακμής-παρακμής, στασιμότητας - εξέλιξης.

Σαν θέμα της Διπλωματικής μου εργασίας διάλεξα την παρουσίαση μίας από τις μεγαλύτερες και πιο επιβλητικές μορφές που σημάδεψαν τον 19ο αιώνα και σίγουρα την Ιστορία και πορεία της Εκκλησιαστικής Μουσικής μέχρι τις μέρες μας.

Ο Χουρμούζιος ο Χαρτοφύλαξ, υπήρξε μία εξέχουσα προσωπικότητα που έζησε και έδρασε κατά τη διάρκεια του β' μισού του 18ου και του α' μισού του 19ου και συγκαταλέγεται μεταξύ των μεγαλυτέρων ευεργετών της Εκκλησιαστικής μουσικής μας παράδοσης, αφού προκάλεσε κατά κάποιο τρόπο με το έργο του και σε συνεργασία με δύο ακόμη συνεργάτες του, τον αρχιμανδρίτη Χρύσανθο (Μητροπολίτη Δυρραχίου κατόπιν Προύσης εκ Μαδύτου) και Γρηγόριο Λευίτη το Λαμπαδάριο τη μεγαλύτερη περίοδο άνθησης, εξέλιξης και διάδοσης της Εκκλησιαστικής Μουσικής στη Νεώτερη Ιστορία της Ελλάδος.

Στοιχεία που αφορούν την προσωπική του ζωή, δεν έχουμε παρά ελάχιστα: στην ουσία έχουμε τα απολύτως τυπικά. Προσπάθησα ν' ακολουθήσω την πορεία της ζωής του, συνθέτοντας μέσα από τις λιγοστές γραπτές πληροφορίες που υπάρχουν το βιογραφικό του σημείωμα, μια που οι υπάρχουσες αναφορές σ' αυτό είναι ελάχιστες και σπαρμένες σε κάποια παλιά εκκλησιαστικά βιβλία και κάποιες πιο ενημερωμένες εγκυκλοπαίδειες.

Το πολύτροπο όμως έργο του που καταλαμβάνει και τους τρεις τομείς «μουσικολογικής δράσης» δηλαδή είναι εξηγηματικό, συνθετικό και διδακτικό, μαρτυρούν έναν πολύπλευρα μορφωμένο και καλλιεργημένο μουσικό συνεχιστή αλλά και δημιουργό της παρακαταθήκης που δια μέσου των αιώνων υπάρχει αδιάφθορη στις μέρες μας.

Έτσι λοιπόν έκανα μία προσπάθεια να προσεγγίσω το έργο του, παραθέτοντας παράλληλα και παραδείγματα ενδεικτικά και αναλυμένα, στη βυζαντινή αλλά και στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία.

Στην εργασία μου αυτή παραθέτω επίσης έναν «βιβλιογραφικό χάρτη», στον οποίον βρίσκονται συγκεντρωμένοι οι τίτλοι και το περιεχόμενο των χειρογράφων του, έτσι ακριβώς όπως βρίσκονται ταξινομημένοι στις διάφορες βιβλιοθήκες των Μονών του Αγίου Όρους και τέλος ένα γενικό κατάλογο του έργου του Χουρμουζίου.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά, το μεγάλο Δάσκαλο της Βυζαντινής μουσικής του οποίου έχω την μεγάλη τύχη να είμαι μαθήτρια, κύριο Μανόλη Χατζημάρκο, καθώς επίσης και το σύζυγό μου κύριο Νικόλαο Μάμαλη, που με τις γνώσεις και την υπομονή τους με βοήθησαν να φέρω εις πέρας την διπλωματική μου εργασία.

<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ</u>	Σελίδα
--------------------	--------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
-----------------	---

1. Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ	
---------------------------------	--

1.1. Βιογραφικά στοιχεία	16
1.2. Ο Χουρμούζιος ο Χαρτοφύλαξ και η μεταρρύθμιση του 1814	21

2. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ	
-----------------------------------	--

2.1. Εξηγητικό	24
2.1.1. Εξηγήσεις ολοκληρωμένων έργων	25
2.1.2. Εξηγήσεις απάντων	29
2.1.3. Εξηγήσεις μεμονωμένων μελών	30
2.2. Εκδοτικό	31
2.3. Εξωτερική μουσική	33
2.4. Θεωρητικό	36
2.5. Συνθετικό	37
2.5.1. Συνθέσεις ολοκληρωμένων έργων	37
2.5.2. Συνθέσεις μεμονωμένων έργων	37

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ - ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΣΤΙΣ ΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ	
--	--

3.1. Μονή Ξηροποτάμου	41
3.2. Μονή Δοχειαρίου	44

3.3. Μονή Κωσταμονίτου	58
3.4. Μονή Ξενοφώντος	60
3.5. Μονή Παντελεήμονος	73
3.6. Μονή Παντελεήμονος - Συλλογή Τυπικαρίου Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Σ.Τ.Κ.Θ.)	94
3.7. Μονή Σίμωνος Πέτρας	96
3.8. Μονή Γρηγορίου	98
3.9. Μονή Διονυσίου	101
3.10. Μονή Αγίου Παύλου	129
3.11. Μονή Κουτλουμουσίου	141
3.12. Μονή Καρακάλλου	144
3.13. Μονή Φιλόθεου	148
3.14. Μονή Σταυρονικήτα	149
3.15. Μονή Σταυρονικήτα - Ρουμάνικοι κώδικες	152
Βιβλιογραφικές παραπομπές - Σχόλια 3 ^{ου} κεφαλαίου	154

4. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΑ : ΠΟΛΥΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΜΑ «ΕΠΙ ΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟΝ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ»

4.1 Ο πολυέλεος ως μορφή σύνθεσης	161
4.2 Το κράτημα ως μορφή σύνθεσης	161
4.3 Το κείμενο του έργου	161
4.4 Νεοελληνική μετάφραση του κειμένου	163
4.5 Το περιεχόμενο του πολυελέου	164
4.6 Μορφολογική ανάλυση του πολυελέου	164
4.7 Γραφική παράσταση του μουσικού κειμένου με λόγια	180

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	184
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ	186
ΜΟΥΣΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ	187
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Β.Ε.	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Μ.Π.Τ.	Μετόχι Παναγίου Τάφου
βλ.	βλέπε
Χ.Α.	χρονική αγωγή
ο.π.	όπως παραπάνω
κ.α.	και άλλα
Μ.	μέτρο - μέτρα
αι.	αιώνας
Ηχ. Πλ.	Ηχος πλάγιος
σ.	σελίδα
φ.	φύλλο
χγφ.-χργφ	χειρόγραφο
Σγρφ.	σημειογραφία
Εξγ.	εξηγητής - εξήγηση
r-v	recto-verso
περ.	Περίπου
αρ.	αριθμός
Β.Μ.	Βιβλιοθήκη της μονής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λόγω της περιορισμένης βιβλιογραφίας άρα και της σχετικά μεγάλης έλλειψης γνώσης της πορείας της εκκλησιαστικής μας μουσικής, θεωρώ απολύτως αναγκαίο πριν ασχοληθώ ειδικά με τη ζωή και το έργο μιας λαμπρής προσωπικότητας στο συγκεκριμένο τομέα όπως είναι ο Χ.Χ., να κάνω μία όσο το δυνατόν συντομότερη ιστορική αναδρομή της πορείας της από τη γέννησή της σχεδόν και έως το πρώτο τέταρτο του 19ου αιώνα, οπότε και έζησε.

Επειδή δε τον τελευταίο αιώνα η εκκλησιαστική μουσική έχει καθιερωθεί με την επωνυμία Βυζαντινή, θα ήθελα να τονίσω πώς η εκκλησιαστική μουσική γεννήθηκε ως τέχνη και καλλιεργήθηκε ευρέως την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (4ος αιώνας μ.Χ. εποχή της μονοκρατορίας του Μ. Κωνσταντίνου έως την Άλωση της Πόλης την εποχή των Παλαιολόγων 1261-1453).¹

Θυμίζω επίσης πως κατά την περίοδο αυτή, δηλαδή από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα, η πολιτική και θρησκευτική εξουσία ταυτίζόταν (αυτό άλλωστε συμβαίνει σε κάθε απολυταρχικό καθεστώς) και αυτό ήταν και ο σοβαρότερος λόγος για τον οποίο η μουσική αυτή καλλιεργήθηκε, άνθισε και διαδόθηκε σαν η μουσική των ανακτόρων, μέσο δηλαδή επιβολής της εξουσίας.

Με την εύνοια λοιπόν των αυτοκρατόρων ζουν και δρουν μεγάλοι μελουργοί που όντας αφοσιωμένοι στο έργο τους φτάνουν το Βυζαντινό μέλος στην οριστική του διαμόρφωση, επιβάλλουν τα παλαιότερα βιβλία δηλαδή το Στιχηράριο, το Ειρμολόγιο και το Κοντακάριο (Οικηματάριο), καλλιεργούν ιδιαίτερα το Παπαδικό

---

¹ Ι. Καραγιαννόπουλος «Το Βυζαντινό Κράτος» Εκδόσεις Βάνιας - Θεσσαλονίκη 1993.

Μέλος το οποίο και αποκτά την καθιερωμένη του μορφή τη λεγόμενη Παπαδική, συνθέτοντας έτσι τη μεγάλη Βυζαντινή Παράδοση.²

Όμως αυτό δε σημαίνει πως με την παύση ύπαρξης της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας η μουσική αυτή ταριχεύεται και χωρίς καμία άλλη εξέλιξη ή ανανέωση διαδίδεται τυφλά δια μέσου των αιώνων, φθάνοντας ατόφια και αναλλοίωτη έως τις μέρες μας. Η μουσική αυτή έχει υπόσταση, αναπνέει και ελίσσεται, όντας πραγματικά ταυτισμένη με την Ιστορία του Νεώτερου Ελληνισμού.

Θα συμφωνήσω απόλυτα με την άποψη του Μ. Χατζηγιακούμη που λέει πως: «ο όρος Βυζαντινή Μουσική είναι επινόηση του τέλους, κυρίως του περασμένου αιώνα που νιοθετήθηκε αβασάνιστα, γιατί ανταποκρινόταν άριστα στις ποικιλώνυμες τότε μεγαλοϊδεατικές τάσεις επιστροφής στο χώρο και στην έκφραση της Παλαιάς Βυζαντινής Αυτοκρατορίας»³

² Αναφέρω ενδεικτικά τους εξής: Μεθόδιος ο Τατάρων (αρχές 4ου αι.), Κύριλλος ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων (τέλη 4ου αι.), Ανατόλιος ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (α' μισό του 5ου αι.), Ρωμανός ο Μελωδός (6ος αι.), Σωφρόνιος ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων (7ος αι.), Ιωάννης ο Δαμασκηνός (τέλη 7ου αρχές 8ου αι.), Θεόδωρος ο Στουδίτης (9ος αι.), Ιωάννης ο Γλυκύς (αρχές του 10ου αιώνα), Ιωάννης ο Κουκουζέλης (ίσως 13ος αι.), Ξένος ο Κορώνης (ακμή περ. 1320-1350), ο αδερφός του μοναχός Αγάθων, Ιωάννης ο Κλαδάς (ίσως γύρω στα 1400), Δαβίδ ο Ρεδαιστινός (αυτόγραφα των ετών 1431-1436), Γρηγόριος ο Μπούνης ο Αλυάτης (αυτόγραφα μουσικά και μη των ετών 1433-1447), Μανουήλ ο Χρυσάφης (ακμή περίπου 1440-1465) και πολλοί άλλοι.

³ Μανώλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820», Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος- Αθήνα 1980.

Κανένας ερευνητής της Ιστορίας του Νεώτερου Ελληνισμού δεν αρνείται πως μετά την Άλωση επικρατεί μία σύγχυση σε όλους τους τομείς της ζωής. Πόσο μάλλον στις τέχνες που ανά τω κοσμώ και τους αιώνες είναι ο καθρέφτης της κοινωνίας.

Για τα επόμενα 150 χρόνια η ήδη υπάρχουσα εκκλησιαστική μουσική παράδοση συντροφεύει τον Έλληνα «ραγιά» στις κρυφές συγκεντρώσεις δειλά και πάντα έχοντας ζωντανό το φόβο του κατακτητή. Χρειάζεται δε να σημειωθεί πως ο κυριότερος σκοπός της κατάκτησης της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ύστερα από τον ιμπεριαλιστικό επεκτατισμό, ήταν η επιβολή δια της βίας και κατά συνέπεια η επικράτηση του θρησκευτικού δόγματος του Ισλαμισμού.

Το κύριο λοιπόν μέλημα εκείνης της περιόδου ήταν αυτολεξεί η διατήρηση «πάσης θυσίας» της παράδοσης της Ορθοδοξίας, η οποία τελικά ταυτίστηκε με την ύπαρξη και την επιβίωση της ίδιας μας της Εθνικής Ταυτότητας.

Δε θα έπρεπε εδώ να παραλείψουμε την αναφορά στη μεγάλη προσφορά των μοναχών του Αγίου Όρους που κατά την περίοδο σχεδόν όλου του 16ου αιώνα και στην προσπάθεια διατήρησης της παράδοσης, επιδίδονται στην αντιγραφή των ήδη υπαρχόντων χειρογράφων, μετατρέποντας έτσι το χώρο αυτό σε κέντρο Βιβλιογραφικής δραστηριότητας.⁴

⁴ Αναφέρω ενδεικτικά τους εξής: Μακάριος ο διάκονος, Λεόντιος ο μοναχός, Γαβριήλ ο ιερομόναχος, Νικόλαος ο Παδιάτης κ.α.

Επίσης 3 κέντρα εκτός από τη Δύση γίνανε γωνιές καταφυγής κάποιων προσωπικοτήτων των τεχνών και των γραμμάτων και κατά συνέπεια διατηρητές της παράδοσης :

Στη Σερβία αλλά και τη Μολδαβία έχουμε την ήδη υπάρχουσα μουσική σλαβική παράδοση η οποία διαμορφώνεται κάτω από την έντονη επιρροή της παράδοσης που κουβαλούν μαζί τους οι έλληνες πρόσφυγες της Κωνσταντινούπολης. Κάνουν επίσης την εμφάνισή τους τα πρώτα χρονολογημένα χειρόγραφα με δίγλωσση μορφή.⁵

Στην Κύπρο συνεχίζεται η ήδη ανθηρή βυζαντινή παράδοση και στην Κρήτη, πραγματικά άνθησε και ανανεώθηκε με διαφοροποιημένη την έκφραση.⁶

Στο τέλος του 16ου αιώνα και το α' μισό του 17ου (περίπου στα χρόνια 1580 - 1650) παρουσιάζονται τα σημάδια μίας γενικότερης επαναδραστηριοποίησης.

Η αντιγραφή των χειρογράφων είναι περισσότερο συστηματική, τα σωζόμενα αντίτυπα πολλαπλάσια, ενώ επώνυμοι και ανώνυμοι μουσικοί ασχολούνται όχι μόνο με την αντιγραφή, αλλά και με τη διδασκαλία και, τώρα πια με τη σύνθεση. Από την άποψη αυτή, τα χρόνια αυτά αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί με την όλη δραστηριότητα που παρουσιάζεται προπαρασκευάζεται σταθερά η επόμενη μεγάλη περίοδος ακμής και άνθισης της εκκλησιαστικής μουσικής.⁷

⁵ Αναφέρω ενδεικτικά τους εξής: Ευστάθιος ο μοναχός, Αντώνιος ο ιερομόναχος κ.α.

⁶ Ο Μ. Χατζηγιακούμης αναφέρει στα «*Χειρόγραφα...*», τις εξής δύο χαρακτηριστικές εκφράσεις παραμένες από την χειρόγραφη παράδοση: «*ως ψάλλονται παρά των Κυπραίων*», και «*ως ψάλλονται παρά των Κρηταίων*».

⁷ Μ. Χατζηγιακούμη «*Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής*» -iii Σχεδίασμα της Ιστορίας σ. 29-Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος- Αθήνα 1980

Η Κρήτη συνεχίζει να «παράγει» πολλούς αξιόλογους μουσικούς και να έχει πλέον να επιδείξει μία «εκκλησιαστική μουσική παιδεία πολύ διαδεδομένη, ιδιότυπη και προσωπική». ⁸

Η Κωνσταντινούπολη είναι το επίκεντρο του «ενδιαφέροντος» των κατακτητών. Εδώ είναι που γίνονται οι σοβαρότερες προσπάθειες πνευματικού αποπροσανατολισμού με τρόπο βίαιο και ασυνείδητο. Παρόλα' αυτά, κάνουν συνεχώς την εμφάνισή τους νέοι μουσικοί που αψηφώντας την επιβολή από τον κατακτητή του πνευματικού σκοταδισμού, είναι πρόθυμοι όχι μόνο να συνεχίσουν την ήδη υπάρχουσα μουσική παράδοση, αλλά και να δημιουργήσουν προσωπικά μέλη, τα οποία έρχονται με τη σειρά τους να ενσωματωθούν στα ήδη υπάρχοντα μουσικά βιβλία. Εμφανίζεται έτσι το Καλοφωνικό Ειρμολόγιο⁹, οι πρώτες στο γνωστό τύπο μεγάλες δοξολογίες και μελοποιούνται τα πρώτα «εθνικά» κρατήματα.¹⁰

Με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε πως την ίδια πορεία «αφύπνισης» συνεχίζει ο υπόδουλος ελληνισμός και έως το τέλος του 18ου αιώνα. Μεγάλες προσωπικότητες όπως ο Χρυσάφης ο Νέος, ο Γερμανός Μητροπολίτης Νέων Πατρών, ο Μπαλάσιος ο Ιερέας, ο Πέτρος ο Μπερεκέτης, ο Κοσμάς ο Μακεδών, ο

⁸ Μ. Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής» -iii Σχεδίασμα της Ιστορίας σ. 29-Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος- Αθήνα 1980

⁹ Α. Αλυγιζάκη. «Μελωδήματα ασκήσεων λειτουργικής», Εισαγωγή σ.24 -Εκδόσεις Γ. Δεδούση, Θεσσαλονίκη 1992.

¹⁰ Μ. Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής» -iii Σχεδίασμα της Ιστορίας σ. 33-Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος- Αθήνα 1980

Δαμιανός ο Βατοπεδινός και πολλοί άλλοι «παράγουν» έργο αντιγραφικό, συνθετικό και για πρώτη φορά εξηγηματικό¹¹

Κατά την περίοδο αυτή, συναντάμε και τις πρώτες προσπάθειες μετά την Άλωση για τη σύσταση μουσικής σχολής στην Κωνσταντινούπολη υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Η πρώτη σχολή ιδρύθηκε το 1727, ενώ το 1776 ανασυστάθηκε - με επικεφαλείς τους Ιάκωβο τον Πρωτοψάλτη και Πέτρο το Βυζάντιο - η Πατριαρχική Μουσική Σχολή.¹²

Εδώ πρέπει να γίνει μία σύντομη αναφορά στη πολυπλοκότητα της υπάρχουσας μουσικής σημειογραφίας, γεγονός που αφενός καθιστούσε δύσκολη την ουσιαστική εκμάθησή της και αφετέρου ήταν εμπόδιο στην πιο γρήγορη εξάπλωση και καλλιέργειά της, από τα ευρύτερα κοινωνικά στρώματα και συνεπώς την καθιέρωσή της σαν μία ταχύτατα προσαρμοζόμενη κουλτούρα στα βιώματα του αναταρασσόμενου ελληνισμού, χωρίς αυτό να φθείρει την παράδοση τόσων αιώνων.

Οι προσπάθειες ξεκίνησαν από πολύ νωρίς (τέλος του 17^{ου} αι. Μπαλάσιος), συνεχίστηκαν με τις «προτάσεις» των Ιωάννη πρωτοψάλτη του Τραπεζούντιου (1756), του Πέτρου του Πελοποννησίου και του Πέτρου του Βυζαντίου. Ο Γεώργιος ο Κρητής, μαθητής του Ιακώβου και δάσκαλος των Γρηγορίου και Χουρμουζίου, αλλά

¹¹ Α. Αλυγιζάκη «Θέματα εκκλησιαστικής μουσικής», σ. 99-Εκδόσεις Π. Πουρνάρα - Θεσσαλονίκη 1991.

¹² Δ. Γ. Παναγιωτόπουλου «Θεωρία και πρόξις της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής», Εισαγωγή σ. 35 - «Σωτήρ», Αθήνα Απρίλιος 1991.

1. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ Ο ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΞ - Η ΖΩΗ ΤΟΥ

1.1 ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

«Ούτος εστί Χαλκηνός κατά την πατρίδαν, από της νήσου δηλαδή Χάλκης, κειμένης παρά την Βυθινίαν εν τη Προποντίδι. έστι Δε και μέλος των τριών Διδασκάλων της νέας Μεθόδου της Εκκλησιαστικής Μουσικής των νυν Ελλήνων, και διωρίσθη γενικώς ίνα μετά Γρηγορίου Λαμπαδαρίου παραδώση το πρακτικόν μέρος αυτής»

Χρύσανθος ο εκ Μαδύτων¹⁴

«Χουρμούζης ο επικλήν Γιαμαλής εν τω ΙΖ' και ΙΗ' αιώνι, μαθητής Ιακώβου Πρωτοψάλτου και λόγιος. Ούτως ευδοκίμησεν εν πολλαίς νέαις συγγράμμασι»

Άγιον Όρος - Μονή Ξηροποτάμου, χρφ. αρ. 318 (αρχές ΙΘ' αι.)

¹⁴ Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων «Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικῆς» - Εν Παρισίοις - 1821 - Μέρος δεύτερον XLII α).

Ο Χουρμούζιος Γεώργιος, γεννήθηκε στη Χάλκη, νησί που ανήκε στα Πριγκηπονήσια της Προποντίδος. Ακριβής ημερομηνία γέννησης δεν μας είναι γνωστή. Από τις γραπτές όμως μαρτυρίες αλλά φυσικά και από τα αναρίθμητα χρονολογημένα χειρόγραφά του, συμπεραίνουμε πως γεννήθηκε κατά το β' μισό του 18ου αιώνα. Το μόνο χαρακτηριστικό για την εξωτερική του εμφάνιση είναι η αναφορά που συναντάμε συχνά «ώς έχον περί τον κρόταφον μέλαν τι κρεατώδες εξοίδημα»¹⁵.

Ο πιο συνηθισμένος χαρακτηρισμός που του αποδίδεται είναι «Γιαμαλής». Επυχε μεγάλης μουσικής μορφώσεως, από σπουδαίους μουσικοδιδάσκαλους όπως ο Ιάκωβος ο Πρωτοψάλτης και ο Γεώργιος ο Κρης, τους οποίους μάλιστα λέγεται ότι τους «υπερέβη»¹⁶. Πρόκειται για μία προσωπικότητα, αθόρυβη αλλά και δραστική¹⁷. Έψαλλε ως πρωτοψάλτης σε διάφορους ναούς της Κωνσταντινούπολης: στον Άγιο Δημήτριο, στον άγιο Ιωάννη στο Γαλατά και στην εκκλησία του Βαλατά στο σιναϊκό μετόχι.

Η δραστηριότητά του πριν από το 1814 δεν φαίνεται να υπήρξε αρκετά μεγάλη. Σ' αυτήν την εποχή ανήκει ένα του αυτόγραφο (του 1792), το μοναδικό

¹⁵ Γ.Παπαδόπουλον «Συμβολαί εις την ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής», Αθήναι 1890 - σελ.331

¹⁶ Γ.Παπαδόπουλον «Συμβολαί εις την ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής», Αθήναι 1890 - σελ.331

¹⁷ Μανώλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820», Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος - Αθήνα 1980 -σελ. 57

μέχρι στιγμής σε παλαιά γραφή¹⁸. Απεναντίας, στη μετέπειτα περίοδο (1814- 1840) η δράση του πλουτίζεται αυτόμata και σ' αυτήν ανήκει όλο σχεδόν το γνωστό του έργο. Είναι ένας από τους εφευρέτες Νέας Μεθόδου¹⁹.

Το 1813 διορίστηκε Χαρτοφύλαξ²⁰ της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας και διευθυντής του Πατριαρχικού τυπογραφείου.

¹⁸ Γ. Παπαδόπουλον «Συμβολαί εις την ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής», Αθήναι 1890 - σελ.332

¹⁹ Η «Νέα Μέθοδος», είναι η επινόηση και η εφαρμογή ενός νέου γραφικού συστήματος με την επαναστατική μέθοδο που ανακάλυψαν και εδραίωσαν οι τρείς δάσκαλοι: ο Χρύσανθος ο «εκ Μαδύτων, ο Γρηγόριος ο Λαμπαδάριος και ο Χουρμούζιος ο Χαρτοφύλαξ». Μανόλη Χατζηγιακουμή «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820», Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος - Αθήνα 1980 -σελ. 57

²⁰ «Χαρτοφύλαξ»

«Ο χαρτοφύλαξ οὐκ, ἔστιν, ως τινές λέγουσι, φύλαξ του σεκρέτου και θυρωρός (τούτο γαρ των οσταρίων αρχαίον επάγγελμα, επισκοπικών Δε δικαίων φροντιστής αξιόμαχος» (Βαλσάμων, Συντ.Δ', σελ. 534).

«Ούτος ενεργεί δικαίω του κατά καιρούς αγιοτάτου Πατριάρχου, παρά τα τούτω ανήκοντα ως επισκόπῳ» (Βαλσάμων, Συντ. Β' σελ. 587).

«...και κρατεί τα εκκλησιαστικά χαρτώα δικαιώματα ... ως δεξιά του Αρχιερέως χειρ» (Βαλσάμων, Συντ. Ε', σελ. 531). Θρησκευτική και Ήθική Εγκυκλοπαίδεια - Αθήναι 1968 - 12^{ος} Τόμος - Λήμμα «χαρτοφύλαξ».

[Καν. Δικ.] Εκκλησιαστικόν αξίωμα (οφύκιον), όπερ δίδεται εις πρεσβυτέρους ή διακόνους. Ο χαρτοφύλαξ, δια το πολυσχιδές των καθηκόντων απεκλήθη «στόμα και δεξιά του Επισκόπου χειρ». Περιληπτικά έχει ανάλογα καθήκοντα ως γραμματέας του επισκόπου, (χρήση της επισκοπικής σφραγίδας και υπογραφής, σύνταξη επισκοπικών εγγράφων, επαφή

Το 1815 διορίστηκε καθηγητής μουσικής στην Τρίτη Πατριαρχική Μουσική Σχολή Κωνσταντινουπόλεως στην οποία και δίδαξε μέχρι το 1821.

Κατά τον αοίδιμο Χρύσανθο τον εκ Μαδύτου ο Χουρμούζιος «διωρίσθη ίνα μετά Γρηγορίου Λαμπαδαρίου παραδίδει το πρακτικόν μέρος της Εκκλησιαστικής μουσικής».

Ο πολύπλευρος Χουρμούζιος κατά τη διάρκεια της ζωής του έδρασε σαν ψάλτης, δάσκαλος, εξηγητής, συνθέτης, επιμελητής και εκδότης βιβλίων, καθώς και ως συγγραφέας θεωρητικού βιβλίου της μουσικής.

Σύμφωνα με γραπτές μαρτυρίες συχνά του αποδίδονται χαρακτηρισμοί όπως «χαλκέντερος», «φιλοπονώτατος μουσικός μετά θαυμασίας υπομονής καίπερ υπό πενίας κατατρυχόμενος».

με την πολιτική αρχή του τόπου για την έκδοση επισκοπικών διαταγμάτων κλπ.), ως μόνιμος αντιπρόσωπος του επισκόπου, (κατηγεί και κηρύττει το λόγο του Θεού, προεδρεύει του επισκοπικού δικαστηρίου, έχει δικαίωμα έγκρισης ή απόρριψης ιερατικών πράξεων κλπ), στο τελετουργικό της εκκλησίας να διαβάζει το Ευαγγέλιο την Αγία και Μεγάλη Πέμπτη, κατά τις συνόδους να ενημερώνει τα πρακτικά και τέλος, έχει πλήρη υπευθυνότητα για την ακεραιότητα του εκκλησιαστικού χαρτοφυλακίου (αρχείο επίσημων εκκλησιαστικών εγγράφων).

Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια «ΠΥΡΣΟΣ» Α.Ε. - Αθήναι 1934, σελ. 519, λήμμα «Χαρτοφύλαξ».

Ο Χουρμούζιος, σε αντίθεση με τον Γρηγόριο ο οποίος πέθανε πολύ νέος (μόλις το 1821), «ηντύχησε να μακροημερεύσει μέχρι το 1840»²¹. Σύμφωνα με μαρτυρίες της εποχής, μέσα στο μεγάλο διάστημα των 25 χρόνων για τα οποία χρόνια είναι γνωστή η δράση του από τη σωζόμενη χειρόγραφη παράδοση, «εργαζόμενος μετ' αφοσιώσεως ημέραν και νύχτα»²², κατάφερε να αφήσει έργο πολύτιμο και τεράστιο σε όγκο (στο όνομά του ανήκουν οι μετάγραφές - εξηγήσεις σχεδόν ολόκληρου του ρεπερτορίου της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου!!), κάνοντας μ' αυτόν τον τρόπο την Εκκλησιαστική μουσική πνευματική τροφή για όλο το κόσμο και όχι μόνο για τους λίγους ειδήμονες. Αφιερώνοντας ολόκληρη τη ζωή του σ' αυτόν τον αγώνα που αργότερα οι ιστορικοί ονομάσανε «μεταρρύθμιση του 1814», και μην έχοντας ουδεμία υλική πολυτέλεια προσφέρει στον εαυτό του, «απήλθε του κόσμου τούτου κατατρυχόμενος υπό πενίας», στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Χάλκη, όπου και είχε «επιστρέψει για να εργασθεί τα τελευταία χρόνια της ζωής του, το 1840.

²¹ Γρ. Στάθη «Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποίας» - Αθήναι 1992 - σελ. 163.

²² Γρ. Στάθη «Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποίας» - Αθήναι 1992 - σελ. 163.

1.2 Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ 1814

«Η μακροχρόνια εξέλιξη της μουσικής σημειογραφίας, η οποία ξεκίνησε ουσιαστικά με τις πρώτες εξηγήσεις (τέλος του 17ου αιώνα) του Μπαλασίου, θεμελιώθηκε αργότερα με την απλούστερη γραφική διατύπωση (1756) του Ιωάννη πρωτοψάλτη του Τραπεζούντιου, και η οποία διαμορφώθηκε και επιβλήθηκε γενικότερα με τον Πέτρο τον Πελοποννήσιο, κατέληξε, κυρίως διαμέσω των παραπέρα αναλύσεων του Πέτρου Βυζαντίου και του Γεωργίου του Κρητός, στην οριστική επινόηση ενός καινούργιου γραφικού συστήματος, απλού, ευμέθοδου και στηριγμένου στην παράδοση. Η επινόηση και στη συνέχεια η εφαρμογή του νέου αυτού συστήματος πραγματοποιήθηκε από τους λεγόμενους «τρείς διδασκάλους», τον Χρύσανθο, τον Γρηγόριο και το Χουρμούζιο. Αξιωματούχοι και οι τρεις της Μεγάλης Εκκλησίας και κορυφαίοι, πράγματι, στη νεότερη ιστορία της εκκλησιαστικής μουσικής θεωρίας και πράξης».²³

Κατανοώντας πλήρως το πολύ περιεκτικό κείμενο που παραθέτει ο Μ. Χατζηγιακούμης στα «Χειρόγραφά..», τον μπορούμε να παρατηρήσουμε την επιτακτική ανάγκη που είχε δημιουργηθεί στα δρώμενα της εκκλησιαστικής μουσικής πραγματικότητας, στο να μπορέσει το έργο αιώνων της μουσικής παράδοσης να περάσει στον απλό άνθρωπο, όχι μόνο σαν ένα είδος κουλτούρας, ή τελετουργίας, αλλά σαν την πιο απλή καθημερινή ανάγκη.

Το «παλαιό σύστημα» μουσικής γραφής το οποίο στην ουσία δεν ήταν παρά ένας πολύ καλά κλειδωμένος μουσικός κώδικας, που περνούσε από διδάσκοντα στον πολύ προσεκτικά επιλεγμένο μαθητή, (ο «μαθητευόμενος», καθόταν πλάι στον «γέροντα», χρόνια ολόκληρα μέχρι που αυτός ήταν απολύτως σίγουρος πως ο

²³ Μ. Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» - Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος - Αθήνα 1980 - σελ.55.

μαθητής του κατάφερε ν' απομνημονεύσει ολόκληρο το μουσικό τελετουργικό της εκκλησίας μας και βεβαίως ότι θα μπορούσε ο ίδιος να το μεταδώσει στον μαθητή του το ίδιο καλά όπως το είχε διδαχτεί από το δάσκαλό του...), ήταν πλέον το μεγαλύτερο εμπόδιο για την διατήρηση της ίδιας της παράδοσης. Έπρεπε λοιπόν να βρεθεί κάποιος τρόπος ώστε να αποκωδικοποιηθεί, και να καταγραφεί όλη η υπάρχουσα από στόμα σε στόμα μουσική παρακαταθήκη, έτσι ώστε να γίνει αντικείμενο εκμάθησης των πολλών και στη συνέχεια μελέτης και καλλιέργειας από τις επερχόμενες γενιές.

Οι «τρεις», κατάφεραν να κάνουν αυτό πραγματικότητα, αφού ανακάλυψαν το «αναλυτικό σύστημα μουσικής σημειογραφίας»²⁴, με τη βοήθεια του οποίου, μπορούσε να γραφεί αναλυτικά και η παραμικρή λεπτομέρεια του μουσικού κειμένου.

Έχοντας την απαιτούμενη μόρφωση, θέση και αξιώματα (πράγματα που τους επέτρεπαν να κινηθούν με μεγάλη άνεση), καλύψαν μόνοι τους το κενό. Ο

²⁴ «Κατ' αυτήν: καταργήθοσαν πέντε εκ των σημαδοφόνων και όλαι αι μεγάλαι υποστάσεις χειρονομίας, πλην εξ. Εισήχθησαν νέα σημάδια, δηλαδή μαρτυρίαι, φθοραί και τα διαιρούντα τον χρόνον, εισήχθη η μονοσύλλαβος παραλλαγή, καταργηθείσης της πολυσυλλάβου τοιαύτης. Ωρίσθησαν τα διαστήματα των κλιμάκων και η σαφής ενέργεια των φθορών. Και το κυριώτατον, ανελύθη το περιεχόμενον των θέσεων και υποστάσεων μετενεχθέν ολογράφως εις την νέαν αυτήν αναλυτικήν Μέθοδον σημειογραφίας δια του έργου των μεταγραφών των τριών Διδασκάλων και των πρώτων μαθητών των, έργου τεραστίου σε όγκον και σπουδαιότητα, συνθέτοντος μίαν σειράν εξ εξήκοντα και πλέον τόμων μεταγραφών, όλων αδημοσιεύτων»

Γρ. Στάθη «Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποιίας» - Αθήναι 1992 - σελ.57-58.

Χρύσανθος μας έχει αφήσει το περίφημο «Εισαγωγή εις το θεωρητικόν και Πρακτικόν της Εκκλησιαστικής Μουσικής» και το «Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικής», «...συνταχθέν προς χρήσιν των σπουδαζόντων αυτής»²⁵, ο Γρηγόριος αντίθετα με τον Χρύσανθο «ευδοκίμησε κατεξοχήν στην πρακτική της ψαλτικής τέχνης, ...»²⁶. Ο Χουρμούζιος ο Χαρτοφύλαξ το έργο του οποίου είναι και το κυρίως αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας, ήταν η πιο πολυσύνθετη προσωπικότητα, αφού κάλυπτε σχεδόν όλους τους τομείς. Ο Χουρμούζιος λοιπόν έδρασε ως ψάλτης, δάσκαλος, εξηγητής, εκδότης, επιμελητής μουσικών βιβλίων, συνθέτης και θεωρητικός.²⁷

Η Μεταρρύθμιση του 1814, ήταν τελικά έργο ζωής τριών μόνο ανθρώπων, οι οποίοι με την γνώση, τον αγώνα και την επιμονή και υπομονή τους διαιώνισαν στην κυριολεξία τη μουσική παρακαταθήκη του ελληνισμού.

²⁵ Χρύσανθου του εκ Μαδύτων «Εισαγωγή εις το θεωρητικόν και πρακτικόν της εκκλησιαστικής μουσικής» - εν Παρισίοις εκ της τυπογραφίας Ριγνίου - Ευρίσκεται Δε κατά Γαλατάν της Κωνσταντινουπόλεως - Παρά το Α. ΚΑΣΤΡΟΥ, Τυπογράφω - 1821.

²⁶ Μ. Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» - Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος - Αθήνα 1980 - σελ.56.

²⁷ Στην παρούσα εργασία γίνεται ξεχωριστή αναφορά σε κάθε μία από τις ιδιότητες του Χουρμουζίου.

2. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ Ο ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΞ - ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

2.1 ΕΞΗΓΗΤΙΚΟ

Ο Χουρμούζιος σαν προσωπικότητα ενδιαφέρει πρωτίστως σαν εξηγητής της Νέας Μεθόδου. Για 18 ολόκληρα χρόνια έγραψε ασταμάτητα «καλάμου και γραφίδος»²⁸, καταφέρνοντας με την τεράστια υπομονή του να παραδώσει στις επόμενες γενιές και εξηγημένο, από την παλαιά στη νέα μουσική σημειογραφία σχεδόν ολόκληρο το «ρεπερτόριο» των παλαιών μουσικοδιδασκάλων.

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι το αποτέλεσμα έρευνας μου σε γενικότερους καταλόγους, βιβλία, έντυπα και εγκυκλοπαίδειες και θεωρώ ότι θα ήταν μεγαλύτερη ευκολία για τον αναγνώστη η αναφορά μου με τη βοήθεια υποσημειώσεων, στην ακριβή πηγή πληροφόρησής μου.

Στην προσπάθειά μου να είμαι όσο το δυνατόν πιο ακριβής παραθέτω για κάθε έργο τον αριθμό καταλόγου του στο Μ.Π.Τ., καθώς και το έτος μεταγραφής (Ε.Μ.) του έργου, όπου αυτό ήταν δυνατό να βρεθεί:

---

²⁸ Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν «ΗΛΙΟΥ» - Αθήναι - Τόμος ΚΔ' σελ. 59-60 λήμμα «Χουρμούζιος».

2.1.1 Εξηγήσεις ολοκληρωμένων έργων

- Παλαιό Αναστασιατάριο ή Αναστασηματάριο παλαιού Στιχηραρίου, όπως είναι ο αρχικός τίτλος²⁹ (ΜΠΤ 702)³⁰
- Αναστασιατάριο του Χρυσάφη του νέου(ΜΠΤ 758)³¹ (Ε.Μ. 1826)³²
- Παλαιά Παπαδική (το έργο αποτελείται από 5 τόμους οι οποίοι περιέχουν τον εσπερινό, τον όρθρο, τη λειτουργία και θεοτοκία μαθήματα, καλοφωνικά στιχηρά. Στο ίδιο έργο περιέχονται μαθήματα και κρατήματα, κατά σύνθεση των ποιητών από τον 14^ο έως τον 17^ο αιώνα) (ΜΠΤ 703, 704, 705, 706, 732)³³
- Παλαιό Στιχηράριο (το έργο αποτελείται από 4 τόμους Α'- Δ') (ΜΠΤ 707, 708, 709, 715)³⁴

²⁹ Μανόλη Χατζηγιακούνη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ. 58 και 103(363)

³⁰ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

³¹ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

³² Μανόλη Χατζηγιακούνη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ. 58

³³ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

³⁴ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

- Κρατηματάριον (το έργο αποτελείται από 2 τόμους Α'-Β')(ΜΠΤ 711, 710)³⁵ (Ε.Μ. 1817)³⁶

- Οικηματάριον³⁷ ή τον Ακάθιστον του Ιωάννου Κλαδά και οίκους άλλων μελουργών (το έργο αποτελείται από 2 τόμους Α'-Β') (ΜΠΤ 713, 714)³⁸

- Μαθηματάριον του Σπιχηραρίου (το έργο αποτελείται από 8 τόμους Α'-Η') (ΜΠΤ 727 - 734)³⁹

- Σπιχηράριο του Γερμανού Παλαιών Πατρών (το έργο αποτελείται από 4 τόμους Α'-Δ')(ΜΠΤ 750, 747, 748, 749)⁴⁰ (Ε.Μ. 1831; 1832)⁴¹

³⁵ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

³⁶ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ. 58

³⁷ Εδώ πρέπει να παραθέσουμε μία πολύ χρήσιμη παρατήρηση που κάνει ο Μ. Χατζηγιακούμης στα «Χειρόγραφα ...» σελ.103(365): «... ίσως έχει μεταγραφεί μεταξύ των ετών 1817-1821, αφού ο Χουρμούζιος αυτοχαρακτηρίζεται ακόμη ως ‘διδάσκαλος της Γενικής Σχολής’».

³⁸ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους» - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

³⁹ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους» - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

⁴⁰ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους»- Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

⁴¹ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ. 58

- Σπιχηράριο Χρυσάφη του νέου (το έργο αποτελείται από 5 τόμους Α'-Ε') (Μ.Π.Τ 761 - 765)⁴² (Ε.Μ. 1835-1836)⁴³
- Αναστασηματάριο Πέτρου του Πελοποννησίου - Δοξαστάριο Ιακώβου του Πρωτοψάλτου (το έργο αποτελείται από 2 τόμους Α'- Β')
- Αργοσύντομο Ειρμολόγιο των Καταβασιών Πέτρου του Πελοποννησίου
- Σύντομο Δοξαστάριο Πέτρου του Πελλοπονήσου
- Μέγα Ισον του Ιωάννη Κουκουζέλη
- Παπαδική Πέτρου του Πρωτοψάλτη του Βιζαντίου
- Συλλογή Ιδιομέλων του Μανούηλ Πρωτοψάλτη (Ε.Μ.1830-1831)⁴⁴
- Ανθολογία της Παπαδικής (3 τόμοι Α'-Β'-Γ') (Μ.Π.Τ.703,704,705 - Ε.Μ.1818-1819)⁴⁵ Μαθηματάριον της Παπαδικής (2 τόμοι οι οποίοι έχουν αρίθμηση Δ'- Ε' γιατί θεωρούνται συνέχεια του προηγούμενου έργου) (Μ.Π.Τ.706,722 - Ε.Μ.1819)⁴⁶

⁴² Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρους» - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

⁴³ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εικλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ. 58

⁴⁴ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εικλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (368)

- Δοξαστάριο του Ιακώβου (χφ. Αρ.56 και 72 της Πατριαρχικής βιβλιοθήκης Ιεροσολύμων - Μονή Αβραάμ) (Ε.Μ.1816)⁴⁷

- Νέο Αναστασηματάριο (Ε.Μ.1831-1832)⁴⁸

⁴⁵ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.58 και 102 (357)

⁴⁶ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ. 58 και 102 (357)

⁴⁷ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (367)

⁴⁸ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (368)

2.1.2 Εξηγήσεις Απάντων⁴⁹

Απαντα του Ιωάννη Δαμασκηνού

Απαντα του Ιωάννη του Γλυκέως

Απαντα του Ιωάννη Κουκουζέλη

Απαντα Γερμανού Νέων Πατρών

Απαντα Μανουήλ του Νέου Χρυσάφου

Απαντα του Ιωάννη Κλαδά

Απαντα Πέτρου Γλυκέως του Μπερεκέτη (ΜΠΤ 712)⁵⁰ (Ε.Μ. 1837)⁵¹

Απαντα Δανιήλ του Πρωτοψάλτη

Απαντα Πέτρου Λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου

Απαντα Ιακώβου του Πρωτοψάλτη

Απαντα Μανουήλ του Πρωτοψάλτη

⁴⁹ Παπαδόπουλον Γ. «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἰστορίαν τῆς παρ' ἡμίν Εκκλησιαστικῆς Μονσικῆς» - Αθήναι 1890

⁵⁰ Στάθη Γρ. «Τα χειρόγραφα του Αγίου Όρου» ζ - Εισαγωγή Β' - σελ. Ιδ'

⁵¹ Μονόλη Χατζηγιακουμή «Χειρόγραφα εκκλησιαστικῆς μονσικῆς 1453-1820» σελ. 58

2.1.3 Εξηγήσεις μεμονωμένων μελών.

- Ειρμοί:

- ‘Την στην ειρήνην’ ηχ α’ Κε
- ‘Εφριξε γη’ ηχ. πλ. α’ (του Χαλάτζογλου)
- ‘Τον άναρχον βασιλέα’ ηχ. πλ.δ.⁵²

- Το Μέγα Ισον του Κουκουζέλη⁵³

Σ’ αυτό το σημείο της εργασίας μου πρέπει οπωσδήποτε να σημειωθεί, πως όλοι αυτοί οι κώδικες προέρχονται από τον ίδιο το Χουρμούζιο και ανέρχονται συνολικά σε 70 χειρόγραφους τόμους. Αγοράσθηκαν το 1838 από τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων Αθανάσιο και «έτυχον φιλοκάλου μερίμνης» από τον Πατριάρχη της Σιών Κυρίλλου του Β’, ο οποίος σύμπτυξε όλο το έργο σε λιγότερους τόμους (35) και διέταξε να βιβλιοδετηθούν με προσοχή και πολυτέλεια και στη συνέχεια να τοποθετηθούν στη συλλογή χειρογράφων στη βιβλιοθήκη του Μετοχίου του Πανάγιου Τάφου στο Φανάρι, στην Κωνσταντινούπολη.⁵⁴

Σήμερα φυλάσσονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος στην Αθήνα.

⁵² Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (370)

⁵³ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (370)

⁵⁴ Παπαδόπουλος Γ. «Συμβολαί εις την Ιστορίαν της παρ’ ημίν εκκλησιαστικής μουσικής» - σελ.331 - Αθήναι 1890

2.2 ΕΚΛΟΤΙΚΟ

Ο Χουρμούζιος μετά το 1824 και έως το τέλος της ζωής του παρουσίασε μεγάλη δραστηριότητα και έως εκδότης έργων.

Ας μην ξεχνάμε πως λόγω της υψηλής θέσης του, είχε στη διάθεσή του το τυπογραφείο του Πατριαρχείου στην Κωνσταντινούπολη, απ' όπου και εξέδωσε όλα τα έργα που είναι γνωστά σε εμάς μέχρι σήμερα:

- Αναστασηματάριο το 1824 του Πέτρου Πελοποννησίου.
- «Ειρμολόγιο Καταβασιών» του Πέτρου Πελοποννησίου (Κων/πολη 1825)⁵⁵
- «Ταμείον Ανθολογίας της μουσικής» (το έργο αποτελείται από 2 τόμους Α'-Β') (Κων/πολη 1824)
- Αναστασηματάριο του Πέτρου Πελοποννησίου το 1832
- την υπό του εξ Εβραίων Νεοφύτου «Ανατροπήν της εβραϊκής θρησκείας» το 1834
- το Νέο Αναστασηματάριο (Κων/πολη 1832)⁵⁶
- Συλλογή Ιδιομέλων του Μανουήλ Πρωτοψάλτη (Κων/πολη 1831)⁵⁷

---

⁵⁵ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (366)

⁵⁶ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.103 (369)

- Επιστάησε σε όλες τις εκδόσεις που έγιναν από τον Θεόδωρο Φωκαέα⁵⁸
  - Μετά το θάνατό του εκδόθηκε το δίτομο έργο του Χουρμουζίου (κατά μίμησιν Ιακώβου του Πρωτοψάλτου) «Δοξαστάριον ἡ αργόν στιχηράριον» το 1859
-

⁵⁷ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.58

⁵⁸ Ψάχου Κ. «Η παρασημαντική της Βυζαντινής Μουσικής» σ.88

2.3 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Χουρμούζιος, δεν παρέλειψε να ασχοληθεί και με την λεγόμενη «εξωτερική μουσική», η οποία ήταν όχι αυτή που ακουγόταν στα πλαίσια κάποιας θρησκευτικού περιεχομένου εκδήλωσης (προσωπικής ή ομαδικής), αλλά που συντρόφευε τους ανθρώπους στην καθημερινότητά τους.

Έτσι λοιπόν εδώ έχουμε να κάνουμε με ένα πλήθος από τραγούδια ποικίλου περιεχομένου: τραγούδια ερωτικά, της δουλειάς, πειραχτικά, αφηγηματικά, τραγούδια που όπως σε κάθε κοινωνία, καλύπτουν όλο το φάσμα των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων και κοινωνικών εκδηλώσεων.

Ο Χουρμούζιος λοιπόν διάλεξε ως πιο ενδεικτικό «αντιπρόσωπο» εξωτερικής μουσικής την πολύ γνωστή στους σύγχρονούς του καιρούς Ανθολογία ασμάτων «Ευτέρπη». Τα τραγούδια αυτά εξηγήθηκαν στη νέα μουσική γραφή από τους Θεόδωρο Φωκαέα και Σταυράκη Βυζαντίου αλλά «... Επιθεωρηθέντων δ' επιμελώς και επιδιορθωθέντων κατά γραμμήν παρά του Μουσικολογιωτάτου διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, ενός των εφευρετών του ειρημένου συστήματος, φιλοτίμω δαπάνη των ιδίων. Εν κατά τον Γαλατάν τυπογραφία του Κάστορως. 1830. αωλ'» (Κων/πολη 1830)⁵⁹

Το χαρακτηριστικό σ' αυτήν τη συλλογή είναι πως είναι ένα συνοθύλευμα τραγουδιών που η μελωδία και τα λόγια τους έχουν επηρεαστεί από την ελληνική, την αραβοπερσική και την τουρκική μουσική. Πολύ πειστικά σ' αυτό αναφέρονται οι ίδιοι οι εξηγητές στον πρόλογο της συλλογής, θίγοντας παράλληλα έτσι ζήτημα της δυσκολίας της μεταφοράς της μουσικής αυτής προφορικής παράδοσης στο χαρτί,

---

⁵⁹ Ακριβές αντίγραφο της έκδοσης υπάρχει στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών

όσο το δυνατόν πιο πιστά, με τη μεγάλη φυσικά βοήθεια της νέας μουσικής σημειογραφίας: «... η προφορά των αραβοπερσικούρκικών λέξεων μη παριστάμενη δια των γραμμάτων της ημετέρας διαλέκτου,...» και «...πόσον όμως επίπονον έργον είναι το να παραλαμβάνη τις διδασκόμενος από μόνης φωνής του λάρυγκος τοιαύτα μέλη, τόσον δεινά δια τους λεπτοτάτους σχηματισμούς των με ταχύτητα ικανήν δια τας αναμεμιγμένας προς αλλήλας διατονικάς, χρωματικάς τε, και εναρμονίους ιδέας, δια τας μεταξύ συνεχείς αλλαγάς του χρόνου των,..., και εντ' αυτώ να αγωνίζεται δια να τα υποβάλλῃ και εις την γραφήν δια των χαρακτήρων της Μουσικής....»⁶⁰

Κατά την προσωπική μου άποψη αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στην προσπάθεια αυτή του Χουρμούζιου. Οι λόγοι είναι σαφείς:

Η περίοδος κατά την οποία έζησε και έδρασε ο Χουρμούζιος, ήταν από τις δυσκολότερες στην πιο σύγχρονη Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδος. Ο λαός της, που μόλις άρχισε να βγαίνει από το βαρύ πένθος των τετρακοσίων χρόνων σκλαβιάς από τον τούρκικο ζυγό, σίγουρα δεν είχε το γνωσιολογικό υπόβαθρο να διαιωνίσει γραπτώς την λαϊκή παράδοση, ακολουθώντας τους ρυθμούς της πιο σύγχρονης τεχνολογίας (τυπογραφείο!). Χρειαζόταν λοιπόν κάποιοι πιο «δυνατοί», κάποιοι γνώστες. Μετά την ανακάλυψη της νέας μουσικής σημειογραφίας, θα έπρεπε να γίνουν προσιτά στον κόσμο, όχι μόνο τα εκκλησιαστικά άσματα, αλλά και τα καθημερινά τραγούδια του λαού, αναπλάθοντας έτσι σε μια πιο ολοκληρωμένη μορφή της, την ελληνική μουσική παράδοση.

Ο Χουρμούζιος «έλαβε» αυτό το μήνυμα της εποχής και ορμώμενος από την πολύπλευρη μόρφωση και γενικότερη καλλιέργειά του, έκρινε και βοήθησε την κατάσταση.

---

⁶⁰ ΕΥΤΕΡΗ - Κων/πόλη 1830 - σημείωμα των εξηγητών «φιλόμουσοι ομογενείς»

Η κίνησή του αυτή, συντέλεσε στο να μπορούν και οι σημερινοί μελετητές εκείνης της «σύγχρονης» μουσικής, να μην είναι αποκομμένοι από την ηχητική μουσική πραγματικότητα εκείνης της εποχής, έτσι ώστε να μας προσφέρουν περισσότερες και πιο χρήσιμες πληροφορίες.

2.4 ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

- Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονίσουμε πως ο Χουρμούζιος ήταν αυτός που συνέβαλε στην ολοκλήρωση του θεωρητικού μέρους της Νέας Μεθόδου.
- Καθόρισε τους κανόνες της μουσικής ορθογραφίας.
- Ο ίδιος συμπλήρωσε την «Εισαγωγή» του Χρύσανθου, «μεταφρασθείσα εις το απλούστερον και επιδιωρθωθείσα εις πολλά ελλείποντα....» (Ε.Μ.1829) (Ε.Β.Ε αρ. 1916).⁶¹
- Ο Μ. Χατζηγιακουμής στα «Χειρόγραφα ...», αναφέρει για το συγκεκριμένο έργο, πως «Πολύ διαφωτιστική θα πρέπει να θεωρείται η παραβολή με το πρωτότυπο κείμενο του Χρυσάνθου»⁶²
- Ο Γ. Παπαδόπουλος στο έργο του «Συμβολαί...», αναφέρει για τη συγγραφική δράση του Χουρμουζίου στο θεωρητικό τομέα πως «Ο χαλκέντερος ούτος μουσικοδιδάσκαλος συνέγραψε και εγχειρίδιον εισαγωγής εις το πρακτικόν μέρος της Μουσικής, και έτερον μεγαλείτερον εις το θεωρητικόν, και ἐν ογκώδες σημειωματάριον, περιέχον κατ' εκλογήν τα ἀριστα του παλαιού και νέου μουσικού συστήματος». ⁶³

⁶¹ Μανόλη Χατζηγιακουμή «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.104 (378)

⁶² Μανόλη Χατζηγιακουμή «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.104 (378)

⁶³ Παπαδόπουλος Γ. «Συμβολαί εις την Ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής» - Αθήναι 1890 - σελ.331, 332

2.5 ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ

Η πολύτιμη προσφορά του Χουρμουζίου όμως επεκτάθηκε και σε κάποιον ακόμη τομέα. Αυτόν της σύνθεσης νέων μελών.

2.5.1 Συνθέσεις ολοκληρωμένων έργων

-Δοξαστάριο των Αποστίχων (πλήρες)⁶⁴

Εδώ δεν θα έπρεπε να παραλείψουμε να αναφέρουμε ότι μαζί με τον Γρηγόριο συμπλήρωσαν όσα αναγκαία έλλειπαν από το Αναστασηματάριο και το Ειρμολόγιο των Καταβασιών του Πέτρου του Πελοποννησίου.⁶⁵

2.5.2 Συνθέσεις μεμονωμένων έργων

Από το Ταμείο Ανθολογίας τόμος Α' (1824):

-Μακάριος Ανήρ, ηχ. πλ.δ'

-Θεοτόκε Παρθένε, οκτάηχο (του Μπερεκέτη), σύντμηση Χουρμουζίου.

-Ρόδον το αμάραντον, οκτάηχολόγον αγαθόν, πολυέλεος, ήχος λέγετος.

⁶⁴ «Συστηματικήν σύνθεσιν κατά το παλαιόν στιγμαρικόν μέλος ἔχομεν το Δοξαστάριον των Αποστίχων υπό του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, κατά μίμησιν του Δοξασταρίου του Ιακώβου Πρωτοψάλτου» - Γρ. Στάθη «Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής μελοποιίας» - Αθήναι 1992 - σελ.59 - υποσ/η 1^η.

⁶⁵ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ104 (374).

-Δούλοι Κύριον, πολυέλεος, ήχ. πλ.δ'

-Τα αντίφωνα

-Ο Ν' ψαλμός, ήχος βαρύς Ζω.

-Δοξολογίες κατ' ήχον.

Από το Ταμείο Ανθολογίας τόμος Β' (1824):

-Τα τυπικά

-Κύριε ελέησον, κατ' ήχον

-Χερουβικά εβδομάδας, σε ήχο β', γ' και πλ.δ'

-Έτερα χερουβικά κατ' ήχον

-Πατέρα νιόν, ηχ.β'

-Τέσσερα Άξιον εστίν, ήχ. πλ.β', ηχ. βαρύς (δύο) και χ. π.δ'

-Τέσσερα κοινωνικά του ενιαυτού

-Κρατήματα σε καλοφωνικούς ειρμούς

Μονή Ταξιαρχών, χειρόγραφο αρ.7⁶⁶ (1825) - Δημοσίευση Περιοδικό Πανδέκτης, τόμος Α', Κων/πολη 1850:

-Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίαις, ηχ. πλ.δ' (το παρόν συνοδεύεται από την ένδειξη: «το παρόν ψάλλεται χάριν ασκήσεως των μαθητών της Σχολής, αλλ' ουχί εν τη Εκκλησίᾳ, εμελοποιήθη παρά κυρ Χουρμουζίου διδασκάλου»

Μονή Διονυσίου, χειρόγραφο αρ.690⁶⁷ (γραφέας Μαθαίος Εφέσιος Βατοπεδινός - 1837):

⁶⁶ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ.104 (376).

«(φ.1r) ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών νεωστί μετά καλλωπισμού παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος».

Μονή Χιλανδρίου, χειρόγραφο αρ.57⁶⁸ (γραφέας Ματθαίος Εφέσιος Βατοπεδινός - 1836) - Δημοσίευση στο Ταμείον Ανθολογίας Κων/πολη 1837

-«Άνοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών νεωστί μετά καλλωπισμού παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος».

Μονή Διονυσίου, χειρόγραφο αρ.690⁶⁹- Δημοσίευση στο Νέον Ταμείον μουσικής Ανθολογίας Νικολάου πρωτοψάλτου Σμύρνης - Σμύρνη 1862 και στο Έν άνθος της εκκλησιαστικής μουσικής Αγαθαγγέλου Κυριαζίδου Κων/πλη 1896:

-«Άνοιξαντάρια...».

Ταμείον Ανθολογίας Θεοδώρου Φωκαέως⁷⁰, τόμος Α' Κων/πολη 1851:

-Τον νότος μου έδωκα, ηχ. γ'

⁶⁷ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ104 (376).

⁶⁸ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ104 (376).

⁶⁹ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ104 (376).

⁷⁰ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ104 (376).

- Ούτος τας αμαρτίας ημών φέρει, ηχ.γ'
- Σε τον αναβαλλόμενο το φως, η. πλ.α'
- Δοξαστικό του Πάσχα με κράτημα

Νέον Ταμείον μουσικής Ανθολογίας⁷¹ Νικολάου Πρωτοψάλτου Σμύρνης, Κων/πολη 1866):

- Ίδωμεν το φως το αληθινόν (οκτάηχον)

⁷¹ Μανόλη Χατζηγιακούμη «Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής 1453-1820» σελ104 (376).

**3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ - ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΟΥ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΣΤΙΣ ΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΟΡΟΥΣ**

3.1. ΜΟΝΗ ΕΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ.

3.1.1

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 299¹

Αρ. Κατ. Στάθη:41

Αρ. Κατ. Λάμπρου:2632/299

Αρ. Κατ. Ευδοκίμου:2861/299

Αιώνας: ΙΘ'(περί το 1810)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ - εξηγήσεις

φ. 18. Χουρμουζίου πλ. δ' 'Μακάριος Ανήρ'

φ. 283. Ήχος βαρύς επτάφωνος

3.1.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:318²

Αρ. Κατ. Στάθη :60

Αρ. Κατ. Λάμπρου:2651/318

Αρ. Κατ. Ευδοκίμου:2880/318

Αιώνας : ΙΘ'(αρχή)

Τίτλος του χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ

Σγρφ.: λίγο πριν τη Νέα Μέθοδο

φ. 140r. Κατάλογος όσων κατά καιρούς ήκμασαν εν τη μουσική τη εκκλησιαστική,
και μερικώς περί διαθέσεων τούτων

Στο γράμμα Χ ο συγγραφέας αναφέρει:

Χουρμουζης ο επίκλην Γιαμαλής εν τω ΙΖ' και ΙΗ' αιώνι, μαθητής Ιακώβου Πρωτοψάλτου και λόγιος. Ούτος ευδοκίμησεν εν πολλοίς νέοις συγγράμμασι.

3.1.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:359³

Αρ. Κατ. Στάθη :82

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ευδοκίμου:2921/359

Αιώνας ΙΘ'(περί το 1842)

Τίτλος του χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Αλφαβητική, του Παισίου του Ξηροποταμίτου

φ.128r. Το του Χουρμουζίου, συνετμημένον Θεοτόκε Παρθένε

φ. 134v. Έτερον θεοτόκιον οκτάηχον, Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος], 'Ρόδον το αμάραντον'

3.1.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:323⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:151

Αρ. Κατ. Λάμπρου:2997/323

Αρ. Κατ. Ιερόθεου:323/19

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1835)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Γερμανού Νύων Πατρών

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου.

Εξγ.: Χουρμουζίου και Νικολάου Δοχειαρίτου.

φ.1r. Δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, των τε εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού. Ασματουργηθέντα μεν παρά του Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντα δε νυν κατά το νέον της μουσικής σύστημα, του αρχαίου μέλους αυτών αδιαφθόρου φυλαχθέντος, χειρ Χουρμουζίου διδασκάλου της κοινής Σχολής του ρηθέντος συστήματος.

3.1.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:402⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:116

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ευδοκίμου:4119/402

Αιώνας: ΙΘ' (1839)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΑ (Λειτουργίες)

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

φ.81. Μελισθέν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα: ήχος βαρύς Ζω επτάφωνος, Άξιον εστί

φ.83. Του αυτού [Χουρμουζίου], έτερον, ήχος πλ. δ', 'Άξιον εστί.'

φ.84. Το συνειδισμένον Άξιον εστί, ήχος Β' βου, 'Άξιον εστί.'

φ.86. Εις τὸν εν Χριστῷ ασπασμόν, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, ήχος πλ. β' δι, Πατέρα, Υιόν και Ἅγιον Πνεύμα (Εἰς μέλος αργόν παπαδικόν)

φ.156. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, ήχος Δ' δι, 'Εἰς μνημόσυνον αιώνιον.'

φ.162. Του αυτού, [Χουρμουζίου], ήχος βαρύς ζω, 'Εἰς μνημόσυνον.'

φ.175. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς ζω, 'Ποτήριον σωτηρίου'.

φ.264. Έτερη στάσις. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς ζω, 'Δόξα τῷ πατρὶ', 'Ἄίνει η ψυχὴ μου τὸν Κύριον - Καὶ νῦν', 'Ο μονογενῆς Υἱός'.

φ.273. Καταβασίαι ψαλλόμεναι αντί του Άξιον εστί, εν πάσαις ταῖς δεσποτικαῖς καὶ θεομητορικαῖς εορταῖς του ὅλου ενιαυτού. Καλλωπισμός Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Εἰς την εορτή του τιμίου Σταυρού, ἡχος πλ. δ' ‘Μυστικός εί, Θεοτόκε Παράδεισος.’.

(Ακολούθως πλήρης η σειρά, παρεμβάλλεται δε η σύνθεσις).

3.2 ΜΟΝΗ ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ

3.2.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:308⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:136

Αρ. Κατ. Λάμπρου:2982/308

Αρ. Κατ. Ιεροθέου: 308/4

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1830)

Τίτλος χργφ.: ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ- ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου- εξηγήσεις

φ.90r-v. Θεοτόκιον οκτώηχον, όπερ ψάλλεται καὶ εἰς αρτοκλασίαν καὶ εἰς τὰς εορτάς της Θεοτόκου, Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος] ἡχος Α', ‘Ρόδον το αμάραντον’.

3.2.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:313⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:141

Αρ. Κατ. Λάμπρου:2987/313

Αρ. Κατ. Ιερόθεου:313/9

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1830)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέα μέθοδος

Εξήγηση: Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος.

φ.1г. Δοξαστικό των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, των τε εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού και τινά ιδιόμελα του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, μελισθέντα μεν παρά Ιακώβου Πρωτοψάλτου, της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντα δε το νυν κατά το νέον της μουσικής σύστημα, του αρχαίου μέλους αυτών αδιαφθόρου φυλαχθέντος, χειρί Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, διδασκάλου της κοινής σχολής του ρηθέντος συστήματος.

3.2.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:340⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:168

Αρ. Κατ. Λάμπρου:3014/340

Αρ. Κατ. Ιεροθέου: 340/36

Αιώνας: ΙΘ΄ (περί το 1818)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου- εξηγήσεις

φ.101г. Πολυέλεος [Ζ], Ασματονίσθη δε παρά κυρ Χουρμουζίου διδασκάλου, της κοινής μουσικής κατά το νέον τρόπον.

Ηχος πλ.δ' νη, ‘Δούλοι Κύριον’.

3.2.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:341⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:169

Αρ. Κατ. Λάμπρου:3015/341

Αρ. Κατ. Ιεροθέου: 341/37

Αιώνας: ΙΘ' (1822)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: η πρωτότυπος και η προ του 1818 εξηγητική

Χειρόγραφο: Νικηφόρου (Νικολάου) Δοχειαρίτου.

φ.113γ. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος] ήχος πλ. δ', 'Δούλοι Κύριον'.

3.2.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:352¹⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:180

Αρ. Κατ. Λάμπρου:3026/352

Αρ. Κατ. Ιεροθέου: 352/48

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1830)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας μεθόδου - δογματικά και εωθινά Χρυσάφη του νέου.

φ.1γ. Δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, των τε εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού, και τινά ιδιόμελα του τριωδίου και πεντηκοσταρίου.

Ποίημα Ιακώβου Πρωτοψάλτου, Εξγ. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος].

φ.258. Αρχή των δοξαστικών του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, του αυτού Ιακώβου, Εξγ. Χουρμουζίου διδασκάλου.

3.2.6

Αρ. χργφ.Β.Μ.:360¹¹

Αρ. Κατ. Στάθη:188

Αρ. Κατ. Λάμπρου:3034/360

Αρ. Κατ. Ιεροθέου: 360/56

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου.

φ.306r. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος] ήχος δ', λέγετος βου, 'Λόγον αγαθόν'.

φ.289r. Χουρμουζίου και διδασκάλου της νέας μουσικής σχολής, ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'.

φ.402r. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος], ήχος τρίτος Γα 'Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος'.

3.2.7

Αρ. χργφ.Β.Μ.:364¹²

Αρ. Κατ. Στάθη:192

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1840)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας μεθόδου.

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.1r. Ανθολογία του Δοξαστικαρίου του μακαρίτου Ιακώβου, η οποία περιέχει τα Δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών και μερικών εορταζομένων αγίων.

Εξηγηθέντα δε κατά το νέον της μουσικής σύστημα παρά κυρ Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος].

3.2.8

Αρ. χργφ.Β.Μ.:370¹³

Αρ. Κατ. Στάθη:198

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1840)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.603. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος] ήχος δ', ‘Εις μνημόσυνον’.

φ.625. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος] ήχος τρίτος, ‘Ποτήριον σωτηρίου’.

φ.663. Χουρμουζίου [Χαρτοφύλακος] ήχος πλ. β', ‘Εις πάσαν την γην’.

3.2.9

Αρ. χργφ.Β.Μ.:404¹⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:229

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1840)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου - νέαι τινές συνθέσεις

φ.328r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος ήχος δ', ‘Εις μνημόσυνον’.

φ.331r-v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος ήχος βαρύς, ‘Εις μνημόσυνον’.

φ.334r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος ήχος βαρύς, ‘Ποτήριον σωτηρίου’, (το παρόν κοινωνικό ατελές).

3.2.10

Αρ. χργφ.Β.Μ.:413¹⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:238

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ Ιεροθέου:

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1825)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

φ.43v. Στάσις γ', δοξολογιών, μελοποιηθέντων (sic) παρά των εξηγητών Γρηγορίου και Χουρμουζίου. Η παρούσα εμελοποιήθη παρά του διδασκάλου κυρίου Χουρμουζίου. Ήχος α' εκ του κε.

φ.49r. Παρά του διδασκάλου Χουρμουζίου, χρωματική ήχος β' Βου.

φ.51v. Του αυτού Χουρμουζίου, ήχος βαρύς αρμονικός Ζω.

φ.54r. Του αυτού Χουρμουζίου, ήχος δ' Δι

φ.125r. Θεοτοκίον οκτάηχον, όπερ ψάλλεται εις εκάστην εορτήν της Θεοτόκου και εις αρτοκλασίας, παρά του Χουρμουζίου διδασκάλου, ήχος α', 'Ρόδον το αμάραντον'.

3.2.11

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1238¹⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:240

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:1238/122

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Α' τόμος- εσπερινός).

Σγρφ.: Νέας μεθόδου- Εξγ. Γρηγορίου, κώδιξ λίαν καλαίσθητος.

φ.3. Έτερα ανοιξαντάρια, εξηγηθήσαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα σαφεστέρα Εξήγηση.

φ.85. Έτερον, Μακάριος ανήρ, συνετέθη παρά κυρ Χουρμούζη Γεωργίου του εκ νήσου Χάλκης, σύντομον. Ήχος πλ. δ', 'Μακάριος ανήρ'.

φ.122. Έτερον, συνετέθη παρά του κυρ Χουρμούζη Χαρτοφύλακος. Ήχος πλ. δ', 'Μακάριος ανήρ'.

φ.178. Έτερα κεχραγάρια κατ ἥχον, μελισθέντα παρά Ιακώβου του Πρωτοψάλτου. Εξηγήσεις Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος.

(Πλήρης η σειρά. Τα αυτά ως ἀνω κεχραγάρια, αλλά η εξήγησις του Χουρμουζίου αναλυτικότερα).

φ.201. Έτερα προκείμενα της εβδομάδος, παρά του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

φ.225. Χαιρετισμός του αρχαγγέλου προς τη Θεοτόκον. Το αυτό συνετμήθη δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος α', 'Θεοτόκε Παρθένε'.

φ.230. Έτερον θεοτόκιον μελισθέν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα οκτάηχον. Ήχος α', 'Ρόδον το αμάραντον'.

(Ακολουθεί δεύτερη ενότητα αρίθμησης από τον ίδιο το γραφέα).

φ.36. Έτερον, 'Ελέησον με ο Θεός', Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ἥχος βαρύς.

φ.51. Έτερον του αυτού, εξήγηση Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ἥχος πλ. δ', Μη αποστρέψης, Έδωκας κληρονομίαν.

φ.87. Έτερον (Πέτρου Πελοποννησίου), εξήγηση Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ἥχος πλ. β', Κατευθυνθήτω.

φ.95. Έτερον του αυτού (Ιωάννη Κλαδά), εξήγηση κυρ Χουρμουζίου, Γεύσασθαι.

φ.172. Τα ιδιόμελα της Μεγάλης Τεσσαρακοστής του Ιακώβου, εξηγηθέντα υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

φ.204. Τω Σαββάτῳ της Ακαθίστου πρωΐ, ψάλλεται το παρόν. Εκ του παλαιού εξηγήθη παρά Πέτρου Λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου κατά το ύφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, μεταφρασθέντα δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα. Ήχος πλ. δ', 'Θεός Κύριος-Το προσταχθέν - Τη υπερμάχῳ'.

φ.268. Τα μεγαλυνάρια-εγκώμια του επιταφίου και τα ευλογητάρια του Πέτρου Πελοποννησίου. Τα αυτά ευλογητάρια και κεκαλλωπισμένα υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

φ.328. Έτερον, εκαλλωπίσθη παρά διδασκάλου κυρ Χουρμουζίου, Χριστός ανέστη, (σύντομον και αργόν).

φ.342. Κράτημα της Αναστάσεως, μελουργηθέν παρά του διδασκάλου κυρ Χουρμουζίου, ήχος α' Κε.

φ.380. Τρισάγιον του Τιμίου ζωοποιού Σταυρού. Ποίημα κυρίου Εμμανουήλ του Χρυσάφου. Έτερον του αυτού ασματικόν του τιμίου και ζωοποιού Σταυρού. Εξηγηθέν παρά του κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα λεπτοτέρα εξήγησις, ήχος δ', Άγιος ο Θεός.

[Σημ. Παρόλη τη σχετικήν σύγχησιν εις την ύλην, ο κώδιξ είναι σπουδαίος, ιδίως δια τας διπλάς εξηγήσεις, Γρηγορίου και Χουρμουζίου. Ο Χουρμουζίος χρησιμοποιεί γοργά εις την ανάλυσιν. Γράφει δηλαδή, αναλυτικότερον].

3.2.12

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1239¹⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:241

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:1239/123.

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα).

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Β' τόμος- Όρθρος)

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Εξγ.: Γρηγορίου

φ.25. Πολυέλεος ασματουργήθη παρά Ιωάννου Πρωτοψάλτου της Μεγάλης εκκλησίας. Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα. Ήχος α' Πα, 'Δούλοι Κύριον', (ο αυτός πολυέλεος αναλυτικότερα).

φ.73. Έτερος πολυέλεος, ποίημα κυρ Δανιήλ Πρωτοψάλτου. Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα. Ήχος πλ.α', 'Δούλοι Κύριον'.

φ.109. Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα. Ήχος πλ.α', 'Δούλοι Κύριον', (ο ως άνω πολυέλεος αναλυτικότερα).

φ.166. Έτερος πολυέλεος, πάνυ ωραίος, συντεθής παρά του διδασκάλου της Νέας μεθόδου κυρίου κυρ Χουρμούζη Γεωργίου του εκ νήσου Χάλκης. Ήχος πλ. δ', 'Δούλοι Κύριον'.

(Ο αυτός ως άνω πολυέλεος, λεπτοτέρα εξήγησις = αναλυτικότερα καταγραφή. 'Εις το Δόξα - Και νυν', του αυτού γράμματα και μέλος).

φ.186. Έτερος πολυέλεος, του αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, λεπτοτέρα εξήγησις Ήχος πλ. δ', 'Δούλοι Κύριον'.

(Ο αυτός ως άνω πολυέλεος, λεπτοτέρα εξήγησις = αναλυτικότερα καταγραφή. Εις το Δόξα- Και νυν, του αυτού γράμμα και μέλος).

φ.247. Εκλογή ψαλλομένη εις τας εορτάς της Θεοτόκου αντί πολυελέου, συντεθείσα εν τη βασιλευούσῃ παρά του μουσικολογιωτάτου κυρ Γεωργίου του Κρητός, εξηγηθείσα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος βαρύς Ζω, 'Λόγον αγαθόν'.

φ.269. Ετέρα εκλογή συντεθείσα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ψαλλομένη αντί πολυέλεον, εις τας εορτάς της Θεοτόκου, ήχος δ' λέγετος Βου, 'Λόγον αγαθόν'.

φ.290. Ετέρα εκλογή του πολυελέουν, μελισθείσα παρά κυρ Χουρμούζη διδασκάλου της Μουσικής Σχολής, ήχος τρίτος, 'Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος'.

φ.300. Ετέρα εκλογή, εξηγήθη παρά του αυτού, σαφεστέρα εξήγησις, ήχος τρίτος, Επί των ποταμών Βαβυλώνος.

φ.310. Αντίφωνα κατ' ήχον ψαλλόμενα εν ταις Κυριακαίς. Εμελίσθησαν δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

φ.385. Έτερα πασαπνοάρια. Εξηγήθησαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, σαφεστέρα εξήγησις.(Τα εις ήχον α', δ' και βαρύν του Ιωάννου και εις ήχον πλ. δ' και πλ.β' του Πέτρου Πελοποννησίου).

- φ.421. Έτερον, ‘Ελέησον με ο Θεός’, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ήχος βαρύς Ζω,
‘Έλεήμων, ελέησον με ο Θεός’.
- φ.434. Ετέραι Τιμιωτέραι κατ’ ήχον σύντομοι, του αυτού Πέτρου Λαμπαδαρίου. Εξγ.
Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.
(Πλήρης η σειρά. Ακολουθεί η αυτή σειρά αργώς).
- φ.453. Έτερα πασαπνοάρια των αίνων κατ’ ήχον, μελουργηθέντα παρά του αυτού
κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Καλλωπισμός
Χουρμουζίου.
- φ.556. Έτερα εωθινά, άπερ συνετμήθησαν εκ των παλαιών μετά καλλωπισμού παρά¹⁸
Ιακώβου Πρωτοψάλτου. εξήγησις Χουρμουζίου, λεπτοτέρα εξήγησις.
- φ.767. Δοξολογίαι κατ ήχον, συντεθείσαι παρά του Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του
Χριστού Εκκλησίας κυρ Ιακώβου. εξήγησις Χουρμουζίου.
- φ.811. Έτεραι δοξολογίαι κατ ήχον, συντομώτεραι, μελισθείσαι παρά Χουρμουζίου.

3.2.13

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1240¹⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:242

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:1240/124

Αιώνας: ΙΘ'(μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Γ' τόμος -Λειτουργία)

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Εξγ.: Γρηγορίου

φ.12. Σύνθεσις του κυρ Ιωάννου Μαΐστορος καλούμενου Κουκουζέλη. Εξηγήθη δε
παρά κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, λεπτοτέρα εξήγησις. Ήχος βαρύς, Τον
Δεσπότην - Άνωθεν αι προφήται.

φ.65. Έτερα αντίφωνα ψαλλόμενα κατά τας δεσποτικάς εορτάς, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

φ.93. Έτερον, εις τον εν Χριστώ ασπασμόν ποίημα, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος β' ‘Πατέρα Υιόν’.

φ.263. Έτερα κατ ἡχον χερουβικά, συντεθέντα παρά κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.354. Έτερα κατ ἡχον χερουβικά, συντεθέντα παρά του Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας κυρίου Κωνσταντίνου, μεταφρασθέντα δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.397. Έτερα κατ' ἡχον κοινωνικά, συντεθέντα Παρά του Πρωτοψάλτου Πέτρου του Βυζαντίου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. εξήγησις Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, λεπτοτέρα εξήγησις, Αινείτε.

φ.427. Έτερα κοινωνικά, πάνω ουράνια και έντεχνα, συντεθέντα παρά κυρίου Δανιήλ Πρωτοψάλτου. Εξηγήθησαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, λεπτοτέρα εξήγησις Αινείτε.

φ.550. Κοινωνικά του όλου ενιαυτού, ψαλλόμενα κατά πάσας τας δεσποτικάς και θεομητορικάς εορτάς , ωραία και τεχνικώτατα. Το παρόν ψάλλεται εις την εορτήν του τιμίου και ζωοποιού Σταυρού. Ποίημα κυρ Δανιήλ Πρωτοψάλτου. Ήχος α', Εσημειώθη εφ' ημάς.

Πλήρης η σειρά, εννιά εξ' αυτών εξηγημένα και υπό Χουρμουζίου.

φ.610. Έτερα κοινωνικά του όλου ενιαυτού, συντεθέντα παρά του μουσικολογιωτάτου Κυρ Πέτρου Λαμπαδαρίου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας του Πελοποννησίου. Το παρόν ποίημα κυρ Γεωργίου του Κρητός. Μην Σεπτέμβριος, εις την πρώτην, αρχή της ινδίκτου, ήτοι του νέου έτους. Ήχος α', Ευλογήσου τον στέφανον. Ακολουθεί το αυτό και κατ' εξήγησιν Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.615. Εις την εορτήν του Τιμίου Σταυρού, του αυτού (Πέτρου Πελοποννησίου). Ήχος πλ. α', ‘Εμειώθη εφ' ημάς’.

Ακολούθως πλήρης η σειρά, τα περισσότερα και κατ' εξήγησιν Χουρμουζίου.

φ.710. Ιακώβου Πρωτοψάλτου, Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος πλ. β', ‘Του δείπνου Σου’.

φ.712. Του αυτού, Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος α', ‘Σιγησάτω’.

φ.739. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος πλ. δ', ‘Αγαλλιάσθαι δίκαιοι’.

φ.758. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος δ', ‘Εις μνημόσυνον’.

φ.761. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατ' άλλον τρόπον. Ἡχος δ' ‘Εις μνημόσυνον’.

φ.775. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος βαρύς, ‘Εις μνημόσυνον’.

φ.783. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος τρίτος, ‘Ποτήριον σωτηρίου’.

φ.795. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος βαρύς, ‘Ποτήριον σωτηρίου’.

φ.798. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος βαρύς, ‘Ποτήριον σωτηρίου’.

φ.820. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος πλ. β', ‘Εις πάσαν την γην’.

φ.828. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος πλ. δ', ‘Εις πάσαν την γην’.

3.2.14

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1246¹⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:244

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:1246/130

Αιώνας: ΙΘ'(1820-1821).

Τίτλος χργφ. : ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Χειρόγραφο Κοσμά Δοξειαρίτου.

φ.35ν. ‘Μακάριος ανήρ’, συντομότερον, όπερ εμελοποιήθη παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος πλ. δ', ‘Μακάριος ανήρ’.

φ.161r. Πολυέλεος παρά κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος πλ. δ', ‘Δούλοι Κύριον’.

φ.277v. Στάσις τρίτη δοξολογιών, αίτινες εμελουργήθησαν παρά των διδασκάλων Γρηγορίου και Χουρμουζίου. Η ακολουθως Χουρμουζίου, ήχος α' Κε.

Ακολουθούν του αυτού Χουρμουζίου, οι εις τίχον β' (λέγετον), β' χρωματικόν, βαρύ εναρμόνιον και δ' (άγια) δοξολογίαι.

φ.438r. Κοινωνικά ψαλλόμενα εις τας θεομητορικάς εορτάς, ‘Ποτήριον σωτηρίου’.

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα(ήχος τρίτος)

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (ήχος βαρύς)

φ.450v. Κοινωνικά ψαλλόμενα εις τας εορτάς των αγίων Αποστόλων, ‘Εις πάσαν την γην’. Σύνθεση Χουρμουζίου(ήχος πλ. β').

3.2.15

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1247²⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:244

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:1246/130

Αιώνας: ΙΘ' (1844;)

Τίτλος χργφ. :ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου - νέαι τινές εξηγήσεις

φ.17r. Ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών νεωστί μετά καλλωπισμού παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ενός των εφευρετών της Νέας Μεθόδου.

Το παρόν εμελοποιήθη παρά Ιωάννη του Κουκουζέλη. Ήχος πλ. δ', ‘Ανοιξαντός σου’. Πλήρης η σειρά των συντετμημένων υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ανοιξανταρίων, επωνύμως.

3.2.16

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1248²¹

Αρ. Κατ. Στάθη:246

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Ιεροθέου:1248/132

Αιώνας: ΙΘ'(1823)

Τίτλος χργφ.: ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟ ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ. Γρηγορίου

ζ' recto «Το Καλοφωνικόν Ειρμολόγιον, εν ω περιέχονται ἀπαντες οι καλοφωνικοί ειρμοί, εις τας παρελθούσας τρείς εκατονταερήδας, παρά διαφόρων εκκλησιαστικών διδασκάλων εξηγηθέντες. Νυν δε παρά των Μουσικοδιδασκάλων Γρ. Λαμπαδαρίου και Χουρμουζίου, κατά την παράδοσιν Πέτρου Λαμπαδαρίου και Πέτρου του Βυζαντίου. Έτι δε κρατήματα κατά τους οκτώ ήχους ανήκοντα εκάστω ειρμώ». φ.1r. Ειρμολόγιον το καλοφωνικόν, εν τῳ εμπεριέχονται πάντες οι καλοφωνικοί ειρμοί εξηγηθέντες παρά των νέων μουσικοδιδασκάλων Γρ. Λαμπαδαρίου και Χουρμουζίου, κατά την παράδοσιν Πέτρου Λαμπαδαρίου και Πέτρου του Βυζαντίου. φ.112r. Τα κατ' ήχον κρατήματα μελοποιηθέντα παρά των νεωτέρων μουσικών διδασκάλων ἐνεκα των καλοφωνικών ειρμών. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

3.2.17

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1463²²

Αρ. Κατ. Στάθη:247

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ Ιεροθέου:1463/134

Αιώνας: ΙΘ'(περί το 1840)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου- νέαι τινές συνθέσεις

φ.9r. Μεγάλα Ανοιξαντάρια, συντετμημένα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα πλ. δ',
‘Ανοιξαντός σου την χείρα’

3.3 ΜΟΝΗ ΚΩΝΣΤΑΜΟΝΙΤΟΥ

3.3.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:87²³

Αρ. Κατ. Στάθη:255

Αρ. Κατ. Λάμπρου:523/87

Αιώνας: ΙΘ'(μετά το 1820)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου.

φ.1r. Παρά Χουρμουζίου διδασκάλου. Ήχος πλ. δ' Νη, Μακάριος ανήρ.

φ.131v. Κοινωνικό Γρ. Λαμπαδαρίου. Χουρμουζίου α', ‘Εις μνημόσυνον αιώνιον’. Ο δ' ήχος Χουρμουζίου.

φ.138v. Κοινωνικά ψαλλόμενα εν ταις θεομητορικαίς εορταίς. Το παρόν εμελοποιήθη παρά Χουρμουζίου και διδασκάλου. Ήχος (τρίτος) Γα, ‘Ποτήριον σωτηρίου’.

φ.144v. Κοινωνικά ψαλλόμενα κατά τας εορτάς των αγίων Αποστόλων, Χουρμουζίου. Ήχος πλ. δ'.

3.3.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:92²⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:260

Αρ. Κατ. Λάμπρου:528/92

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1840)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-δοξολογίαι τινές ανέκδοτοι

φ.688. Δοξολογία Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα. Ήχος δ' Δι.

φ.697. Του αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος βαρύς αρμονικός.

φ.936. Χερουβικά κατ' ήχον, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ‘Οι τα Χερουβίμ’, (πλήρης η σειρά).

3.3.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:97²⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:265

Αρ. Κατ. Λάμπρου:533/97

Αιώνας: ΙΖ'-ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΦΑΚΕΛΟΣ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

«Εν τω φακέλῳ τούτῳ περιέχονται διάφορα σπαράγματα κωδίκων Βυζαντινής μουσικής των αιώνων ΙΖ-ΙΘ' και εις Σγρφ. κατά περίπτωσιν παλαιάν και νέαν αναλυτικήν. Ηριθμήθησαν από 97/1 έως 97/16».

97/2

Ψαλμός πολυελέου, μελισθείς παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα διδασκάλου της Μουσικής Σχολής. Ήχος τρίτος Γα, ‘Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος’.

97/4

φ.1r. Σύνθεσις Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος πλ. δ', ‘Μακάριος ανήρ’.

97/8

Θεοτόκε Παρθένε, τον Πέτρον Μπερεκέτη κατά σύντμησιν Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα οκτάηχον θεοτόκιον, ‘Ρόδον το αμάραντον’.

3.4 ΜΟΝΗ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

3.4.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:106²⁶

Αρ. Κατ. Στάθη271

Αρ. Κατ. Λάμπρου:808/106

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1840).

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εξηγημέναι παλαιαί συνθέσεις.

φ.1r. Αρχή συν Θεώ του παπαδικού μέλους. Εξηγήθη παρά τον μουσικολογιωτάτου κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος α' Πα, ‘Δούλοι Κύριον’. (Πολυέλεος Πέτρου Μπερεκέτη).

φ.49v. Χερουβικά. Το παρόν κυρ Αγαλλιανού, έντεχνον ήχος β'.

Εξγ. του αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.63v. Κοινωνικά της εβδομάδος μελισθέντα παρά Αντωνίου ιερέως και νομιμοφύλακος.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα:

‘Ο ποιών τους αγγέλους’, (Ηχος α')

‘Εις μνημόσυνον’, (Ηχος βαρύς)

‘Ποτήριον σωτηρίου’, (Ηχος δ')

‘Εις πάσαν την γην’, (Ηχος πλ. δ’)

‘Σωτηρίαν ειργάσω’, (Ηχος πλ. α’)

‘Μακάριοι, ους εξελέγξω’, (Ηχος πλ. α’)

φ.68v. Κοινωνικόν κυρ Πέτρου Μπερεκέτου.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος πλ. α’ πεντάφωνος, Αινείτε.

φ.71r. Αρχή των κατ’ ήχων μαθημάτων του Μαθηματαρίου. Το παρόν κυρ Ιωάννου του Γλυκέως.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος πλ. β’, ‘Φοβερός ει, Κύριε’.

φ.75v. Εις την εορτήν της Μεταμορφώσεως. Ποίημα κυρ Ιωάννου Κουκουζέλους.

Εξήγησις Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος α’ τετράφωνος, ‘Ουρανοί έφριξαν’.

φ.79v. Εκ των Ωρών των αγίων Παθών, κυρ Μανουήλ Χρυσάφου.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος πλ. δ’, ‘Τοίς συλλαβούσι σε’.

φ.84v. Των αγίων Πόντων, κυρ Συμεών του Ψηριτζή.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος δ’, ‘Άγγελοι εν ουρανοίς’.

φ.91r. Αρχή των κατ’ ήχον κρατημάτων. Το παρόν κυρ Πέτρου Μπερεκέτου, εθνικόν, το καλούμενον ναγμές.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος α’ Πα.

φ.96r. Του Ιωάννου Λασκαρέως, η λεγόμενη ποταμίς, εκ του Κρατηματαρίου.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος β’.

φ.107v. Κυρ Γρηγορίου Μπούνη του αλυάτου, εκ του Κρατηματαρίου, έντεχνον.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος πλ. β’ Πα.(Γίνονται πολλές μεταθέσεις εις αυτήν την σύνθεσιν).

φ.115r. Κυρ Ξένου του Κορώνη Πρωτοψάλτου.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος βαρύς Ζω.

φ.118v. Κυρ Ξένου του Κορώνη του Πρωτοψάλτου. Το λεγόμενον ροδάνι, εκ του Κρατηματαρίου.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ηχος πλ. δ’ Νη.

φ.122v. Εκ του Οικηματαρίου, οίκος της Θεοτόκου μελισθείς παρά Ιωάννου Μαίστορος Κουκουζέλη.

Εξηγηθείς δε παρά Χουρμουζίου του διδασκάλου. Ήχος δ', ‘Θεοδρόμον αστέρα’.

φ.129r. Έτερος οίκος κυρ Ιωάννου Λαμπαδαρίου του Κλαδά.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος πλ. δ' Γα, ‘Σώσαι θέλων τον κόσμον’.

φ.134v. Προκείμενα της εβδομάδος, δοχαί καλούμενα.

Εξγ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, (πλήρης η σειρά, συντόμων και άλλων δοχών).

3.4.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:107²⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:272

Αρ. Κατ. Λάμπρου:809/107

Αιώνας: ΙΘ'(περί το 1830-1840)

Τίτλος χργφ.: ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ- ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου.

φ.181r. Πολυέλεος, εις ήχον πλ. δ', ασματουργηθείς παρά του μουσικολογιωτάτου κυρ Χουρμουζίου διδασκάλου, ‘Δούλοι κύριον’.

φ. 261r. Ψαλμός του Πολυελέου, μελοποιηθέν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος τρίτος, ‘Ἐπι τον ποταμόν Βαβυλώνος’.

3.4.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:109²⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:274

Αρ. Κατ. Λάμπρου:811/109

Αιώνας: ΙΘ'(1848)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (έως τέταρτος τόμος)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ. 61v. Χερουβικά μελοποιηθέντα παρά Χουρμουζίου διδασκάλου, ποίημα.(πλήρης η σειρά εξ οκτώ χερουβικών).

φ.(φ) 135v. Τα κοινωνικά, ‘Ο ποιών τους αγγέλους’ – ‘Εις μνημόσυνον’ – ‘Ποτήριον σωτηρίου’ – ‘Εις πάσαν την γην’, εις διαφόρους ήχους και υπό διαφόρων ήτοι Γεωργίου του Κρητός, Γρηγορίου Λαμπαδαρίου, Χουρμουζίου διδασκάλου.

3.4.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:110²⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:275

Αρ. Κατ. Λάμπρου:812/110

Αιώνας: ΙΘ'(1829)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ(Ιακώβου Πρωτοψάλτου τόμος Α').

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r Μην Σεπτέμβριος, εις την α', Συμεών του Στυλίτου. ‘Δόξα’, ήχος πλ. β', ‘Θεία χάρις επηώρητο’.

(Εις την ελλείπουσα επιγραφήν θα περιείχετο η γνωστή ένδειξις: Ανθολογία των δοξαστικών και θεομητορικών εορτών, και εορταζομένων αγίων, παρά κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντα δε κατά το Νέον της Μουσικής σύστημα, του αρχαίου μέλους αυτών αδιαφθόρου φυλαχθέντος, παρά Χουρμουζίου διδασκάλου).

3.4.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:112³⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:277

Αρ. Κατ. Λάμπρου:814/112

Αιώνας: ΙΘ' (1830)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ. Χουρμουζίου

φ.1. «Αρχή των δοξαστικών και θεομητορικών εορτών και πάντων των αγίων του ενιαυτού κατά τάξη των μηνών όλου του χρόνου, ασματουργηθέντα παρά Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντα δε το νυν κατά το νέον της μουσικής σύστημα, του αρχαίου μέλους αυτών αδιαφθόρου φυλαχθέντος, χειρί Χουρμουζίου, διδασκάλου της κοινής σχολής του ρηθέντος συστήματος».

(Περιέχονται τα δοξαστικά του Μηνολογίου μόνον).

3.4.6

Αρ. χργφ.Β.Μ.:115³¹

Αρ. Κατ. Στάθη:280/817/115

Αρ. Κατ. Λάμπρου:817/115

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.40. Έτερα Χερουβικά μελοποιηθέντα παρά διαφόρων μουσικοδιδασκάλων.

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, Οι τα Χερουβείμ.

φ.155. Ειρμοί της θ' Ωδής ψαλλόμενα εις τας δεσποτικάς και θεομητορικάς εορτάς.

Συνθέσεις ποιητών... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.4.7

Αρ. χργφ.Β.Μ.:116³²

Αρ. Κατ. Στάθη:281

Αρ. Κατ. Λάμπρου:818/116

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΕΚΛΟΓΗ ΣΤΙΧΗΡΑΡΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.1r. Αρχή του Στιχηραρικού Μύλους. Τα παρόντα κατ' ήχων δογματικά εξηγήθησαν παρά του μουσικολογιωτάτου Χουρμουζίου.

(Τα οκτώ πρώτα δογματικά της Οκτωήχου μετά τον Δόξα -Και Νυν, εκ του Αναστασιματαρίου του Χρυσάφη του νέου.

φ.26v. Αρχή των ένδεκα εωθινών.

Εξηγήθησαν παρά του διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

(Η Εξγ. αφορά εις τον καλλωπισμόν του Χρυσάφη του νέου).

φ.67r. Ωρες (sic) των Χριστού Γενών του παλαιού.

Εξηγηθείσαι Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (Αι κεκαλλωπισμέναι υπό Χρυσάφη του νέου).

3.4.8

Αρ. χργφ.Β.Μ.:120³³

Αρ. Κατ. Στάθη:285

Αρ. Κατ. Λάμπρου:822/120

Αιώνας: ΙΘ' (1818-1825)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου- Εξηγήσεις παλαιών μελών.

Χειρόγραφο Τραϊανού Ιερέως.

φ.1r. Απηχήματα των ήχων (sic), προς περιέργειαν.

φ.8r-20r. Το εξής εμελίσθει μεν παρά Ιωάννου Μαΐστορος του Κουκουζέλου, εξηγήθη παρά του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατά τω 1818 έτος, ήχος α,Ισον, ολίγον, οξεία.

Εις δύο στήλας ως εξής;

η Εξήγησις.

το παλαιόν

ήχος α' Πα

ήχος α'

3.4.9

Αρ. χργφ.Β.Μ.:121³⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:286

Αρ. Κατ. Λάμπρου:823/121

Αιώνας: ΙΘ' '(Α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Α' τόμος) Ιακώβου Πρωτοψάλτου.

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. «Δοξαστάριον των Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών, των τε εορταζομένων Αγίων όλου του ενιαυτού, και τινά Ιδιόμελα του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, μελοποιηθέντα παρά Ιακώβου του Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντα δε κατά το νέον της μουσικής σύστημα του αρχικού αυτών αδιαφθόρου φυλαχθέντος , χειρί Χουρμουζίου διδασκάλου της κοινής σχολής του ρηθέντος Συστήματος. Αρχή συν Θεώ Αγιώ».

3.4.10

Αρ. χργφ.Β.Μ.:125³⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:290

Αρ. Κατ. Λάμπρου:827/12

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

‘Μακάριος Ανήρ’ Πέτρου Λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου

φ.19r. Έτερον κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα σύντομον. Ήχος πλ. δ', ‘Μακάριος Ανήρ’.

φ.37r. Θεοτοκίον οχτάηχων, μελισθέν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος α' δίχορον, ‘Ρόδον το Αμάραντον’.

3.4.11

Αρ. χργφ.Β.Μ.:131³⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:296

Αρ. Κατ. Λάμπρου:833/131

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.125v. Πολυέλεος ασματουργηθείς παρά κυρ Χουρμουζίου και διδασκάλου της μουσικής - ήχος πλ. δ', ‘Δούλοι, Κύριον’.

3.4.12

Αρ. χργφ.Β.Μ.:133³⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:298

Αρ. Κατ. Λάμπρου:835/133

Αιώνας: ΙΘ' (1825)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου- Εξηγημέναι παλαιαι συνθέσεις

φ.149r. Το παρόν ψάλλεται χάριν ασκήσεως των μαθητών της σχολής, αλλ' ουχί εν τη Εκκλησία εμελοποιήθη δε παρά Χουρμουζίου διδασκάλου. Ήχος πλ. δ' 'Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίες' (Το μάθημα αυτό είναι πράγματι δύσκολον, με μεγάλη έκταση φωνών. Ο κολοφών εις το τέλος του καθ' αυτό χειρογράφων).

3.4.13

Αρ. χργφ.Β.Μ.:148³⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:313

Αρ. Κατ. Λάμπρου:850/148

Αιώνας: ΙΘ'(1824)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Β' τόμος)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο Τραϊανού Ιερέως

φ.35r. Ζ' πολυέλεος, ήχος πλ. δ', ασματουργηθής παρά του σοφού εμού διδασκάλου κυρ Χουρμουζίου 'Δούλοι Κύριον'

φ.93r. 'Πρόσδεξαι την δέησιν ημών', εκ δοξολογίας εις α' ήχο του Χουρμουζίου.

φ.95r. Του αυτού Χουρμουζίου ήχος δεύτερος. Ήτοι διατονικός β' λέγετος (δοξολογίαι)

φ.97v. Παρ' αυτού Χουρμουζίου, χρωματική, ήχος β' (δοξολογία).

φ.100v. Του αυτού Χουρμουζίου διδασκάλου. Ήχος βαρύς αρμονικός Ζω (δοξολογία).

3.4.14

Αρ. χργφ.Β.Μ.:173³⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:335

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1τ. Ανθολογία, ήτοι παπαδική των νέων μαθημάτων, περιέχουσα άλαντα τα νέα μαθήματα, αρχομένη από;...Χουρμουζίου.

φ.31τ. "Μακάριος ανήρ", σύντομον όπερ εμελοποιήθη παρά Χουρμουζίου διδασκάλου της κοινής Σχολής. Ήχος πλ. δ' 'Μακάριος ανήρ'.

3.4.15

Αρ. χργφ.Β.Μ.:176⁴⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:338

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου.

φ.1. Ανοιξαντάρια παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα(Τα γνωστά ως συντετμημένα εκ των παλαιών.

φ. 175. Την αγία και Μεγάλη Τετάρτη, Χουρμουζίου. Ήχος πλ. δ' 'Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίαις'

3.4.16

Αρ. χργφ.Β.Μ.:177⁴¹

Αρ. Κατ. Στάθη:339

Αρ. Κατ. Λάμπρου

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χειρόγραφου: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Ιακώβου Πρωτοψάλτου)

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1. Εορτολόγιον, περιέχων τα δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών Ιακώβου Πρωτοψάλτου, ἀμα δε και ο των αποστίχων παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

3.4.17

Αρ. χργφ.Β.Μ.:180⁴²

Αρ. Κατ. Στάθη:342

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ. ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-Νέαι τινές συνθέσεις.

φ.1. Ακολουθία του Εσπερινού, Ὁρθρου και Λειτουργίας παρά διαφόρων διδασκάλων. Κυρίως νεώτερων, του β' ημίσεως του ΙΘ' αιώνος. Αναφέρεται και ο Χουρμούζιος.

(Αι συνθέσεις αφορούν εις τρισάγια, χερουβικά, κοινωνικά, πολυέλεους, δοξολογίας, κεχραγάρια, πασαπνοάρια, εωθινά, δοξαστικά Οκτωήχου, μαθήματα θεοτόκια και τινά στιχηρά).

3.4.18

Αρ. χργφ.Β.Μ.:188⁴³

Αρ. Κατ. Στάθη:350

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1885)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου- παλαιαί τινές συνθέσεις.

Αρκούντως πλούσια Ανθολογία περιέχουσα τα Ανοιξαντάρια (σύντμησις Χουρμουζίου)

Πασαπνοάρια Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

‘Αξιον εστί’ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.4.19

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 189⁴⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:351

Αρ. Κατ. Λάμπρου

Αιώνας: ΙΘ' (1893)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-νέαι τινές συνθέσεις.

φ.1r. Μεγαλυνάρια της Θεοτόκου.

Αρκούντος πλούσια συλλογή ‘Αξιον εστίν’ και των αντί τούτων ειρμών της θ' ωδής,
διαφόρων ποιητών όπως ...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.4.20

Αρ. χργφ.Β.Μ.:259⁴⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:358

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1836)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Μηνολογίου) Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ. Χουρμουζίου.

φ.1r. Δοξαστικά των Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών των εορταζομένων του όλου ενιαυτού αγίων, και τινά ιδιόμελα του τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, ασματουργηθέντα παρά Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας εξηγηθέντα κατά το Νέον Σύστημα της Μουσικής Σχολής παρά Χουρμουζίου Διδασκάλου αυτής. Μην Σεπτέμβριος, εις την α', αρχή της ινδίκτου, μνήμη της Θεοτόκου των Μιασηνών και Συμεών του Στυλίτου. Δόξα, ήχος πλ. β' ‘Θεία χάρις επηώρητο’.

(Περιέχεται πλήρες το Δοξαστάριον των εορτών του Μηνολογίου μόνο του Ιακώβου Πρωτοψάλτου).

3.4.21

Αρ. χργφ.Β.Μ.:260⁴⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:359

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1867)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ

Σγρφ.:

φ.13r. Το ‘Και νυν’ του πολιυελέου Δούλοι Κύριον. Ποίημα Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος πλ. β’. ‘Και νυν και αεί - Υπερύμνητε Δέσποινα’.

3.4.22

Αρ. χργφ.Β.Μ.:261⁴⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:360

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ματθαίου Βατοπεδινού.

φ.42v. ‘Μακάριος ανήρ’, σύντομον, μελουργηθέν παρά του μουσικολογιωτάτου

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος πλ. δ’ ‘Μακάριος ανήρ’

3.5 ΜΟΝΗ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

3.5.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:903⁴⁸

Αρ. Κατ. Στάθη 372

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(Μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου.

φ.364. (Των Βαίων Δανιήλ Πρωτοψάλτου, ήχος δ’ ‘Ευλογημένος ο ερχόμενος’)

Ακολουθεί το μέγιστον υπό Χουρμουζίου εις ήχον δ’.

φ.802. Κοινωνικά εις τας εορτάς των αποστόλων: ‘Εις πάσαν την γην’

...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.1078. Κοινωνικά του όλου ενιαυτού, μελουργηθέντα παρά διαφόρων ποιητών.

(Η γνωστή σειρά απαρτιζόμενη από συνθέσεις των ...Χουρμουζίου ‘Αγαλλιάσθαι’

φ.1229. Χερουβικά κυρίου Πέτρου Πελοποννησίου, της εβδομάδας, β' στάσις ‘Οι τα Χερουβίμ’. Τα εις β', τρίτον και πλ. β' του Χουρμουζίου.

3.5.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:912⁴⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:381

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6419/192

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1820-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΠΑΠΑΔΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ (Συλλογή πολυελέων και πασαπνοαρίων Ὁρθρου)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου- παλαιαί τινές συνθέσεις.

φ.75v. Ζ' πολυέλεος Χουρμουζίου διδασκάλου [...] ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'

3.5.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:913⁵⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:382

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6420/913

Αιώνας: ΙΘ' (περί το (1820-1840))

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου, κολοβόν.

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξηγητής: Χουρμούζιος Χαρτοφύλακας.

φ.1r. Δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, των τε εορταζομένων αγίων, του όλου ενιαυτού και τινά ιδιόμελα του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, ασματουργηθέντα παρά του κυρίου Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, και εξηγηθέντα παρά Χουρμουζίου. Μην Σεπτέμβριος εις την α', αρχή της ινδίκτου.

(Πλήρες το Δοξαστάριον του Μηνολογίου).

φ.133r. Αρχή των δοξαστικών του τριωδίου μελοποιηθέντων μεν παρά του αυτού κυρι Ιακώβου Πρωτοψάλτου, εξηγηθέντων δε παρά Χουρμουζίου διδασκάλου της κοινής σχολής του νέου συστήματος. Την Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου.

3.5.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:915⁵¹

Αρ. Κατ. Στάθη:384

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6422/915

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1820-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (κυρίως μαθημάτων)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.76r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Οκτώηχον α' Πα 'Ρόδον το αιμάραντον'

3.5.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:923⁵²

Αρ. Κατ. Στάθη:392

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6430/923

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.87r. Χουρμουζίου και διδασκάλου της Νέας Μουσικής. Ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον' (πολυέλεος)

3.5.6

Αρ. χργφ.Β.Μ.:928⁵³

Αρ. Κατ. Στάθη:397

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6435/928

Αιώνας: ΙΘ' (1827)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου - νέαι τινές συνθέσεις

φ.223r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' τετράφωνος, Νυν αι δυνάμεις

φ.251r. Ειρμοί καλοφωνικοί εξηγηθέντες παρά των νέων διδασκάλων: Πέτρου Μπερεκέτου, Χουρμουζίου διδασκάλου, ήχος πλάγιος δ', Ο θάνατός Σου, Κύριε

3.5.7

Αρ. χργφ.Β.Μ.:930⁵⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:399

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6437/930

Αιώνας: ΙΘ'(1824)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ Πέτρου Βυζαντίου και Πέτρου Πελοποννησίου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - σημειώσεις προθεωρίας Νέας Μεθόδου

φ.1r. Αρχή συν Θεώ του Αναστασιματάριου του κυρ Πέτρου Πελοποννησίου

(Πλήρες το Αναστασιματάριον αποτελούμενον εκ συνθέσεων Πέτρου του Βυζαντίου και Πρωτοψάλτου, ... και εξηγητών : ... Χουρμουζίου - καθίσματα, αντίφωνα, απολυτίκια, μακαρισμοί -)

3.5.8

Αρ. χργφ.Β.Μ.:931⁵⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:400

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6438/931

Αιώνας: ΙΘ'(1846)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ματθαίου Βατοπεδίνου (συνθέσεις και εξηγήσεις αυτού τε και Γρηγορίου Πρωτοψάλτου)

φ.22. Τα του α' τόμου Δοξαστικά των αποστίχων, μελοποιηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατά μίμησιν του κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας.

φ.98г. Δοξαστικά των αποστίχων του β' τόμου, μελοποιηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατά μίμησιν του κυρίου Ιακώβου πρωτοψάλτου της του Χριστού μεγάλης Εκκλησίας.

3.5.9

Αρ. χργφ.Β.Μ.:934⁵⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:403

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6441/934

Αιώνας: ΙΘ'(1818)

Τίτλος χργφ.: ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ (κυρίως Δανιήλ Πρωτοψάλτου

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ μικρά

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Γρηγορίου, ακολουθούντα τας εξηγήσεις Πέτρου του Βυζαντίου

φ.108г Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα οκτώηχον. Ήχος α' Πα, 'Ρόδον το αμάραντον'

3.5.10

Αρ. χργφ.Β.Μ.:935⁵⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:404

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6442/935

Αιώνας: ΙΘ'(α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (ΤΡΙΩΔΙΟΥ- ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΥ), Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ματθαίου Βατοπεδίνου και Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.1. Αρχή των δοξαστικών του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, μελοποιηθέντων μεν παρά του αυτού Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντων παρά Χουρμουζίου Διδασκάλου της κοινής του Γένους Σχολής της Νέας Μεθόδου.

(Τα δοξαστικά του Τριωδίου, χωρίς των αντιφώνων της Μ. Πέμπτης και των Ωρών των αγίων Παθών).

3.5.11

Αρ. χργφ.Β.Μ.:937⁵⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:406

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6444/937

Αιώνας: ΙΘ'(β' ήμισυ)

(ΚΡΗΠΙΣ έντυπος, Στεφάνου Λαμπαδαρίου)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου- νέαι τινές συνθέσεις

φ. 63. Πολυέλεος σύντομος, παρά ανωνύμου τινός. Ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'
(Σύντομος. Το Δόξα, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

3.5.12

Αρ. χργφ. Β.Μ.:940⁵⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:409

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6447/940

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΣΤΙΧΗΡΑΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ - ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ

Πέτρου Πελοποννησίου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-εξηγημέναι παλαιαί συνθέσεις

φ.98r. Καταβασίαι των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών. Συνετέθησαν παρά του μουσικολογιωτάτου κυρίου Πέτρου Λαμπαδαρίου Πελοποννησίου, εξηγηθέντων παρά κυρ Χουρμουζίου εις πλείονα καλλωπισμόν.

(Ελλιπές το ειρμολόγιον. Περιέχονται αι του Πέτρου Βυζαντίου καταβασίαι της Κυριακής του Ασώτου και της Α' των Νηστειών. Ακολούθως).

3.5.13

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 945⁶⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:414

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6452/945

Αιώνας: ΙΘ'(1824)

Τίτλος χργφ.: ΕΚΛΟΓΗ ΣΤΙΧΗΡΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-εξηγημέναι παλαιαί συνθέσεις

φ.110v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος βαρύς 'Άξιον εστίν'

3.5.14

Αρ. χργφ.Β.Μ.:950⁶¹

Αρ. Κατ. Στάθη:419

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6457/950

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1815-25)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξηγήσεις Θεοφάνους Μοναχού

φ.134v. Έτερος πολυέλεος. Σύνθεσις Χουρμουζίου. Ήχος πλ. δ' ‘Δούλοι Κύριον’

(Σγρφ. της Νέας μεθόδου. Αι μαρτυρίαι της παλαιάς).

3.5.15

Αρ. χργφ.Β.Μ.:953⁶²

Αρ. Κατ. Στάθη:422

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6460/953

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1815-1825)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

φ.15r. Μακάριος ανήρ. Έτερον συντομώτερον, μελουργηθέν παρά του μουσικολογιωτάτου Χουρμουζίου. Ήχος πλ. δ' Νη, ‘Μακάριος ανήρ’

φ.207r. Πολυέλεος, ασματουργηθείς παρά του μουσικολογιωτάτου κυρίου Χουρμουζίου και διδασκάλου της Μουσικής Σχολής. Ήχος πλ. δ', ‘Δούλοι Κύριον’

φ.255r. Δοξολογία του Χουρμουζίου διδασκάλου (βαρύς εναρμόνιος)

3.5.16

Αρ. χργφ.Β.Μ.:956⁶³

Αρ. Κατ. Στάθη:425

Αρ. Κατ. Λάμπρου: 6463/956

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1820-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

φ.371. Εις μνημόσυνον, παρά του διδασκάλου Χουρμουζίου, ήχος δ' ‘Εις μνημόσυνον’

φ.376. Του αυτού διδασκάλου Χουρμουζίου, ήχος βαρύς, ‘Ποτήριον σωτηρίου’

3.5.17

Αρ. χργφ.Β.Μ.:964⁶⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:433

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6471/964

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: - ΦΥΛΛΑΔΑ - (ΑΝΟΙΞΑΝΤΑΡΙΑ - σύντμησις Χουρμουζίου)

Σγρφ.: Νέας μεθόδου

φ.1r. Ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών μετά καλλωπισμού, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ενός των εφευρετών της νέας μουσικής μεθόδου. Ήχος πλ. δ', ‘Ανοιξαντός Σου την χείρα’

(Πλήρης η σειρά, οι στίχοι επωνύμως)

φ.25r. Μάθημα ψαλλόμενο εις την εορτήν του αγίου μεγαλομάρτυρος και ιαματικού Παντελεήμονος. Μελισθέν παρά του διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, δι αιτήσεως του σοφολογιότατου ιεροκύρηκος της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας κυρίου Προκοπίου. Ήχος Λέγετος Βου, Μαρτύρων αγλαΐσμα, Παντελεήμων σοφέ.

3.5.18

Αρ. χργφ.Β.Μ.:971⁶⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:440

Αρ. Κατ. Λάμπρου: 6478/971

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας μεθόδου-συνθέσεις τινές σλαβορωσιστί

φ.92. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ήχος πλ. δ', Εις πάσαν την γην

φ.133. Χερουβικόν αργόν Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. α'

φ.186. Χερουβικά σύντομα, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος. Χερουβικά εις β', τρίτον και πλ. β' ήχον.

3.5.19

Αρ. χργφ.Β.Μ.:977⁶⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:446

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6487/977

Αιώνας: ΙΘ' '(περί το 1815-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Εξηγήσεις-νέος εξηγητής.

Σγρφ.: η πρωτότυπος - εξηγηματική

φ.344v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς, Εις μνημόσυνον

(Σγρφ. η προ της Νέας μεθόδου)

3.5.20

Αρ. χργφ.Β.Μ.:978⁶⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:447

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6485/978

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1820-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών νεωστί μετά καλλωπισμού, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ενός των εφευρετών, διδασκάλου της Νέας μουσικής μεθόδου.

(Πλήρης η σειρά επωνύμων).

3.5.21

Αρ. χργφ.Β.Μ.:986⁶⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:455

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6493/986

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1815-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Α' τόμος, Όρθρος)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου (ο γραφεύς μαθητής τις του Γρηγορίου).

φ.143. Πολυέλεος εις ἡχον πλ. δ', ασματουργηθείς παρά του Χουρμουζίου διδασκάλου της εν Βυζαντίῳ, κατά τω αωιε' συσταθείσης νέας μουσικής Σχολής. Ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'.

3.5.22

Αρ. χργφ.Β.Μ.:987⁶⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:456

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6494/987

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1815-1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Β' τόμος, Λειτουργία)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-ο γραφέας μαθητής τις του Γρηγορίου

φ.379. Κοινωνικά εις μνήμας αγίων εις ήχους οκτώ, ἀπέρ εμελουργήθησαν παρά των διδασκάλων ... τα δε παρά των διδασκάλων Χουρμουζίου και Γρηγορίου Λαμπαδαρίου, Εις μνημόσυνον

φ.431-432 Κοινωνικά ψαλλόμενα εν ταις εορταίς των αγίων Αποστόλων.

Μελοποιηθέντα παρά ...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Εις πάσαν την γην'

φ.461 αναφέρεται ότι υπάρχουν 'συνθέσεις τινές του ...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα'

3.5.23

Αρ. χργφ.Β.Μ.:988⁷⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:457

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6495/988

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1815-1830)

Τίτλος χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ (δοξολογιών και τρισαγίων κυρίως)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-ο γραφεύς μαθητής τις του Γρηγορίου.

φ.110. Στάσις Γ', δοξολογιών μελουργηθέντων (sic) παρά των εξηγητών Γρηγορίου Λαμπαδαρίου και Χουρμουζίου Διδασκάλου. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' Κε.

(Ακολουθούν του αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος β' Βου , ήχος β' χρωματικός Βου, ήχος βαρύς αρμονικός Ζω, ήχος δ' Δι).

3.5.24

Αρ. χργφ.Β.Μ.:989⁷¹

Αρ. Κατ. Στάθη:458

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6496/989

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ Πέτρου Πελοποννησίου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.1r. Αντίφωνα κατ' ήχον, μελοποιηθέντα παρά Χουρμουζίου διδασκάλου της νέας Μουσικής Σχολής.(Πλήρης η σειρά. Μέλος αργόν ειρμολογικόν).

φ.21r. Καταβασίαι των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, συντεθείσαι παρά του μουσικολογιωτάτου κυρ Πέτρου Λαμπαδαρίου Πελοποννησίου. Νυν δε εξηγήθησαν παρ κυρ Χουρμουζίου εις πλείονα καλλωπισμόν.

φ.186v. Το παρόν ψάλλεται χάριν ασκήσεως των μαθητών και ουχί εν τη Εκκλησίᾳ, εμελοποιήθη δε παρά κυρ Χουρμουζίου διδασκάλου. Ήχος πλ. δ' νη 'Κύριε, η εν πολλαίς αμαρτίαις'.

3.5.25

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1003⁷²

Αρ. Κατ. Στάθη:472

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6510/1003

Αιώνας: ΙΘ'(περί το 1820-1830)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.228. Κρατήματα των νεώτερων μουσικών, μελοποιηθέντα κατ' ήχον παρά των διδασκάλων ένεκα των καλοφωνικών ειρμών:

φ.302. Χουρμουζίου διδασκάλου της Νέας μουσικής σχολής του νέου συστήματος

3.5.26

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1014⁷³

Αρ. Κατ. Στάθη:483

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6521/1014

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1825-1840)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Τριωδίου - Πεντηκοσταρίου) Ιακώβου

Πρωτοψάλτου - ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Αρχή των δοξαστικών του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, μελοποιηθέντα μεν παρά του αυτού Ιακώβου Πρωτοψάλτου, εξηγηθέντων δε παρά Χουρμουζίου διδασκάλου της κοινής του γένους Σχολής, του νέου της μουσικής συστήματος. Την Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου εις τον εσπερινόν.

(Πλήρες το Τριώδιον και Πεντηκοστάριον. Ενιαχού, δια συνθέσεις τινάς της Μ. Εβδομάδας, γίνεται η παραπομπή εις Ανθολογίαν τινά).

φ.163r Χερουβικά κατ' ήχον μελισθέντα παρά Χουρμουζίου διδασκάλου της Νέας μεθόδου και Χαρτοφύλακος.

(Πλήρης η σειρά , τα μέγιστα, γραμμένα επί χάρτου διαφόρου ποιότητος και κατ' άλλην εποχήν).

3.5.27

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1018⁷⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:987

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6525/1018

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου

Εξηγημένος ο α' ήχος του Αναστασιματαρίου του Χρυσάφη του Νέου

φ.114v. Το Δόξα- Και ννν.(Δια τον πολυέλεον του Αναστασίου Ραψανιώτου).

3.5.28

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1020⁷⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:489

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6527/1020

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χειρ : ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.24v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος [δ'] λέγετος Βου, Ευλόγει η ψυχή μου

3.5.29

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1022⁷⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:491

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Μάθημα θεοτόκιον οκτάηχον. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' Πα, Ρόδον
το αμάραντον

3.5.30

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1024⁷⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:493

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (Λειτουργίας)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.3v. Στάσις β' μελισθέν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς, 'Αίνει η ψυχή μου'

φ.10v. 'Κύριε ελέησον', κατ' ήχον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.27r. Χερουβικά κατ' ήχον, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Οι τα Χερουβίμ'

φ.60r. Άξιον εστίν, το συνηθισμένον, ετονίσθη δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. β' Βον 'Άξιον εστίν'

φ.85r. Άναφέρεται σε 'συνθέσεις κατ' εκλογήν' των: ... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.147r. Ειρμοί καλοφωνικοί, κατ' ήχον

Αι ακόλουθαι συνθέσεις:

...

'Λατρεύειν ζώντι Θεώ' (κράτημα Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

'Χαίρε πύλη Κυρίου' (κράτημα Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

'Πώς Σου την χάριν' (κράτημα Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

3.5.31

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1025⁷⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:949

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (συμπλήρωσις)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.18r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' 'Μακάριος ανήρ'

3.5.32

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1026⁷⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:495

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1838)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

-Μέγα ίσον του Κουκουζέλη κατ' εξήγησιν Ματθαίου Βατοπεδίνού-

φ.30r. Εις τον στίχον, εμελοποιήθη νεωστί Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Δόξα ', ήχος
πλ. β' Πα 'Δεύτε πιστοί σήμερον χορείαν επικροτήσαντες'

3.5.33

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1030⁸⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:499

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' '(α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΕΡΟΥΒΙΚΩΝ (ΧΕΡΟΥΒΙΚΑΡΙΟΝ)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1v. Χερουβικά της εβδομάδας. Ήχον β', τρίτον, πλ. β', Χουρμουζίου
Χαρτοφύλακα

φ.118r. Χερουβικά Χουρμουζίου εορτών. Ήχος α' 'Οι τα χερουβίμ'

3.5.34

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1032⁸¹

Αρ. Κατ. Στάθη:501

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ποικίλη)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.2r. Το παρόν δοξαστικόν συνετέθη, ἵνα ψάλλονται εἰς τον Ιωάννου Πρωτοψάλτου, πρώτον εν τοις εκδεδομένης πολυέλεον, ἡτοι εἰς τὴν τον κυρ Χουρμουζίου ἐκδοσιν. Ήχος α' [Ιωάσαφ Διονυσιάτου]. Δόξα Ἡ μονάς τη φύσει- Και νυν-Ω Δέσποινα Θεοτόκε'

3.5.35

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1034⁸²

Αρ. Κατ. Στάθη:503

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ(ποικίλη)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.17r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Δόξα, ἡχος πλ. δ' Ἡ τρισυπόστατος μονάς⁸³

3.5.36

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1035³³

Αρ. Κατ. Στάθη:504

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1865)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ποικίλη)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.70r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα άρχου ήχος α' Πα 'Ρόδον το αμάραντον'

(Το οκτάηχον μάθημα πλήρες)

3.5.37

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1038³⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:507

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' τέταρτον)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ποικίλη)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1r. Αξιον εστίν, το συνηθισμένον, ετονίσθη δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα
ήχος πλ. β' Βου [Ακολουθεί], μελισθέν παρά του ιδίου, βαρύς επτάφωνος.

(Και άλλα δύο του αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα εις βαρύν και πλ. δ')

3.5.38

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1039⁸⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:508

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟ Πέτρου του Βυζαντίου - Πέτρου του Πελοποννησίου / ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.95r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Νη 'Μακάριος ανήρ'

3.5.39

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1208⁸⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:520

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ Πέτρου Βυζαντίου - Πέτρου Πελοποννησίου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.2r. 'Αρχή συν Θεώ αγίω Αναστασιματάριον, περιέχων πάντα τα αναστάσιμα μετά των κεχραγαρίων και των στίχων αυτών. Κεχραγάρια εμελουργήθησαν παρά Πέτρου Πρωτοψάλτου του Βυζαντίου, τα δε αναστάσιμα παρά κυρ Πέτρου Λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου κατά το ύφος της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας. Εξηγήθησαν δε παρά των μουσικοδιδασκάλων Γρηγορίου Λαμπαδαρίου και Χουρμουζίου των διδασκάλων της κοινής Μουσικής Σχολής'.

3.5.40

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1249⁸⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:525

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ Χουρμουζίου- ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Δοξαστικά των αποστίχων, μελισθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατά μίμησιν του κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου. Τη α' Σεπτεμβρίου, του οσίου πατρός Συμεών του Στυλίτου.

(Πλήρες το Δοξαστάριον των αποστίχων των εορτών του Μηνολογίου και από του φ. 122r. του Τριωδίου και φ.150v του Πεντηκοσταρίου)

3.5.41

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1273⁸⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:522

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1876)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Σπυρίδωνος Βατοπεδινού

φ.109v. Καταβασίαι της θ' ωδής, ψαλλόμεναι αντί του Άξιον εστίν, εν πάσαις ταις δεσποτικαίς και θεομητορικαίς εορταίς του όλου ενιαυτού του τε Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, μελοποιηθείσαι παρά Χουρμουζίου διδασκάλου του Χαρτοφύλακος.

(Πλήρης η σειρά)

φ.120r. Έτερα κοινωνικά του ενιαυτού, άτινα ψάλλονται εις τας μνήμας των αγίων εις διάφορους ήχους, συνθέσεις των: ... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.5.42

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1314⁸⁹ (ΤΥΠΙΚΑΡΙΟΥ Β/ΙΙ)

Αρ. Κατ. Στάθη:542

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ του α' χορού)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.37. Κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Δόξα- Και ννν.

3.6 ΜΟΝΗ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ - ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΥΠΙΚΑΡΙΟΥ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Σ.Τ.Κ.Θ.)

3.6.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1207⁹⁰(Σ.Τ.Κ.Θ.6)

Αρ. Κατ. Στάθη:546

Αρ. Κατ. Λάμπρου:6534/1027

Αιώνας: ΙΘ' (1837)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα-
ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο και εξηγήσεις: Ματθαίου Βατοπεδινού

φ.1ν. Δοξαστάριον της μουσικής νέον. Περιέχον τα δοξαστικά των αποστίχων όλων των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών και εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού, του τε Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, άτινα εμελοποιήθησαν παρά Χουρμουζίου διδασκάλου. Και τινά άλλα διάφορα μαθήματα, ως εν τη καταγραφή του Πίνακος φέρονται κατ' όνομα.

φ.4γ. Δοξαστικά των αποστίχων, άπαντα τα ελλείποντα εκ του τυπωθέντος Δοξαστικαρίου του Ιακώβου του πρωτοψάλτου, μελισθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, κατά μίμησιν του αυτού μέλους, δι αιτήσεως και παρακινήσεως του οσίου μουσικοδιδασκάλου εν μοναχοίς Ματθαίου Βατοπεδινού. Σεπτεμβρίου α'.

Πλήρες το Δοξαστάριον των αποστίχων του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.112γ. Ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών νεωστί μετά καλλωπισμού, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, ενός των εφευρετών διδασκάλων της Νέας Μουσικής Μεθόδου.

φ.122r-v. Έτερα ανοιξαντάρια σύντομα, μελισθέντα κι αυτά παρά του αυτού διδασκάλου Χουρμουζίου, δι αιτήσεως του πανοσιολογιοτάτου αγίου αρχιμανδρίτου κυρίου Διονυσίου Βατοπεδινού Αινίτου, δια να ψάλλονται εις μερικάς δεσποτικάς εορτάς αντί το Μακάριος ανήρ. Ήχος πλ. δ'.

φ.195γ. Μάθημα ψαλλόμενον εις την εορτήν του αγίου μεγαλομάρτυρος και ιαματικού Παντελεήμονος, μελισθέν παρά του διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, δι αιτήσεως του σοφολογιοτάτου ιεροκύρηκος της του χριστού μεγάλης εκκλησίας κυρίου Προκοπίου, του εκ του ιερού κοινοβίου του Ρωσικού. Ήχος λέγετος Βου 'Μαρτύρων αγλάισμα'.

3.6.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:1318⁹¹/Τ.Κ.Θ. 28

Αρ. Κατ. Στάθη:550

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο και εξηγήσεις: Μαθαίου Βατοπεδίνου

φ.1r. Έτερα ανοιξαντάρια σύντομα, μελισθέντα παρά του αυτού διδασκάλου Χουρμουζίου, Ήχος πλ. δ' 'Ανοίξαντός σου'.

3.7 ΜΟΝΗ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ

3.7.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:10⁹²

Αρ. Κατ. Στάθη:560

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Α' τόμος) Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Χουρμουζίου

φ.1r. Δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, των τε εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού και τινά ιδιόμελα του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, ασματουργηθέν μεν παρά Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξηγηθέντα δε το νυν κατά το νέον σύστημα της Μουσικής του αρχαίου μέλους αυτών φυλαχθέντος, παρά Χουρμουζίου, διδασκάλου της κοινής Σχολής του ρηθέντος συστήματος.

Μην Σεπτέμβριος, εις την α', αρχή της ινδίκτου, της Θεοτόκου των Μιασηγών και Συμεών του Στυλίτου. Εις τον εσπερινόν 'Δόξα' ήχος πλ. β' 'Θεία χάρις επηώρητο'.

3.7.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:11⁹³

Αρ. Κατ. Στάθη:561

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ - ΤΡΙΩΔΙΟΝ (Ιακώβου Πρωτοψάλτου)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.191. Χερουβικά της εβδομάδος σύντομα κατ' ήχον. Το παρόν Πέτρου Λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου. Ήχος α' 'Οι τα χερουβίμ'

(Η σειρά συμπληρώνεται δια των συνθέσεων εις β', τρίτον, και πλ. β' ήχον του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.7.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:12⁹⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:562

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1830)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - πολλαὶ συνθέσεις ρουμανιστί

φ.8ν. Διδασκάλου κυρίου Χουρμουζίου ήχος πλ. δ' εκ του Νη 'Μεθ' ημών ο Θεός'
(Ακολουθεί και άλλον. Το μέλος εις αμφοτέρα ως το του μαθηματαρίου είδους.
Μετά ταύτα ακολουθεί όλος ο ψαλμός εξ αρχής εις μέλος ως το του 'Μακάριος ανήρ'
και επισφραγίζεται δι ενός αργού πάλιν 'Μεθ' ημών ο Θεός'

φ.14τ. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Νη 'Δούλοι Κύριον'

φ.46τ. Πολυέλεος Χουρμουζίου 'επί τον ποταμόν Βαβυλώνος' ήχος τρίτος ρουμανιστί

φ.61ν-62τ. Ήχος δ' πολυέλεος, 'Λόγον αγαθόν' του Χουρμουζίου ρουμανιστί.

3.7.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:15⁹⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:565

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΓΚΟΛΠΙΟΣ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.37. 'Κύριε ελέησον', Χουρμουζίου ήχος τρίτος

3.8 ΜΟΝΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

3.8.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:18⁹⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:592

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1843)

Τίτλος χργφ.: ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ματθαίου Βατοπεδίνου - νέαι τινές συνθέσεις – συντμήσεις – μικρογραφία

φ.233. [...] μελισθέν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Ρόδον το αμάραντον'

3.8.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:26⁹⁷ [61]

Αρ. Κατ. Στάθη:600

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Δοξαστικά των αποστίχων, εις το Δοξαστάριον του κυρ Ιακώβου μελισθέντα παρά του φοιτητού αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα εις το νέον της μουσικής σύστημα, κατά μίμησιν του μέλουντος του ρηθέντα διδασκάλου αυτού.

(Το γνωστό Δοξαστάριον των αποστίχων Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, πλήρες).

3.8.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:27⁹⁸ [60]

Αρ. Κατ. Στάθη:601

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.251r. Κοινωνικά... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.289r. Χερουβικά της εβδομάδος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.8.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:49⁹⁹ [82]

Αρ. Κατ. Στάθη:623

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1908)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.35r. Πολυέλεος 'Ἐπι τὸν ποταμὸν Βαβυλώνος' ἡχος τρίτος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.41r. Πολυέλεος 'Λόγον αγαθόν' λέγετος Βου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.8.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:54¹⁰⁰[36]

Αρ. Κατ. Στάθη:628

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1881)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

(Περιέχονται συνθέσεις αφορώσαι εις τὴν θείαν Λειτουργίαν, τρισάγια αντί τρισαγίου, χερουβικά, κοινωνικά, Άξιον εστίν, ειρμοί θ' ωδής, απολυτίκια. Των ποιητῶν: ... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα).

3.9 ΜΟΝΗ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

3.9.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:612¹⁰¹

Αρ. Κατ. Στάθη:655

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-εξηγημέναι παλαιαί συνθέσεις

φ.157v. Δοξολογία, μελοποιηθείσα παρά Χουρμουζίου διδασκάλου. Ήχος α' εκ του Κε.

3.9.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:632¹⁰²

Αρ. Κατ. Στάθη:656

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΕΚΛΟΓΗ ΠΑΠΑΔΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου- εξηγημέναι παλαιαί συνθέσεις

φ.141v. Έτερος πολυέλεος Χουρμουζίου [ήχος τρίτος] Ἐπί τον ποταμόν Βαβυλώνος'

φ.153r. [Αρχή των δοξολογιών μελοποιηθέντων (sic) παρά των εξηγητών Γρηγορίου Λαμπαδαρίου και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

(Αι του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος Κε, ήχος λέγετος Βου, ήχος β' Βου, ήχος βαρύς αρμονικός Ζω, ήχος δ' Δι)

3.9.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:645¹⁰³

Αρ. Κατ. Στάθη:659

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-νεότεραι εξηγήσεις

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.9. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ἥχος λέγετος Βου 'Ευλόγει η ψυχή μου'

φ.140. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα χερουβικά κατ' ἥχον 'Οι τα χερουβίμ'

φ.182 Πέτρου Πελοποννησίου, χερουβικά της εβδομάδας β' στάσις.

(οι ελλείποντες ἥχοι αναπληρούνται υπό Χουρμουζίου του 'υπερφυούς'

φ.225. Μανουήλ Πρωτοψάλτου ἥχος α', δ', βαρύς, πλ. δ'

(Οι ελλείποντες ἥχοι κατά συνθέσεις Γρηγορίου και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

φ.327. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ἥχος β' Δι, Πατέρα, Υιόν (αργόν)

φ.677. Έτερα ανοιξαντάρια, σύντομα εις το 'Μακάριος ανήρ', ἀπέρ εμελοποιήθησαν παρά του εν διδασκάλοις κυρίου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα του υπερφυούς, ίνα ψάλλονται εις τας δεσποτικάς και θεομητορικάς εορτάς αντί του 'Μακάριος ανήρ' ἥχος πλ. δ'

φ.696. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ετέρα στάσις χερουβικών

(πλήρης η σειρά. Εις το τέλος - φ.709 - χερουβικόν εις ἥχον λέγετον Βου, διατονικόν.

3.9.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:646¹⁰⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:660

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΣΤΙΧΗΡΑΠΙΟΝ - ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Δοξαστικά των αποστίχων, μελισθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατά μίμησιν του μέλους του Κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου. Ήχος πλ. α' Πα 'Οσιε πάτερ'
(Δια την α' Σεπτεμβρίου, μόνο αυτό)

3.9.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:651¹⁰⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:661

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΣΤΙΧΗΡΑΠΙΟΝ (Γερμανού Νέων Πατρών)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ. Χουρμουζίου και Ιωάσαφ Διονυσιάτου

Χειρόγραφο: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1v. Δοξαστικά λεγόμενα πρό των τροπαρίων, εξηγηθέντα εκ της παλαιάς μουσικής παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα του υπερφυούς διδασκάλου εις τη νέαν μέθοδο, κατ' ήχον 'Δόξα Πατρί-Και νυν'

φ.4r. Πασαπνοάρια των αίνων εξηγηθέντα εκ της παλαιάς μουσικής εις τη νέαν, παρά του αυτού Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.10r. Αρχή συν Θεώ, τα παρόντα στιχηρά εξηγήθησαν εκ του παλαιού Στιχηραρίου του Νέων Πατρών Γερμανού εις τη νέαν μέθοδο παρά κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Άρχονται από της α' του Σεπτεμβρίου της ινδίκτου και του οσίου Συμεών του εκ τη Μάνδρα. 'Δόξα εκ τον εσπερινόν'

(Εν πολλοίς τα δοξαστικά των αποστίχων επαναλαμβάνονται και εκ του Στιχηραρίου των αποστίχων του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

3.9.6

Αρ. χργφ.Β.Μ.:652¹⁰⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:662

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΣΤΙΧΗΡΑΠΙΟΝ (Γερμανού Νέων Πατρών)-ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ
(Χρυσάφου του Νέου)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο- εξηγήσεις- συνθέσεις: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.10r. Αρχή συν Θεώ, και των Στιχηρών του Τριωδίου εκ της παλαιάς εξηγηθέντα
παρά του αυτού μουσικολογιωτάτου και υπερφυούς διδασκάλου Χουρμουζίου. Τη
Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου.

(Εντεύθεν ως Β' τόμος, το Δοξαστάριον (εκ του Στιχηραρίου) Τριωδίου και
Πεντηκοσταρίου του Γερμανού Νέων Πατρών. Περιλαμβάνονται Δοξαστικά των
αποστίχων του Χουρμουζίου)

φ.187r. Τα ια' εωθινά Ιωάννου Γλυκέως εξηγηθέντα εκ του παλαιού παρά
Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.

φ.214v. Πασαπνοάρια των αίνων εξεγηθέντα εκ των παλαιών παρά Χουρμουζίου
Χαρτοφύλακα

φ.233v. Εις τις κδ' (Ιουλίου = Ιουνίου) των αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου
(...) εκ του παλαιού ἀπαντα εξηγηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.7

Αρ. χργφ.Β.Μ.:660¹⁰⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:665

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξηγήσεις: Γρ. Λαμπαδαρίου

φ.101r. Ο παρών, Εξγ. κυρ Χουρμουζίου διδασκάλου κατά παράδοσιν του ίδιου.

Ηχος πλ. δ' εκ του Νη 'τον άναρχον βασιλέα'.

φ.102r. Του αυτού, κατά παράδοσιν του, ήχος α' Πα 'Την σην ειρήνην'

3.9.8

Αρ. χργφ.Β.Μ.:678¹⁰⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:666

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου-χργφ. Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1r. Ανοιξαντάρια σύντομα Χουρμουζίου, ήχος πλ. δ' Νη 'Ανοιξαντός σου την χείρα'.

φ.128r. [Χουρμουζίου] ήχος λέγετος Βου 'Δούλοι, Κύριον'.

φ.142. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Πολυέλεος ήχος πλ. δ' 'Δούλοι, Κύριον'.

φ.225. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος τρίτος 'Επι τον ποταμόν Βαβυλώνος'.

3.9.9

Αρ. χργφ.Β.Μ.:679¹⁰⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:667

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1819)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (ΤΡΙΩΔΙΟΥ- ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΥ), Ιακώβου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Χουρμουζίου

Χργφ.: Ιωάσαφ Διονυσιάτου(Διετέλεσε μαθητής του Χουρμουζίου περίπου στα 1819 στην Κωνσταντινούπολη)

φ.1. Αρχή των Δοξαστικών του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου μελοποιηθέντα παρά Ιακώβου Πρωτοψάλτου, εξηγηθέντων δε παρά Χουρμουζίου. Την Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου.

3.9.10

Αρ. χργφ.Β.Μ.:680¹¹⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:668

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας:ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.:ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.:Νέας Μεθόδου

Χργφ.: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.181v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος τρίτος 'Ἐπι τὸν ποταμὸν Βαβυλώνος'

φ.197v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ήχος δ' λέγετος Βου 'Λόγον αγαθόν'

φ. 238v. Ήχος πλ. δ' 'Ανοίξαντός σου' τα μεγάλα ανοιξαντάρια συντετμημένα υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.11

Αρ. χργφ.Β.Μ.:681¹¹¹

Αρ. Κατ. Στάθη:669

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.144v. Κοινωνικά εις μνήμας αγίων... των ..., και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.198v. Κοινωνικά 'Του δείπνου σου - Σιγησάτω και Σώμα Χριστού'

περιλαμβάνονται στις συνθέσεις των : ... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.308r. 'Κύριε ελέησον' κατ' ήχον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (δις ο βαρύς).

3.9.12

Αρ. χργφ.Β.Μ.:682¹¹²

Αρ. Κατ. Στάθη:670

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Α' τόμος). Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.: Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1r. Δοξαστικά των Δεσποτικών και θεομητορικών εορτών, των εορταζομένων αγίων του όσιου ενιαυτού, και τινά Ιδιόμελα του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, ασματουργηθέντων μεν παρά Ιακώβου Πρωτοψάλτου, εξηγηθέντα δε το νυν κατά το νέον της μουσικής σύστημα, του αρχαίου μέλους αυτών αδιαφθόρου φυλαχθέντος χειρί Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

(δοξαστικά από α' Σεπτεμβρίου έως η' Ιανουαρίου)

3.9.13

Αρ. χργφ.Β.Μ.:690¹¹³

Αρ. Κατ. Στάθη:673

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1837)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.: Ματθαίου Βατοπεδίνού και Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1r. Ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών νεωστί μετά καλλωπισμού παρά

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' 'Ανοιξαντός σου την χείρα'

φ.11v. Έτερα ανοιξαντάρια σύντομα, μελισθέντα παρά του αυτού Χουρμουζίου δι αιτήσεως του Πανοσιολογιοτάτου αγίου αρχιμανδρίτου Βατοπεδίνού κυρίου Διονυσιάτου Αινίτου δια να ψάλλονται εις τας δεσποτικάς εορτάς, αντί το 'Μακάριος ανήρ', ήχος πλ. δ' 'Ανοιξαντός σου την χείρα'.

φ.145r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος λέγετος Βου 'Λόγον αγαθόν'

3.9.14

Αρ. χργφ.Β.Μ.:691¹¹⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:674

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Ιωάσαφ Δοχειαρίτου και Πέτρου Αγιοταφίτου

φ.106r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα έντεχνος πλ.α' Πα, φθορικός 'Το όμα της καρδιάς μου'

φ.115r. Τα στιχηρά ιδιόμελα της Λιτής...Παρεμβάλλονται εις τας εξηγήσεις και πρωτότυπα οι συνθέσεις (και μία σύντμησις) των Ιωάσαφ Δοχειαρίτου και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.15

Αρ. χργφ.Β.Μ.:692¹¹⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:675

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (Ιακώβου Πρωτοψάλτου)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.1r. Δοξαστικά των δεσποτικών και θεομητορικών εορτών των τε εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού, και τινά ιδιόμελα του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου, ασματουργηθέντων παρά Ιωάννου Πρωτοψάλτου, εξηγήθησαν δε τα νυν κατά το ντμσ ,του αρχαίου μέλους αυτών ἐτι αφθόρου φυλαχθέντος, χειρί Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα και Γρηγορίου.

3.9.16

Αρ. χργφ.Β.Μ.:693¹¹⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:676

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ ΣΤΙΧΗΡΑΡΙΟΥ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.- εξηγήσεις - συνθέσεις: Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.217r. Εις τους αίνους και εσπερινόν του Μ. Σαββάτου 'Δόξα' ήχος πλ. β' Πα, Ιωάννου Πρωτοψάλτου, ανέκδοτον, εξηγήθη δε παρά Χουρμουζίου 'Την σήμερον μυστικώς'.

φ.247v. Δοξαστικά των τροπαρίων αργά, εξηγηθέντα εκ της παλαιάς μουσικής παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατ' ήχον 'Δόξα Πατρί- Και νον και αεί'.

3.9.17

Αρ. χργφ.Β.Μ.:694¹¹⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:677

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' τέταρτον)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ ΣΤΙΧΗΡΑΡΙΟΥ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.- συντμήσεις - συνθέσεις: Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.64v. Το δε κράτημα εξηγήθη εκ της παλαιάς γραμμής παρά Χουρμουζίου, άρχεται δε εκ του Κε.

φ.133r. Η λιτή των Θεοφανίων. 'Δεύτε μιμησώμεθα' Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα λγν Πίναξ των περιεχομένων χειρογράφων μαθημάτων εν τω β' τόμω του δοξασταρίου του Ιακώβου και Χουρμουζίου.

3.9.18

Αρ. χργφ.Β.Μ.:695¹¹⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:678

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1834)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ - ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ Χουρμουζίου
Χαρτοφύλακα

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.: Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα και Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

Στο 2ο Χργφ. του ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ Χ: φ.107. Δοξαστικά των αποστίχων,
μελισθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατά μίμησιν του μέλους του κυρ
Ιωάννου Πρωτοψάλτου.

Το Δοξαστάριον των αποστίχων πυκνογραφημένον. Φαίνεται να είναι πλήρες.

Άνω υπό της αυτής χειρός

φ.211. Τα παρόντα εμελίσθησαν και εγράφησαν παρ' εμού, / Χουρμουζίου
Χαρτοφύλακα, ενός των εφευρετών της/ νέας μουσικής μεθόδου: εν έτει σωτηρίω
αωλδ' / κατά μήνα Οκτώβριον

3.9.19

Αρ. χργφ.Β.Μ.:700¹¹⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:680

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου(εξηγημέναι παλαιαι συνθέσεις

Χργφ.: Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.24ν. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς Ζω 'Άξιον εστίν'

3.9.20

Αρ. χργφ.Β.Μ.:704¹²⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:681

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' τέταρτον)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.117v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Δούλοι Κύριον'

φ.204v. Δοξολογία κυρ Χουρμουζη ήχος λέγετος Βου

φ.207v. Χουρμουζίου ήχος βαρύς αρμονικός, Ζω (δοξολογία).

3.9.21

Αρ. χργφ.Β.Μ.:707¹²¹

Αρ. Κατ. Στάθη:684

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1858)

Τίτλος χργφ.: ΣΤΙΧΗΡΑΠΙΟΝ - ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.- εξηγήσεις: Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.63. Δόξα των αποστίχων Χουρμουζίου

φ.92r. τη ιε' Αυγούστου η κοίμησις της Θεοτόκου...(Ακολουθούν τα Δοξαστικά του Γερμανού, των αποστίχων του Χουρμουζίου και των αίνων ανωνύμως).

φ.115r. Εις την αποτομήν του Προδρόμου. Τα δοξαστικά των αποστίχων εκ του Χουρμουζίου

φ.131r. Σεπτεμβρίου κ' του αγίου μεγαλομάρτυρος Ευσταθίου [...] εκ του παλαιού Στιχηραρίου εξηγήθησαν τα παρόντα.(τα δοξαστικά, το των αποστίχων του Χουρμουζίου)

φ.247r. Μάθημα ψαλλόμενον εις την εορτήν του αγίου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος. Εμελοποιήθη δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος λέγετος

'Μαρτύρων αγλάισμα' (και έτερον του αυτού ήχος πλ. δ' Νη 'Δεύτε φιλεόρτων το σύστημα').

3.9.22

Αρ. χργφ.Β.Μ.:708¹²²

Αρ. Κατ. Στάθη:685

Άρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. και εξηγήσεις Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.1r. Εγχειρίδιον, περιέχον χερουβικά, κοινωνικά, τρισάγιον, ήτοι τα της Λειτουργίας ἀπαντα και τα της Μ. Τεσσαρακοστής.

(Συλλογή των χερουβικών της εβδομάδος κατ' ήχον των συνθετών... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.70r. Χερουβικά κατ' ήχον των Κυριακών Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Οι τα Χερουβίμ'

(πλήρης η σειρά ως και πάσαι αι ακόλουθοι)

φ.211r. Εντεύθεν άρχονται τα κοινωνικά της εβδομάδος (και τα εις τας μνήμας αγίων ,της Θεοτόκου, των Αποστόλων. Συνθέσεις των αυτών ποιητών ως ανωτέρω και των Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα και Γεωργίου Κρητός).

φ.250. Ευλογητάρια Χουρμουζίου, χαρμόσυνα ήχος πλ. α' Πα.

φ.253v. 'Αξιον εστίν' κατ' ήχον των: ..., Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.267. Ποίημα ανωνύμου τινός πλ. δ' 'Αξιον εστίν' (ακολουθούν το αυτό κατά συντομίαν... ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ)

3.9.23

Αρ. χργφ.Β.Μ.:709¹²³

Αρ. Κατ. Στάθη:686

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1880;)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.60. Ανοιξαντάρια Ιωάννου Κουκουζέλου, ἀτινα συνετμήθησαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ἥχος πλ. δ'.

φ.94. Έτερα ανοιξαντάρια του Χουρμουζίου, αυτῆς (sic) 'Μακάριος ανήρ' εις ἥχον πλ. δ' Νη. (τα σύντομα ανοιξαντάρια του Χουρμουζίου)

φ.163. Έτερον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ἥχος πλ. δ' Νη 'Μακάριος ανήρ'.

3.9.24

Αρ. χργφ.Β.Μ.:710¹²⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:687

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εν τέλει λόγοι και κοντάκια

φ.191v. Έτερα Χερουβικά κατ' ἥχον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.25

Αρ. χργφ.Β.Μ.:711¹²⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:688

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' τέταρτον)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.151r. Χουρμουζίου ἥχος πλ. δ' εκ του Νη 'Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίαις'.

3.9.26

Αρ. χργφ.Β.Μ.:719¹²⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:689

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1837)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.117r. Χερουβικά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.27

Αρ. χργφ.Β.Μ.:722¹²⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:691

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.59. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ευλογητάρια, ἥχος πλ. α' Πα.

φ.172. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ἥχος πλ. δ' 'Κύριε η εν πολλαίς αμαρτίαις'

φ.292. Χερουβικοί ύμνοι της εβδομάδος (συνθέσεις των : ... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

(Α' συνθέσεις των Γρηγορίου και Χουρμουζίου αναπληρούν τα ελλείποντα της σειράς Π.Π.)

φ.499. 'Άξιον εστίν' κατ' ήχον των ...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.621. Κοινωνικά (συνθέσεις των.... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

φ.1070 Μάθημα. Ακολουθεί το κράτημα Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα εκ της 'αναστάσεως ημέρα'.

3.9.28

Αρ. χργφ.Β.Μ.:723¹²⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:692

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'' (β' τέταρτον)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.1r. Αρχή συν Θεώ των παλαιών ανοιξανταρίων, εξηγηθέντων μεν πρότερον παρά Πέτρου Πελοποννησίου ἐπειτα δε εις την Νέαν Μέθοδον παρά Χουρμουζίου ήχος πλ. δ' Νη.

φ.215. Δοξολογίαι μελοποιηθείσαι παρά διαφόρων ποιητών: ...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος Ζω αρμονικός.

3.9.29

Αρ. χργφ.Β.Μ.:724¹²⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:693

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

(Ο κώδικας είναι αλλοιωμένος και είναι ελλιπής η αρίθμηση των σελίδων)

-Ανοιξαντάρια' παρά του αοιδίμου διδασκάλου Χουρμουζίου δια να ψάλλονται εἰς δεσποτικάς εορτάς αντί του Μακάριος ανήρ'(φ.1r)

-'Αξιον εστίν' Γρηγορίου, Χουρμουζίου.

3.9.30

Αρ. χργφ.Β.Μ.:726¹³⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:694

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.133. Καταβασίαι ψαλλόμεναι αντί του 'Αξιον εστίν' εν πάσαις ταις δεσποτικαίς και θεομητορικαίς εορταίς του όλου ενιαυτού. Καλλωπισμός Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.153. 'Αξιον εστίν', κατ' ἥχον διαφόρων.... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.31

Αρ. χργφ.Β.Μ.:729¹³¹

Αρ. Κατ. Στάθη:696

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (τέλη)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΓΚΟΛΠΙΟΣ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.267. Ανοιξαντάρια τονισθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Νη

3.9.32

Αρ. χργφ.Β.Μ.:740¹³²

Αρ. Κατ. Στάθη:699

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' τέταρτο)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ-ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.1r. Ειρμολόγιον Καλοφωνικόν...γνωστά κρατήματα των ιδίων ποιητών ενιαχού
...Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.33

Αρ. χργφ.Β.Μ.:754¹³³

Αρ. Κατ. Στάθη:701

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ (Κοινωνικών)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.295v. Χερουβικά κατ' ήχον, τα οποία συνετμήθησαν εκ των του Χουρμουζίου

φ.377v. Ευλογητάρια Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ.α' Πα.

3.9.34

Αρ. χργφ.Β.Μ.:761¹³⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:702

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.119ν. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς αρμονικός (δοξολογία ατελής)

φ.176ν. Χερουβικά παρά Χουρμουζίου διδασκάλου (πλήρης η σειρά)

3.9.35

Αρ. χργφ.Β.Μ.:762¹³⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:703

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1818)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Β'ρ Δοξαστάριον, περιέχον πάντα τα Δοξαστικά των εορταζομένων αγίων του όλου ενιαυτού, του Τριαδίου και Πεντηκοσταρίου, τα του εσπερινού, της λιτής των αίνων, μελουργηθέν μεν παρά του μουσικολογιωτάτου διδασκάλου κυρίου Ιακώβου Πρωτοψάλτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, εξεγηθέν παρά του μουσικολογιωτάτου και ημετέρου ημών διδασκάλου (sic) κυρίου Χουρμουζίου κατά τον νέον τρόπον της μουσικής τέχνης. Μέλος σπιχηραρικόν πάνυ ωραίον και ἐντεχνον. Εν έτει 1818 κατά μήνα Αύγουστο. Εκ του πρωτοτύπου δια χειρός Συμεών. (Πλήρης. Εν τέλει περιέχονται και τα οκτώ δογματικά αναστάσιμα).

3.9.36

Αρ. χργφ.Β.Μ.:764¹³⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:704

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.199. Ζ' Πολυέλεος, ασματουργηθείς (sic) παρά του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.37

Αρ. χργφ.Β.Μ.:767¹³⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:706

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ.- εξηγήσεις – συντμήσεις - συνθέσεις: Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.1. Δοξαστικά των τροπαρίων, ἀπέρ εξηγήθησαν εκ της παλαιάς μουσικής παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα κατ' ήχον 'Δόξα Πατρί-Και νον και αεὶ'

φ.22. Δογματικά κατ' ήχον, ἀπέρ εξηγήθησαν εκ της παλαιάς μουσικής παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.173. Πασαπνοάρια των αίνων, ἀπέρ εξηγήθησαν εκ της παλαιάς παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (πλήρης η σειρά).

φ.224. ...ακολουθούν τινές συνθέσεις του .... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.343. ... (Τα δοξαστικά. Ακολουθούν τα δοξαστικά της ακολουθίας του οσίου Θεοδοσίου. Το των αποστίχων Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.664. Χουρμουζίου ἡχος πλ. α' Πα 'Δούλοι Κύριον' ἐντεχνος λίαν.

3.9.38

Αρ. χργφ.Β.Μ.:768¹³⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:707

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.91r. Χουρμουζίου ἡχος α' εκ του Κε (Δοξολογία).

φ.158r. Ἐις πάσαν την γην' Χουρμουζίου εις πλ. β'.

φ.199v. Αρχή και τινών κοινωνικών του ενιαυτού. Των ποιητών ...Χουρμουζίου
Χαρτοφύλακα

φ.265r. Μηνί Σεπτεμβρίω η', το γενέσιον της Θεοτόκου, Ιακώβου Πρωτοψάλτου.
(Τα δοξαστικά. Το των αποστίχων εκ του Χουρμουζίου)

3.9.39

Αρ. χργφ. Β.Μ.:775¹³⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:709

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.1r. Έτερα σύντομα ανοιξαντάρια, μελοποιηθέντα παρά του αυτού Χουρμουζίου ήχος πλ. δ' Νη 'Ανοιξαντός σου'.

φ.8v. Το παρόν συνετμήθη εκ των του Χουρμουζίου παρά Ιωάσαφ Δοχειαρίτου ήχος πλ. δ' Νη 'Μακάριος ανήρ'

φ.11r. Επιτομή ανοιξανταρίων παρά Χουρμουζίου

φ.17r. [Ανωνύμως] Ανοιξαντάρια ήχος πλ. δ' Νη.(Χουρμουζίου X, η πρωτότυπος σύνθεσις. Η αυτή δηλαδή σειρά έως εις τα φφ1r-8r, του παρόντος).

3.9.40

Αρ. χργφ.Β.Μ.:787¹⁴⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:712

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ-ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ-ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ

Πέτρου Πελοποννησίου.

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.93r. Κρατήματα, παρά κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (εις ήχον α' και πλ. δ').

3.9.41

Αρ. χργφ.Β.Μ.:806¹⁴¹

Αρ. Κατ. Στάθη:713

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χργφ. Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.28. Τα ανοιξαντάρια Πέτρου του Πελοποννησίου, τα αυτά συνετμήθησαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.53. Έτερα ανοιξαντάρια σύντομα (...) Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ'.

φ.78. Έτερον μελοποιηθέν παρά Χουρμουζίου ήχος πλ. δ' 'Μακάριος ανήρ'

φ.141. Τα δογματικά του Αναστασιματαρίου του παλαιού μελοποιηθέντα μεν παρά Χρυσάφου, εξηγηθέντα δε κατά το νέον τρόπον της μουσικής παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (τα οκτώ πρώτα).

φ.182. (Πέτρου Μπερεκέτη 'Θεοτόκε Παρθένε'), το αυτό συνετμήθη παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Θεοτόκε Παρθένε'.

φ.188. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα.. οκτάηχον 'Ρόδον το αμάραντον'.

φ.199. Εντεύθεν άρχονται τα απολυτίκια δεσποτικών και θεομητορικών εορτών ψαλλόμενα δίχορα, ως το 'Θεοτόκε Παρθένε'. Το δε παρόν ψάλλεται εις το γενέσιον της Θεοτόκου. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' 'Η γέννησίς σου Θεοτόκε'.

(Ακολουθούν ...'Η γέννησίς σου, Χριστέ' Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.494. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. α' 'Σε τον αναβαλλόμενον'

φ.513. Έτερον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. α' 'Αναστάσεως ημέρα'.

φ.520. (Ευλογητάρια). Έτερα... Χουρμουζίου λίαν χαρμόσυνα ήχος πλ. α' Πα.

φ.526. Πολυέλεος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος τρίτος 'Επί τον ποταμόν'.

φ.543. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος β' Βου 'Λόγον αγαθόν'.

φ.667. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. β' Πα 'Δούλοι Κύριον'.

φ.688. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Δούλοι Κύριον (Δόξα -και νυν, γράμματα και μέλος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)

φ.701. Έτερος(πολυέλεος) δια το θέρος, συντμηθείς εκ του Χουρμουζίου ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'.

φ.739. Πασαπνοάρια εξηγηθέντα εκ του παλαιού Αναστασιματαρίου παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

(Πλήρης η σειρά , τα των αίνων, ως και η ακολούθως).

φ.775. Τα ια' εωθινά Ιωάννου του Γλυκέως, εξηγηθέντα δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.911. Έτεραι δοξολογίαι κατ' ἥχον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

(Δώδεκα, από δύο εις α', δ', βαρύν και πλ. δ' ἥχον).

φ.957. Πολυέλεος κυρ Αναστάσιου Ραψανιώτου μεν ποίημα, εξηγήθη δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος δ' λέγετος Βου 'Δούλοι Κύριον'

3.9.42

Αρ. χργφ.Β.Μ.:807¹⁴²

Αρ. Κατ. Στάθη:714

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ (αργόν Πέτρου Πελοποννησίου) - ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ (σύντομον Πέτρου Βυζαντίου - ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ - ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

φ.1r. Ειρμολόγιον των καταβασιών Πέτρου Πελοποννησίου μετά προσθήκης ικανών καταβασιών και άλλων αναγκαίων μαθημάτων Πέτρου Βυζαντίου, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.166. Καταβασίαι ψαλλόμενοι αντί του 'Ἄξιον εστίν' εν πάσαις ταις δεσποτικαίς και θεομητορικαίς εορταίς. Καλλωπισμός Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.171v. Στιχολογία των αίνων, μελισθείσα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα Ἡχος β'
Δι 'Αινείτε αυτόν ἡλιος και σελήνη'.

φ.213v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα εις ἥχον βαρύν τετράφωνον 'Πόντω εκάλυψε'.

3.9.43

Αρ. χργφ.Β.Μ.:808¹⁴³

Αρ. Κατ. Στάθη:715

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.22. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' 'Μακάριος ανήρ'.

3.9.44

Αρ. χργφ.Β.Μ.:810¹⁴⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:716

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (τέλη)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Ο Κώδιξ περιέχει γνωστάς συνθέσεις αφορώσας εις την θείαν Λειτουργίαν:

-Κύριε ελέησον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

-Ειρμούς της θ' ωδής, αντί του 'Αξιον εστίν' Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

-Κοινωνικά ... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.45

Αρ. χργφ.Β.Μ.:813¹⁴⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:719

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1920)

Τίτλος χργφ.: ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

-Πασαπνοάρια των αίνων κατ' εξήγησιν Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.9.46

Αρ. χργφ.Β.Μ.:823¹⁴⁶ -ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΥΠΩΝ 1

Αρ. Κατ. Στάθη:723

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (περί 1860)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (τόμος Α', Κων/λις 1836) Ιακώβου -
ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ (τόμος Α', Κων/λις 1859) Χουρμουζίου -
ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

φ.1r. Τα παρόντα δοξαστικά κατ' ήχον των τροπαρίων εξηγήθησαν εκ της παλαιάς μουσικής παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' Δόξα Πατρί- Και νον και αεί.

3.9.47

Αρ. χργφ.Β.Μ.:825¹⁴⁷ -ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΥΠΩΝ 3

Αρ. Κατ. Στάθη:725

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(μέσα)

Τίτλος χργφ.: [ΠΑΝΔΕΚΤΗ (τόμος 2, Κων/λις 1851, ακέφαλος)]-ΠΡΟΣΘΗΚΗ
Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.26. Τα 11 εωθινά Ιωάννου του Γλυκέως, εξηγηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, α' ήχος α' εκ του Κε 'Εις το όρος'.

φ.46. Δοξολογία Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, ήχος α' Κε

φ.60. Ετέρα δοξολογία Χουρμουζίου ήχος β' Δι

(Ακολουθούν του αυτού Χουρμουζίου αι δοξολογίαι ήχος τρίτος (67), Ήχος δ' ἀγια (φ.75), Ήχος δ' λέγετος (φ.83), ήχος πλ. α' (φ. 91), ήχος πλ. β' (φ. 98), ήχος βαρύς (φ. 105), ήχος πλ. δ' (φ. 113), ήχος πλ. δ' Νη επτάφωνος (φ. 120).

3.9.48

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 828¹⁴⁸ - ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΥΠΩΝ 6

Αρ. Κατ. Στάθη:728

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: [ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ (τόμος Β', Κων/λις 1859 Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα)] - ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.5. Ήχος δ' Πα 'Δόξα Πατρί- Και νυν και αεί'.

(Τα προ του ήχου τούτου Δόξα- Και νυν εξέπεσαν. Εφεξής η σειρά μέχρι του πλ. δ' ήχου, κατ' εξήγησιν εκ των του Χρυσάφου του νέου παρά Χουρμουζίου X

φ.13. Δογματικά κατ' ήχον, τα οποία εξηγήθησαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' εκ του Κε 'Την παγκόσμιον δόξαν'

φ.119. Τω αγίω και Μεγάλω Σαββάτω Δόξα εις τους αίνους και εσπερινόν του Πάσχα μελοποιηθέν μεν παρά Ιάκωβον Πρωτοψάλτου, εξηγηθέν δε παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. β' Πα 'Την σήμερον μυστικώς'.

3.9.49

Αρ. χργφ.Β.Μ.:829¹⁴⁹-ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΥΠΩΝ 7 [10/α]

Αρ. Κατ. Στάθη:729

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: [ΠΑΝΔΕΚΤΗ (Β' τόμος, Κων/λις 1851)]-ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.106r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα πολυέλεος λίαν έντεχνος, ήχος πλ. β' Πα 'Δούλοι Κύριον'.

φ.115v. Αναστασίου Ραψανιώτου, εξηγήθη παρά Χουρμουζίου ήχος λέγετος Βου, διατονικός 'Δούλοι Κύριον'.

φ.214v. Ευλογητάρια Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. α' Πα.

3.9.50

Αρ. χργφ.Β.Μ.:830¹⁵⁰-ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΥΠΩΝ 8 [13/α]

Αρ. Κατ. Στάθη:730

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: [ΠΑΝΔΕΚΤΗ Β' τόμος Κων/λις 1851]- ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ Ιωάσαφ Δοχειαρίτου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.16r. Τα 11 εωθινά, μελοποιηθέντα μεν κατ' αρχάς παρά Λέοντος του Σοφού βασιλέως, του και ποιητού αυτών. Έπειτα παρά Ιωάννου του Γλυκέως...

Συντομώτερον. Εξηγήθησαν παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.209ν. Δοξολογία Χουρμουζίου μεταπλασθείσα παρά Ιωάσαφ Δοχειαρίου Χουρμουζίου πλ.β' Πα.

3.10 ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

3.10.1

Αρ. χργφ.Β.Μ.:19¹⁵¹

Αρ. Κατ. Στάθη:739

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(τέλη)

Τίτλος χργφ.: Αναστασιματάριον σύντομον και Ανθολογία

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - σημειώσεις θεωρίας

φ.308. Λειτουργικά, περιέχονται τα τυπικά, τα αντίφωνα, λειτουργικά εις α'ήχον,
Λειτουργία Μ. Βασιλείου, ανοιξαντάρια Χουρμουζίου.

3.10.2

Αρ. χργφ.Β.Μ.:106¹⁵²

Αρ. Κατ. Στάθη:770

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Λιταί Χριστουγέννων - Θεοφανίων Γερμανού Νέων Πατρών

φ.1 Δοξαστικά των Αποστίχων, μελοποιηθέντα παρά Χουρμουζίου
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΑ κατά μίμησιν του μέλους του κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου

(Πλήρες το Δοξαστάριον των αποστίχων των εορτών του Μηνολογίου από α' Σεπτεμβρίου μέχρι κθ' Αυγούστου και του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου. Μεταξύ Μηνολογίου και Τριωδίου).

3.10.3

Αρ. χργφ.Β.Μ.:133

Αρ. Κατ. Στάθη:777

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1844)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - προσαρμογή εις την ρουμανική γλώσσα

φ.481. Πολυέλεος Χουρμουζίου, ήχος τρίτος 'Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος'

3.10.4

Αρ. χργφ.Β.Μ.:192

Αρ. Κατ. Στάθη:779

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1830-1840)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ ΠΕΤΡΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - Β' χειρόγραφο

φ.17. Αναστασιματάριον νέον, μεταφρασθέν κατά τη νεοφανή μέθοδον της Μουσικής του Γένους Σχολής, μελοποιηθέν παρά των διδασκάλων Γρηγορίου Λαμπαδαρίου και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας.

3.10.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:252¹⁵³

Αρ. Κατ. Στάθη:789

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας:ΙΘ' (περί το 1835-1840)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - Τίτλοι εις την Ρουμανικήν (δια κυριλλικών στοιχείων, το κείμενο εις την ελληνικήν).

φ.270. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'

3.10.6

Αρ. χργφ.Β.Μ.:301¹⁵⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:798

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν - ακέφαλος - κολοβός.

φ.102r. χερουβικά σύντομα. Πέτρου Πελοποννησίου. Η σειρά συμπληρούται δια των συνθέσεων εις ήχον β', τρίτον και πλ. β' του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

φ.223r. Κοινωνικά του όλου ενιαυτού. Η σειρά απαρτίζεται εκ συνθέσεων των ... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.10.7

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 361¹⁵⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:800

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1913)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν ακέφαλος - κολοβός - ελλιπής

φ.201. Ανοιξαντάρια Χουρμουζίου ήχος πλ. δ' τα συντετμημένα

3.10.8

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 376¹⁵⁶

Αρ. Κατ. Στάθη: 802

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1847 φ.45v)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

φ.612r. Ανοιξαντάρια Ιωάννου Κουκουζέλη, συντετμημένα υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα (πρόκειται περί συνθέσεως του Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ'. Είς το πρωτόγραμμα η ημερομηνία 1874 Απρίλιος 8.

Φ.24r. Έτερα Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα συντετμημένα υπό Νεκταρίου, πρωτοψάλτου Αγίου Όρους [Βλάχου], ήχος πλ. δ' Νη 'Ανοιξαντός σου'.

3.10.9

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 408¹⁵⁷

Αρ. Κατ. Στάθη: 807

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1875 φ.71r)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν.

φ.39r. 1868 Οκτ. 23

Χγφ. ζ'(φφ.65-70) Κοινωνικόν Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα εις ήχον πλ. δ'

3.10.10

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 409¹⁵⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:808

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(τέλη)

Τίτλος χργφ.:

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.19. Ανοιξαντάρια Ιωάννου Κουκουζέλη - συντμήσεις κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα εις ήχον πλ. δ'. Η σειρά ατελής.

3.10.11

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 414¹⁵⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:813

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1912)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

φ.1. Ανοιξαντάρια Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ.δ'. Τα συντετμημένα εκ των παλαιών.

Φ.29. 'Μακάριος ανήρ', Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ'.

3.10.12

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 415¹⁶⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:814

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1929)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - προσαρμογή εις την ρουμανικήν - ατελής.

Γρ. Δοξαστάριον των αποστίχων ... κατά μίμησιν μέλους του κυρ Ιακώβου

Πρωτοψάλτου ... υπό Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα μετάφρασις - προσαρμογή ...

Νεκταρίου Πρωτοψάλτου [Βλάχου] 1929, Ιωακείμ iερομόναχος.

φ.ρ. Δόξα - και νυν, εις του οκτώ ήχους, κυρ Ιακώβου Πρωτοψάλτου.

Ακολούθως, τα δοξαστικά των αποστίχων του Χουρμουζίου από 8^{ης} Σεπτεμβρίου
μέχρι και 25^{ης} Δεκεμβρίου.

3.10.13

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 430¹⁶¹

Αρ. Κατ. Στάθη:820

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου χγφ. Ιωάσαφ Διονυσιάτου

φ.1. ..., το των αποστίχων κατά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα απολυτίκιον,
δοξαστικόν των αίνων.

3.10.14

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 432¹⁶²

Αρ. Κατ. Στάθη:822

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1882)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

φ.27 2r. Ειρμοί καλοφωνικοί. Συνθέσεις ... και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.10.15

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 433¹⁶³

Αρ. Κατ. Στάθη:823

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(1903)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

φ.8r. Ανοιξαντάρια Ιωάννη Κουκουζέλη. Συντμήσεις Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα προσαρμογή Νεκταρίου Πρωτοψάλτου της Ρουμανικής Σκήτης του Αγίου Όρους. Ήχος πλ. δ' (αργοσύντομα).

φ.43r. 'Μακάριος Ανήρ'

φ.173r. Πολυέλεος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα "Ηχος λέγετος βου. 'Λόγον αγαθόν'.

φ.216v. Πολυέλεος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα προσαρμογή Μακαρίου [ιερομονάχου] ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'.

φ.232v. Δόξα - και νυν του πολυελέου, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ'.

φ.306r. Κρατήματα κατ' ήχον ... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.10.16

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 435¹⁶⁴

Αρ. Κατ. Στάθη: 825

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (τέλη) - (αρχή) Κ'

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - τινά εις την ρουμανικήν - ακέφαλος

Ο παρών κώδιξ [...] αποτελεί Ανθολογία συνθέσεων τινών Όρθρου και Λειτουργίας, Πολυελέους (Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα και Φωκαέως) - [...] Κοινωνικά τινά (... , Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ...).

3.10.17

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 439¹⁶⁵

Αρ. Κατ. Στάθη: 829

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1910)

Τίτλος χργφ.: ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

1. Ανοιξαντάρια Ιωάννου Κουκουζέλη, κατά σύντμησιν Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα και μετάφρασιν Νεκταρίου ήχος πλ. δ'.

3.10.18

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 487¹⁶⁶

Αρ. Κατ. Στάθη: 833

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (αρχαι)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

φ.1-7. Ανοιξαντάρια Ιωάννου Κουκουζέλη συντμηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.10.19

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 502¹⁶⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:836

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ' (1907)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - μετάφρασις και προσαρμογή εις τη ρουμανικήν υπό Νεκταρίου Προδρομίτου.

φ.1. Ανοιξαντάρια Ιωάννου Κουκουζέλη, συντμηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ'

3.10.20

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 503¹⁶⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:837

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(αρχαι) 1909

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ - ΧΕΡΟΥΒΙΚΩΝ)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - προσαρμογή εις την ρουμανικήν

φ.75-105. περιέχονται: ... χερουβικά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.10.21

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 504¹⁶⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:838

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(1908)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (κώδιξ αμιγής ρουμανικός)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.19r. Ανοιξαντάρια Αγίου Ιω. Κουκουζέλη, συντμηθέντα παρά κυρ Χουρμουζίου, μεταφρασθέντα εις την ρουμανικήν παρά Νεκταρίου ήχος πλ.δ'

φ.136r. Πολυέλεος, κυρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ.δ'. 'Δούλοι Κύριον ' (χωρίς τα Δόξα - και Νυν).

φ.241r. Εκλογή 'Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος' Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος τρίτος Γα.

3.10.22

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 505¹⁷⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:839

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(1913)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ - ΑΣΜΑΤΙΚΗ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - Κώδιξ αμιγής ρουμανικός

φ.1r. Ανοιξαντάρια αγίου Ιω. Κουκουζέλη συντμηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα πλ. δ' Νη.

3.10.23

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 506¹⁷¹

Αρ. Κατ. Στάθη:840

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(1908)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΙΑΚΩΒΟΥ - ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - Κώδιξ ρουμανικός κατά προσαρμογήν Νεκταρίου.

ΔΟΚΣΑΣΤΑΡΙΟ ...Ιακώβου Πρωτοψάλτου και Δοξαστικά των Αποστίχων Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, μεταφρασθέν εκ του ελληνικού εις την ρουμανικήν παρά του Νεκταρίου Ιερομονάχου Πρωτοψάλτου ... αντιγραφέν εκ του πρωτοτύπου 1908

3.10.24

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 507¹⁷²

Αρ. Κατ. Στάθη:841

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1884)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις τη ρουμανικήν κατά προσαρμογής Νεκταρίου.

φ.9r. Ανοιξαντάριο Ιω. Κουκουζέλη, συντμηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα, μεταφρασθέντα παρά Νεκταρίου Πρωτοψάλτου πλ. δ'.

φ.49v. Έτερον Μακάριος Ανήρ ἡγος πλ. δ'.

3.10.25

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 538¹⁷³

Αρ. Κατ. Στάθη:842

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(1907)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ (ΙΑΚΩΒΟΥ- ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ).

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

3.10.26

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 539¹⁷⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:843

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ'(1890)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - εις την ρουμανικήν

Εν τέλει, φ.207-209, μεταγενέστερον και αμελώς γεγραμμένον το Χερουβικόν εις τρίτον ήχον του Χουρμουζίου

3.10.27

Αρ. χργφ.Β.Μ.:544¹⁷⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:846

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: Κ'(αρχαί)

Τίτλος χργφ.: ΕΓΚΟΛΠΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ- εις την ρουμανικήν

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

περιέχει ... και χερουβικά (του ... Χουρμουζίου...κλπ.)

3.11 ΜΟΝΗ ΚΟΥΤΑΟΥΜΟΥΣΙΟΥ

3.11.1

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 590¹⁷⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:927

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Λίνου Πολίτη:65/590

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1825)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ-ΟΡΘΡΟΥ-ΕΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΑΡΓΟΝ
Πέτρου Πελοποννησίου.

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Εξγ.: Γρηγορίου Λαμπαδαρίου Πρωτοψάλτη

φ.Ιτ... (ο κώδιξ είναι όμοιος προς τα εκδεδομένα Ταμεία Ανθολογίας του Χουρμουζίου -1824- και του Γρηγορίου -1834- με ελάχιστας διαφοράς).

3.11.2

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 592¹⁷⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:929

Αρ. Κατ. Λάμπρου:67/592

Αιώνας: ΙΘ' (περί το 1825)

Τίτλος χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ των νέων διδασκάλων

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Συνθέσεις ποιητών: ... Χουρμουζίου διδασκάλου της κοινής σχολής.

3.11.3

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 605¹⁷⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:932

Αρ. Κατ. Λάμπρου:21/605

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου - Οκτάηχα μαθήματα εν τέλει

φ.1г. Δοξαστικά των αποστίχων κυρίου Χουρμουζίου , κατά μίμησιν του κυρ Ιακώβου. Τη α΄ Σεπτεμβρίου πλ. α΄ Όσιε Πάτερ

(Πλήρες το Δοξαστάριον των αποστίχων του Χουρμουζίου Χ, του Μηνολογίου και του Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου. Εν τέλει τα οκτάηχα μαθήματα).

3.11.4

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 632¹⁷⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:938

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Λίνου Πολίτη:91/632

Αιώνας: ΙΘ' (α΄ τέταρτον)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο-εξηγήσεις: Θεοφάνους Μοναχού

φ.185ν. έτερος πολυέλεος, κυρ Γεωργίου Χουρμουζίου [Χ]. Ήχος πλ.δ' ‘Δούλοι Κύριον’.

3.11.5

Αρ. χργφ.Β.Μ.:742¹⁸⁰

Αρ. Κατ. Στάθη:944

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αρ. Κατ. Λίνου Πολίτη:129/742

Τίτλος χργφ.: ΣΠΑΡΑΓΜΑΤΑ

Αιώνας: ΙΘ'

Ανοιξαντάρια κατά σύντμηση Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.11.6

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 769¹⁸¹

Αρ. Κατ. Στάθη:947

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Κατ. Λίνου Πολίτη: 287/769

Αιώνας: ΙΘ' (1885)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Και ο παρών κώδιξ εγράφη υπό του Παντελεήμονος Πελοποννησίου, και περιέχει τα συντετμημένα μεγάλα ανοιξαντάρια παρά Χουρμουζίου (φ.1-72)

3.12 ΜΟΝΗ ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΥ

3.12.1

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 222¹⁸²

Αρ. Κατ. Στάθη:957

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΑΠΑΔΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r. Ανοιξαντάρια συντετμημένα εκ των παλαιών παρά Χουρμουζίου Ήχος πλ.δ' ‘Ανοίξαντός σου την χείρα’ (πλήρης η σειρά επωνύμως).

φ.20v. Έτερα ανοιξαντάρια σύντομα μελισθέντα παρ' αυτού [του] Χουρμουζίου Πλ. δ' ‘Ανοίξαντός σου’ (πλήρης η σειρά)

3.12.2

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 226¹⁸³

Αρ. Κατ. Στάθη:961

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ Πέτρου Πελοποννησίου - ΚΑΛΟΦΩΝΙΚΟΝ ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.1r. Ειρμολόγιον Καταβασιών του όλου ενιαυτού, ποιηθέν παρά Πέτρου Πελοποννησίου, νων Δε εξηγηθέν εις τη Νέαν μουσικήν παρά Γρηγορίου Πρωτοψάλτου, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα

3.12.3

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 227¹⁸⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:962

Αρ. Κατ. Λάμπρου:1730/218

Αιώνας: ΙΘ' (αρχαί)

Τίτλος χργφ.: ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΠΕΤΡΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Απόστολου Κώνστα Χίου

φ.154. Τη Αγία και Μεγάλη Κυριακή του Πάσχα, παρά Χουρμουζίου διδασκάλου της Σχολής. Δόξα- Και νυν ἡχος πλ. α' Αναστάσεως ημέρα

3.12.4

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 230¹⁸⁵

Αρ. Κατ. Στάθη:965

Αρ. Κατ. Λάμπρου:1727/214

Αιώνας: ΙΘ' (1821)

Τίτλος χργφ.: ΕΚΛΟΓΗ ΠΑΠΑΔΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Απόστολου Κώνστα Χίου

Εξγ.: Γρηγορίου και Χουρμουζίου

φ.28r. Εξήγησις Χουρμουζίου διδασκάλου. Τρισάγιον νεκρώσιμον αγιορείτικον πλ. β' νενανω Άγιος ο Θεός

φ.29v. Δύναμις, το αγιορείτικον. Εξήγησις του αυτού Χουρμουζίου ἡχος β' εκ του Δι Νέας, Άγιος ο Θεός

φ.47v. Αρχή συν Θεώ αγίω κατ' ἡχον μαθημάτων. Το παρόν εκ του Μαθηματαρίου.

Εμελοποιήθη παρά Ιω. του Γλυκέως. Εξήγησις κυρ Χουρμουζίου Πλ.β' Πα,
‘Φοβερός ει Κύριε’

φ.50v. Εις την εορτήν της Μεταμορφώσεως. Ποίημα κυρ Ιω. Κουκουζέλη. Εξήγησις
του αυτού [Χουρμουζίου] ήχος α' δίφωνος Κε ‘Ουρανοί ἐφριξαν’

φ.54v. Εκ των Ωρών των Αγίων Παθών, κυρ Μανουήλ του Χρυσάφου. Εξήγησις του
αυτού [χ] ήχος πλ. δ' ‘Τοις συλλαβούσι σε’

φ.58r. Των Αγίων Πάντων, κυρ Συμεών του Ψηριτζή. Εξήγησις του αυτού [X] ήχος
δ' Δι ‘Ἄγγελοι εν ουρανοίς’

φ.66r. Έτερον, παρά του [Ιωάννου] Λασκαρέως, ‘η λαγόμενη ποταμίς’. Εκ του
Κρατηματαρίου. Εξηγηθέν παρά Χουρμουζίου ήχος β' εκ του Νη Τοoto.

φ.67r. Ιωάννου Κουκουζέλη, Εξήγησις του αυτού [X] ήχος τρίτος Αναχα

φ.74r. Γρηγορίου Μπούνη του Αλυάτου, εκ του Κρατηματαρίου. Εξήγησις
Χουρμουζίου διδασκάλου της Σχολής, ήχος πλ.β' Πα Ανεχε.

φ.80r. Ξένου του Κορώνου πρωτοψάλτου. Εξγ. Χουρμουζίου διδασκάλου, ήχος
Βαρύς Ζω - Πα Ανεί, ανανε

φ.86v. Οίκος της Θεοτόκου εκ του Οικηματαρίου. Παρά κυρ Ιωάννου μαίστορος
Κουκουζέλη. Εξήγηση Χουρμουζίου ήχος δ' νενανω, Θεοδρόμον αστέρα.

φ.91r. Έτερος οίκος, παρά κυρ Ιωάννου του Κλαδά. Εξήγησις του αυτού [X] ήχος
πλ. δ' νανα, ‘Σώσαι θέλων τον κόσμον’

φ.95v. Προκείμενα της όλης εβδομάδος, καλούμενα δοχαί. Εξήγησις παρά
Χουρμουζίου διδασκάλου. Πλήρης η σειρά

φ.97r. Έτεραι δοχαί, έντεχνοι. Ήχος πλ. β' Πα ‘Η βοήθειά μου παρά Υψίστου’, ως
μάθημα.

φ.98v. Τη Κυριακή ήχος α' Πα ‘Ιδού δη ευλογείτε’, ως μάθημα.

φ.99v. Επιφωνήματα παρά κυρ Ιωάννου Κουκουζέλη μαίστορος.

Εξγ. του αυτού Χουρμουζίου ήχος πλ. β' Πα ‘Εξομολογήσομαί σοι Κύριε’

3.12.5

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 236¹⁸⁶

Αρ. Κατ. Στάθη:971

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.234. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ' Νη 'Δούλοι Κύριον' (το μάθημα Και νυν, ατελές. Μόνο τα σημάδια υπάρχουν)

φ.286. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος τρίτος 'Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος'.

Ατελής ελλείπουν τα μαθήματα Δόξα - Και νυν.

3.12.6

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 240¹⁸⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:975

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο - Εξγ.: Νικολάου Δοχειαρίτου

φ.114r. Πολυέλεος κυρ Χουρμουζίου[Χ]. ήχος πλ. δ' 'Δούλοι Κύριον'

φ.241v. Μάθημα θεοτοκίον οκτάηχον, ψαλλόμενον εις τας εορτάς της Θεοτόκου
Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος α' 'Ρόδον το αμάραντον'

3.12.7

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 246¹⁸⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:976

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.129r. Καταβασίαι ψαλλόμεναι αντί Άξιον εστίν, εν πάσαις ταις δεσποτικαίς και θεομητορικαίς εορταίς του όλου ενιαυτού. Καλλωπισμός Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα πλήρης η σειρά.

φ.148r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος βαρύς επτάφωνος ‘Άξιον εστίν’ - έτερον, βαρύς Ζω.

φ.338v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος πλ. δ’ ‘Άξιον εστίν’.

3.13 ΜΟΝΗ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

3.13.1

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 126¹⁸⁹

Αρ. Κατ. Στάθη:982

Αρ. Κατ. Λάμπρου:1890/126

Αρ. Βιβλίου: 248

Αιώνας: ΙΘ' (1812)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ, Ιακώβου του Πρωτοψάλτου- ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ, Πέτρου Πελοποννησίου.

Σγρφ. η πρωτότυπος - Καλλωπισμοί. Συνθέσεις τινές άλλων ποιητών. Εξγ..

φ. 375r. Το παρόν συνετέθη παρά κυρ Χουρμουζίου εκ της νήσου Χάλκης [Χαρτοφύλακος], ήχος πλ. β' ‘Μακάριος ανήρ’, πλήρες.

3.13.2

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 130¹⁹⁰

Αρ. Κατ. Στάθη: 986

Αρ. Κατ. Λάμπρου: 1894/130

Αρ. Βιβλιοθήκης: 249

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΑΣΤΑΣΗΜΑΤΑΡΙΟΝ Πέτρου του Πελοποννησίου

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Προθεωρία, ερμηνευτικόν λεξικόν εν τέλει

φ. 143r. Κυρίου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα του Πάσχα ήχος α' Πα 'Ο άγγελος εβόα, Φωτίζου, φωτίζου'.

3.14 ΜΟΝΗ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ

3.14.1

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 236¹⁹¹

Αρ. Κατ. Στάθη: 1008

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ (ΟΡΘΡΟΣ)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ. 1r. Πολυέλεος

φ.85r. Ετερος πολυέλεος παρά Χουρμουζίου ήχος πλ. δ'.

3.14.2

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 238¹⁹²

Αρ. Κατ. Στάθη:1010

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΡΙΟΝ (εις μνημόσυνον αιώνιον)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.25r. ‘Εις μνημόσυνον αιώνιον’, εις βαρύν

3.14.3

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 239¹⁹³

Αρ. Κατ. Στάθη:1011

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (β' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΦΥΛΛΑΔΑ (πολυελέων)

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.1r-15r. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος λέγετος ‘Λόγον αγαθόν’

φ.35v-44v. Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος τρίτος ‘Επι τον ποταμόν Βαβυλώνος’

3.14.4

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 240¹⁹⁴

Αρ. Κατ. Στάθη:1012

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

φ.125r. Δοξολογια Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα ήχος λέγετος.

3.14.5

Άρ. χργφ. Β.Μ.: 244¹⁹⁵

Άρ. Κατ. Στάθη:1016

Άρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (α' ήμισυ)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ Ματθαίου Βατοπεδίνού

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ματθαίου Βατοπεδίνού

Εξγ.: Ματθαίου Βατοπεδίνού

φ.85. Δοξαστικά ψαλλόμενα εις την εορτήν της Τιμίας Εσθήτος της Θεοτόκου κατά την β' Ιουλίου, μελισθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα [ήχος] α' Κε Θεαρχίω νεύματι (οκτάηχον και τα δοξαστικά Λιτής, αποστίχων και αίνων).

3.14.6

Άρ. χργφ. Β.Μ.: 245¹⁹⁶

Άρ. Κατ. Στάθη:1017

Άρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΙΧΩΝ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χειρόγραφο: Ματθαίου Βατοπεδίνού

φ.1г. Ιδού τα Δοξαστικά των αποστίχων, των κυριοτέρων εορτών, ἀπερ εμελίσθησαν εις μέλος ημίαργον, κατά μίμησιν του Δοξαστικαρίου Ιακώβου Πρωτοψάλτου, παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα δι αιτήσεως του μουσικοδιδασκάλου εν μοναχοίς Ματθαίου Βατοπεδίνού. Σεπτεμβρίου η' εις το γενέσιον της Θεοτόκου εις τον στίχον Δόξα- Και νων ἥχος πλ. δ' Νη Δεύτε πάντες οι πιστοί.

3.14.7

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 286¹⁹⁷

Αρ. Κατ. Στάθη:1021

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (μέσα)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ-ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα 'Ἐπι τον ποταμόν Βαβυλώνος', ατελής.

3.15 ΜΟΝΗ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ - ΡΟΥΜΑΝΙΚΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ

3.15.1

Αρ. χργφ. Β.Μ.: 21ρ¹⁹⁸

Αρ. Κατ. Στάθη:1027

Αρ. Κατ. Λάμπρου:

Αιώνας: ΙΘ' (1875)

Τίτλος χργφ.: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Σγρφ.: Νέας Μεθόδου

Κώδιξ ρουμανικός, προσαρμογή Νεκτάριου Προδρομίτου

φ.1r. Ανοιξαντάρια Ιω. Κουκουζέλη, συντμηθέντα παρά Χουρμουζίου Χαρτοφύλακα και μεταφρασθέντα από του ελληνικού εις την ρουμανικήν παρά Νεκταρίου μοναχού και ψάλτου της αγίας Ρουμανικής Σκήτης του Προδρόμου του Αγίου Όρους Αθωνώς, ή Χουρμουζίου Πλ.δ'

φ.29r. Ανοιξαντάρια MHR ΠΟΥΗ, Νεκταρίου Πρωτοψάλτου πλ. δ' (τα παλαιά εν συντμήσει κατά μίμησιν Χουρμουζίου).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ :
**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ - ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ
 ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΣΤΙΣ ΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ**

- ¹ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.73
- ² Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.143
- ³ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.216
- ⁴ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.312
- ⁵ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.408
- ⁶ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.338
- ⁷ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.345
- ⁸ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.42
- ⁹ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.430
- ¹⁰ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.453
- ¹¹ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.477
- ¹² Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.490
- ¹³ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.503
- ¹⁴ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.582
- ¹⁵ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.602
- ¹⁶ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.606
- ¹⁷ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.613
- ¹⁸ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.617
- ¹⁹ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.627
- ²⁰ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.633
- ²¹ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.639
- ²² Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.641
- ²³ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.668
- ²⁴ Γρ. Στάθη Χειρόγραφα *Βυζαντινής Μουσικής* - Αγ. Όρος - Τόμος Α' - Σελ.688

4. ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΑ - ΠΟΛΥΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΜΑ

"ΕΠΙ ΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟΝ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ"

4.1. Ο πολυέλεος ως μορφή σύνθεσης

Πολυέλεος = ο πολλούς ελεών, ο πολυεύσπλαχνος. Συνήθης προσωνυμία του Θεού¹

Ο πολυέλεος είναι μία μορφή σύνθεσης, ένα είδος τροπαρίου, ένας ύμνος στον Θεό.

4.2 Το κράτημα ως μορφή σύνθεσης

Το κράτημα είναι ίσως η πιό περίτεχνη και πιο ελεύθερης μορφής σύνθεση που συναντάμε στην εκκλησιαστική μουσική φιλολογία.

4.3 Το κείμενο του έργου

1. Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος, εκεί εκαθήσαμεν και εκλαύσαμεν, εν τῷ μνησθήναι ημάς. Αλληλούια.

2. Επί ταις ιτέαις εν μέσω αυτής, εκρεμάσαμεν τα όργανα ημών.
Αλληλούια.

3. Οτί εκεί επηρώτησαν ημάς, οι αιχμαλωτεύσαντες ημάς, λόγους οδών.
Αλληλούια.

4. Και οι παράγοντες ημάς, ύμνον ἀσατε ημίν εκ των ωδών Σιών.
Αλληλούια.

5. Πώς ἀσομεν εν τη Ωδή Κυρίου, επί γης αλλότριας. Αλληλούια.

6. Εάν επιλαθώμαι σου Ιερουσαλήμ επιλείσθει δεξιά μου. Αλληλούια.
7. Κολυθεί η γλώσσα μου τω λαρύγγι μου εάν μη σου μνησθώ. Αλληλούια.
8. Εάν μη προνατάξομαι την Ιερουσαλήμ ως εν αρχή της ευφροσύνης μου.
Αλληλούια.
9. Μνήσθητι Κύριε, των υιών Εδώμ, την ημέραν Ιερουσαλήμ. Αλληλούια.
10. Των λεγόντων εκκενούται, εκκενούται έως των θεμελίων αυτής.
Αλληλούια.
11. Θυγάτηρ Βαβυλώνος, η ταλαίπωρος, μακάριος ος ανταποδώσει σοι το
ανταπόδωμά σου, ο ανταπέδωκας ημίν. Αλληλούια.
12. Μακάριος, ος κρατήσει και εδαφίει τα νήπιά σου, προς την πέτρα.
Αλληλούια.
13. Δοχο. Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίῳ Πνεύματι.. Θεέ Τρίθε, τρισήλιε, νε,
Μονάς, η του παντός αιτία. Ελέησον πάντας ημάς, τους Ορθοδοξέως
ανυμνολογούντας σε.
ΤΕΡΙΠΕΜ...
Ελέησον ημάς, τους ανυμνολογούντας σε.
14. Και νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιάνων αμήν.
Αμαρτωλών τας δεήσεις προσδεχόμενη.
Μητροπαρθένε Θεοτόκε ρύσαι κολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας
σε.
Ανετατανε
ΤΕΡΙΠΕΜ
Χρύσαι ακολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε.

4.4 Νεοελληνική μετάφραση του κειμένου.

1. Στα ποτάμια της Βαβυλώνας καθόμασταν και κλαίγαμε, και η θύμησή μας ήταν στη Σιών.
2. Στις ιτιές πούταν τριγύρω κρεμάσαμε τις άρπες μας
3. Και εκεί ακριβώς μας ζητήσαν, οι φύλακες μας ύμνους.
4. Οι απαγωγείς μας, χαρά."Ψάλτε μας, λέγανε, έναν ύμνο της Σιών".
5. Πώς να ψάλλουμε ύμνο του Γιαχβέ σε ξένη γη;
6. Αν σε ξεχάσω Ιερουσαλήμ, να ξεραθεί η δεξιά μου.
7. Να κολλήσει η γλώσσα μου στο λάρυγγά μου, αν χάσω την ανάμνησή σου.
8. Αν δε θέλω την Ιερουσαλήμ στο πιο ψηλό σημείο της χαράς μου.
9. Θυμίσου Κύριε τους Εδωμίτες την ημέρα της Ιερουσαλήμ,
10. όταν λέγανε: κάτω, γκρεμίστε μέχρι τα θεμέλια.
11. Κόρη της Βαβυλώνας που θα χαθείς, ευτυχής αυτός που θα σου ανταποδώσει τις δυστυχίες που μας προξένησες
12. Ευτυχής αυτός που θα αρπάξει και θα συντρίψει στο βράχο τα μικρά σου.

4.5 Το περιεχόμενο του Πολυελέου.

Το παραπάνω κείμενο είναι ο ψαλμός του Δαυίδ Νο 137. Ο Δ. Καιμάκης αναφερόμενος στη μορφή και δομή του ψαλμού λέει: "Η μορφή του ψαλμού μπορεί να χαρακτηριστεί ως δέηση που η κοινότητα αναπέμπει στο Θεό της. Ο ψαλμός διηγείται την πικρή εμπειρία των αιχμαλώτων Ιουδαίων όταν οι φύλακές τους ζήτησαν να ψάλλουν ύμνους στο Θεό τους (στ.1-3), πράγμα όμως που είναι αδύνατο να γίνει σε ξένη χώρα (στ. 4). Η ανάμνηση της Ιερουσαλήμ αποτελεί για τους εξόριστους ύψιστη χαρά (στ. 5-6). Ο ύμνος κλείνει με υπόμνηση των εγκλημάτων των Εδωμιτών κατά την κατάληψη της Ιερουσαλήμ, και παράκληση προς το Θεό για εκδίκηση".

4.6 Μορφολογική ανάλυση του πολυελέου

Ολόκληρος ο πολυέλεος, όπως και τα κρατήματα, είναι χωρισμένα στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία ανάλογα με τη ρυθμική αγωγή την οποία ορίζει ο μελουργός με απόλυτη ακρίβεια. Έχουμε λοιπόν ρυθμό δίσημο, τρίσημο και τετράσημο, που αντιστοιχούν στα 2/4, 3/4 και 4/4, της ευρωπαϊκής μουσικής. Ο χωρισμός του μουσικού κειμένου σε μέτρα, σαφώς διευκολύνει τον ερευνητή αλλά και αναγνώστη, στην μελέτη και παραπομπή, ανά πάσα στιγμή σε οποιοδήποτε σημείο.

Επίσης είναι καθορισμένες και οι αλλαγές της χρονικής αγωγής, η ταχύτητα δηλαδή και η βραδύτητα κατά την οποία πρέπει να εκτελεστεί το έργο. Και εδώ πάλι έχουμε πλήρη αντιστοιχία με την ευρωπαϊκή μουσική, αφού πχ. η βραδεία X.A.(χρόνος τρίαργος) αντιστοιχεί στο lento - adagio (περ.60 χτύποι στο 1 λεπτό), η μετρία X.A. (χρόνος αργός) αντιστοιχεί στο andante (περ. 100 χτύποι στο 1 λεπτό), η μέση X.A. αντιστοιχεί στο moderato (περ. 130 χτύποι στο 1 λεπτό), η ταχεία X.A. (χρόνος γοργός) αντιστοιχεί στο allegro (180 χτύποι στο 1 λεπτό) κ.α.

Δεν πρέπει να παραλήψουμε να σημειώσουμε πως στην βυζαντινή και εκκλησιαστική μουσική, η χρονική αγωγή εκφράζει το ήθος ολόκληρου του μουσικού έργου: οι βραδύες χρονικές αγωγές έχουν ήθος συσταλτικό ή ησυχαστικό και το κείμενο περιλαμβάνει λόγους μετάνοιας, κατανύξεως, λύπης κ.α., ενώ οι ταχείες χρονικές αγωγές έχουν ήθος πανηγυρικό και χαρμόσυνο.

Ο πολυέλεος είναι γραμμένος στον τρίτο ήχο, ο οποίος θεωρήται οτι ταυτίζεται με τον Φρύγιο τρόπο των αρχαίων ελλήνων. Ανοίκει στο εναρμόνιο γένος (μαζί με τον βαρύ ήχο).

Ο Χρύσανθος στο Θεωρητικό του, αναφέρεται στο ήθος του τρίτου ήχου με τα εξής λόγια:

"Το ήθος του Τρίτου ήχου, αν είναι εκείνος ός τις ωνομάζετο υπό των αρχαίων Φρύγιος, σώζει χαρακτήρα, σκληρόν, ένθερμον, αλαζονικόν, ορμητικόν και φρικώδη. Διό λέγει ο Αθηναίος, οτι επί του Φρυγίου τρόπου ήχουν τας σάλπιγγας και τα πολεμικά όργανα. Καθώς δε φανερόνουσιν οι εν τη Οκτώηχο στίχοι, σώζει και τον ανδρικόν, άκομψον και απλούν.

Ει και τρίτος εί, πλήν προς ανδρικού πόνους
Σύνεγγυς εί πώς του προάρχοντος Τρίτε.
Άκομψος .απλούς,ανδρικός πάνυ Τρίτε,
Πέφηνας όντως, και σε τιμώμεν Τρίτε.
Πλήθος κατάρχων ισαρίθμου σοι Τρίτε,
Πλήθει προσήκεις προφυώς ηρμοσμένος"¹

Ο πολυέλεος αυτός του Χουρμουζίου, θεωρήται ένα από τα πιο έντεχνα και αντιπροσωπευτικά μέλη που ανοίκουν στον ήχο αυτό.

Ξεκινώντας ο πολυέλεος, εμφανίζεται η αρκτική μαρτυρία του Γ' ήχου [ήχος Γ'] όπου υποδηλώνεται πως ξεκινά η μελωδία από τον φθόγγο Γα .

1. Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος, εκεί εκαθήσαμεν και εκλαύσαμεν, εν τῷ μνησθήναι ημάς. Αλληλούια.

Ο 1ος στίχος του πολυελέου, αποτελείται από 39 μέτρα 2/4 και 4/4. Από τα Μ.1 - Μ.9 έχουμε την 1η μουσική φράση που ξεκινά και καταλήγει στον φθόγγο Γα. Στην ίδια φράση στο Μ.6 και πάνω στον φθόγγο Κε έχουμε την γενική ύφαιση [♫] η οποία ζητά τον φθόγγο Ζω με ύφαιση 1/2 τόνου.

Από τον 4ο χρόνο του Μ.9 -Μ.15 έχουμε την 2η μουσική φράση η οποία ξεκινά από τον φθόγγο Γα και καταλήγει στον Πα.

Από Μ.16 - Μ.21 είναι η 3η μουσική φράση. Ξεκινά από τον κάτω Νη και καταλλήγει στον κάτω Γα. Στο Μ.17 και πάνω στον Πα μπαίνει η φθορά του διατονικού γένους του Κε [↳]. Ο Πα λοιπόν ψάλλεται ως Κε (παραχορδή) και αυτή η κατιούσα μικρή μελωδία ανοίκει στον Α' ήχο.

Στο Μ.20 και πάνω στον Νη μπαίνει η φθορά του χρωματικού γένους του Δη [↪]. Ο Νη ψάλλεται ως Δη και τα Μ.20-21 ανοίκου στον Β' ήχο. Μ' αυτήν την καθοδική πορεία των φθόγγων και τη μετάβαση από το διατονικό - χαρούμενο στο χρωματικό - λυπημένο γένος εκφράζει ο Χουρμούζιος την λέξη "εκλαύσαμεν".

Από τον 4ο χρόνο του Μ21 - Μ.33 είναι η 4η μουσική φράση. Στον Γα του Μ.21 μπαίνει η διατονική φθορά του Γα οπότε και επανερχόμαστε στον Γ' ήχο με κατάλληξη στο Μ.33 στον κάτω Νη. Στο Μ.23 και πάνω στον Κε έχουμε την γενική ύφαιση [♫] που ζητά τον Ζω με ύφαιση σ' όλο το κείμενο.

Από Μ.34 - Μ.39 έχουμε την τελευταία φράση. Ανοίκει στον Γ' ήχο, ξεκινά από τον Πα και τελειώνει στον Γα. Έτσι η φράση " εν τῷ μνησθήναι ημάς. Αλληλούια", δείχνει με τη βοήθεια του διατονικού - μείζονος στην ουσία ακούσματος τον θετικό τρόπο με τον οποίο οι Ιουδαίοι θυμούνταν την χαμένη τους πατρίδα.

2. Επί ταις ιτέαις εν μέσω αυτής, εκρεμάσαμεν τα όργανα ημών.
Αλληλούια.

Ο 2ος στίχος του πολυελέου αποτελείται από 30 μέτρα 2/4 και 4/4.

Από Μ.1 - Μ.10 έχουμε την 1η μουσική φράση. Ξεκινάει από τον κάτω Νη έως τον Κε. Στο Μ.5 πάνω στον Κε έχουμε γενική ύφαιση, η οποία θέλει τον Ζω παντού με ύφαιση.

Από το Μ.11 -Μ.30 η πορεία της μελωδίας δεν ξεφεύγει καθόλου από τα πλαίσια του Γ' ήχου. Ξεκινά από τον Κε και καταλλήγει στον Γα.

3. Οτί εκεί επηρώτησαν ημάς, οι αιχμαλωτεύσαντες ημάς, λόγους οδών.
Αλληλούια.

Ο 3ος στίχος του πολυελέου αποτελείται από 33 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Η 1η φράση αποτελείται από τα Μ.1 - Μ.17. Ανοίκει στον Γ' ήχο και στο Μ.6 ο Χουρμούζιος ζητά τον Ζω με ύφαιση [ρ] ενώ στο Μ.12 στον Κε μπαίνει η γενική ύφαιση που ζητά τον Ζω πάντα με ύφαιση.

Η 2η φράση ξεκινά από το Μ.18 - Μ.33. Ανοίκει στον Γ' ήχο και συνεχίζει φυσικά να ισχύει η γενική ύφαιση στον Ζω.

4. Και οι παράγοντες ημάς, ύμνον άσατε ημίν εκ των ωδών Σιών.
Αλληλούια.

Ο 4ος στίχος αποτελείται από 34 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Η 1η φράση ξεκινά από τα Μ.1 - Μ.7.Ξεκινά και καταλήγει στον Πα ενώ η πορεία της μελωδίας δεν είναι παρά η διαδοχή ανιούσα έως τον Δι και κατιούσα παρομοίως έως τον Πα διατονικά. Η χρήση του χαμηλού αυτού φανερά αδιάφορου τετραχόρδου δεν είναι τυχαία, αφού το κείμενο που αντιστοιχεί αφορά τους "απαγάγοντες ημάς".

Αντίθετα για τα Μ.8 - Μ.12 που αναφέρονται στην λέξη "ύμνον" γίνεται χρήση του πιο ψηλού τετραχόρδου με διατονικό ανάβασμα και κατέβασμα από τον Πα - Ζω - Πα, ενώ στο Μ.9 πάνω στον Ζω είναι η φθορά του εναρμόνιου γένους.

Αντίστοιχα και στα Μ.13 - Μ.17 όπου γίνεται ξανά αναφορά στους κατακτητές χρησιμοποιήται το κάτω τετράχορδο από Γα - Νη - Γα, ενώ μόνο για τη λέξη "ωδών"(ψαλμωδίες για τη δόξα του Θεού), ξαναγυρνά στο πάνω τετράχορδο Γα - Ζω (πάντα με ύφαιση) - Γα.

Η 3η φράση από τα Μ.18 - Μ.34 ξεκινά από τον Πα και λήγει στον Γα.

Και αυτός ο στίχος δεν φεύγει καθόλου από τον Γ' ήχο.

5. Πώς άσομεν εν τη Ωδή Κυρίου, επί γης αλλότριας. Αλληλούια.

Ο 5ος στίχος αποτελείται από 27 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Η 1η φράση είναι από τα Μ.1 - Μ.10. Ξεκινά από τον Ζω με τη φθορά του εναρμονίου γένους [♡] και έχει κατάληξη στον Κε. Η ψηλή αρχή καθώς και η γρήγορη κορύφωσή της (άνω Πα), εκφράζουν πολύ σωστά την αγανάκτηση των Ιουδαίων ("πώς άσωμεν", δηλ. Πώς είναι δυνατόν να γίνει αυτό, να ψάλλουμε σε ξένο τόπο για τους κατακτητές;).

Η 2η φράση είναι από τα Μ.11 - Μ.27 από Γα (κορυφή πάλι στον άνω Πα) έως πάλι Γα, με πιο έντονους κυματισμούς της φωνής, χωρίς όμως πάλι να φεύγει από τα πλαίσια του Γ' ήχου.

6. Εάν επιλαθώμαι σου Ιερουσαλήμ επιλείσθει δεξιά μου. Αλληλούια.

Ο 6ος στίχος αποτελείται από 29 μέτρα των 2/4 και 4/4 και επίσης δεν ξεφεύγει από τον Γ' ήχο. Οι Ιουδαίοι απευθύνονται στην ιδιαίτερη πατρίδα τους απολογούμενοι και υποσχόμενοι αιώνια πίστη.

Η 1η φράση είναι από το Μ.1 - Μ.10, ξεκινά από τον Δι με άρση (άτονη συλλαβή), και λήγει στον Κε.

Η 2η φράση είναι από το Μ.10 (4ος χρόνος) - Μ.29, ξεκινά από τον Δι πάλι με άρση (άτονη συλλαβή) και λήγει στον κύριο φθόγγο του Γ' ήχου, τον Γα.

7. Κολυθεί η γλώσσα μου τω λαρύγγι μου εάν μη σου μνησθώ.
Αλληλούια.

Ο 7ος στίχος αποτελείται από 31 μέτρα των 2/4.

Εδώ η προσοχή μας πρέπει να επικεντρωθεί στην 1η φράση, δηλ. Στα Μ.1 - Μ.7. Είναι φοβερά δεξιοτεχνικός ο τρόπος που ο μελουργός "παντρεύει" το κείμενο με τη μουσική. Τα λόγια "Κολυθεί η γλώσσα μου", η κατάρα που οι Ιουδαίοι δίνουν για τον ίδιο τους τους τον εαυτό, εάν παραβούν τον όρκο που δώσαν στον προηγούμενο στίχο, να μην δηλαδή ψάλλουν όσο βρίσκονται μακριά από τον τόπο που λατρεύαν ελεύθεροι τον Θεό τους "Να κολλήσει η γλώσσα μου στο λάρυγγα!", υποδηλώνουν πραγματικά την τραγωδία μιας ολόκληρης ξεριζωμένης γενιάς. Έτσι και στη μουσική γίνεται μία τρομερή αλλαγή. Από το πρώτο ακόμη μέτρο και πάνω στον φθόγγο Πα ο Χουρμούζιος τοποθετεί την Σπάθη¹ [Θ] επηρεάζοντας έτσι τους φθόγγους ολόκληρου του τετραχόρδου: ο Γα σταθερός, ο Δι με ύφαιση, ο Βου με δίεση. Η μελωδία "στριφογυρίζει", σ' αυτούς τους φθόγγους και το άκουσμα είναι ανατριχιαστικά τραγικό.

Στο Μ.8 στο 2ο χρόνο και πάνω στον Κε ο μελουργός τοποθετώντας την γενική ύφαιση [Φ], γυρνά στο εαρμόνιο γένος, τον Γ' ήχο, αφού η γενική ύφαιση θεωρήται φθορά του εναρμονίου γένους. Ολοκλήρωση της 2ης φράσης Μ.8 - Μ31 Γα, στον Γ' ήχο.

---

¹ Σπάθη: είναι μία χρόα (κατά τον Χρύσανθο χρόα λέγεται μία ειδική διαίρεση του γένους στην αρχαία ελληνική μουσική). Έχει ποιότητα μάλλον εναρμόνια, μπαίνει στον Κε ή τον Γα και θέλει τον πρώτο ανίόντα με ύφαιση και τον πρώτο κατιόντα με δίεση.

8. Εάν μη προνατάξομαι την Ιερουσαλήμ ως εν αρχή της ευφροσύνης μου. Αλληλούια.

Ο 8ος στίχος αποτελείται από 35 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Αναφερόμενος ο λαός της Ιερουσαλήμ στην πατρίδα του η μελωδία και στις δύο της τις φράσεις, 1η Μ.1 - Μ.14 από Γα - Γα και 2η Μ14 (4ος χρόνος) - Μ.35 από Γα - Γα, είναι σχετικά ήρεμη και παραμένει στον Γ' ήχο.

9. Μνήσθητι Κύριε, των υιών Εδώμ, την ημέραν Ιερουσαλήμ.
Αλληλούια.

Η 1η φράση είναι από τα Μ.1 - Μ10 και χωρίζεται σε δύο μέρη ενοιολογικά και μουσικά: "Μνήσθητι Κύριε" = "μην λησμονήσεις Κύριε", θερμή παράκληση, ξεκινά από τον άνω Ζω, έχει την φθορά εναρμονίου γένους [P], και με συνειδητοποιημένη υποταγή στην λέξη "Κύριε" κατεβαίνει διατονικά η μουσική έως τον Πα. Ενώ η συνέχεια "των υιών Εδώμ" = οι εχθροί, κατακτητές Εδωμήτες που είχαν αλύπητα καταστρέψει την Ιερουσαλήμ, αντιμετωπίζονται από το μελουργό μουσικά στα Μ.7 - Μ.10, ξεκινώντας από τον κάτω Νη, με κορυφή μόνο τον Βου (στον οποίο έχει μπεί η φθορά του εναρμονίου γένους [P] που ζητά τον Βου με ύφαιση και φυσικά βαραίνει την μελωδία, καταλλήγει στον κάτω Ζω).

Η 2η μουσική φράση είναι από τα Μ.11 - Μ.33. Στο Μ.11 και πάνω στον Γα μπαίνει η διατονική φθορά του Γα [Φ]. Στο Μ.19 και πάνω στον Γα μπαίνει το Κλιτόν². Έτσι ο Γα λέγεται ως Δι με τις αλλαγές που απαιτεί το κλιτόν. Στο Μ.27 με την διατονική φθορά [Φ] του Γα, ο Δι λέγεται πάλι Γα και επανέρχεται το μέλος πάλι στον Γ' ήχο (μεταβολή κατά τόνο).

² Κλιτόν: μία από τις τρεις χρόες. Μπαίνει πάνω στον Δι. Έχει ποιότητα εναρμόνια και θέλει τον Γα με δίεση, τον Βου με δίεση και τον Πα στην θέση του. [Φ].

10. Των λεγόντων εκκενούται, εκκενούται έως των θεμελίων αυτής.
Αλληλούια.

Ο 10ος στίχος του έργου αποτελείται από 36 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Η 1η φράση είναι από τα M1 - M.13 και πέρα από τη γενική ύφαιση που μπαίνει στον Κε στο M.10, δεν έχουμε καμία απόκλιση από τον Γ' ήχο.

Η 2η φράση που είναι από τα M.14 - M.36, έως το M.21 δεν παρουσιάζει καμία απόκλιση από τον Γ' ήχο. Παρατηρούμε ότι από M.22 έως το τέλος έχουμε ακριβώς την ίδια μελωδία με τα M.19 - M.26 του προηγούμενου στίχου.

11. Θυγάτηρ Βαβυλώνος, η ταλαίπωρος, μακάριος ος ανταποδώσει σοι το ανταπόδωμά σου, ο ανταπέδωκας ημίν. Αλληλούια.

Ο 11ος στίχος του πολυελέου αποτελείται από 47 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Η 1η μουσική φράση M.1 - M.13, χωρίζεται σε δύο μικρότερες. Από M.1 - M.7 που αντιστοιχεί στο κείμενο "Θυγάτηρ Βαβυλώνος" και κινήται από τον Γα φτάνει στον Κε και κατεβαίνει στον Πα χωρίς κάμια απόκλιση από τον ήχο. Από

M.8 - M.13 που αντιστοιχεί στο κείμενο "η ταλαίπωρος", ο μελουργός θέλοντας ν' αποδώσει το νόημα της λέξης ξεκινάει από τον κάτω Νη και κατεβάζει τη μελωδία στον κάτω Γα, βάζοντας ενδιάμεσα την εναρμόνια φθορά στον Ζω [Ρ].

Η 2η μουσική φράση M.14 - M.47 απότελείται πάλι από δύο μικρότερες. Από M.13 (4ος χρόνος) - M.21 που αντιστοιχούν στο "μακάριος ος ανταποδώσει σοι".

Εδώ στον 1ο φθόγγο (Γα) μπαίνει η χρωματική φθορά του Δη [Σ'] (παραχορδή).

"Ετσι ο Γα ψάλλεται ως Δη και πλέον βρισκόμαστε ηχητικά στο χρωματικό γένος πάνω στους φθόγγους του Β' ήχου. Αλλάζει λοιπόν και η χροιά της μελωδίας, αφού στο ύφος της διακρίνεται κάποιο παράπονο και κάποια πικρία. Από

M.21(4ος χρόνος) - M.47 το ύφος του μέλους αλλάζει αφού από τον 1ο Γα του M.21 έχουμε την διατονική φθορά του Γα [Φ], δηλαδή έχουμε επαναφορά σε πιο αποφασιστική μελωδία και φυσικά στον Ζω μπαίνει η εναρμόνια φθορά [Ρ] για να είναι όλα τα Ζω με ύφαιση.

12. Μακάριος, ος κρατήσει και εδαφίει τα νήπιά σου, προς την πέτρα.
Αλληλούια.

Ο 12ος στίχος του πολυελέου αποτελείται από 37 μέτρα των 2/4 και 4/4.

Η 1η μουσική φράση M.1 - M.18 και η 2η μουσική φράση M.19 - M.37 ανοίκουν καθαρά στον Γ' ήχο. Ο μελουργός βάζει στο 1ο μέτρο στον Ζω την εναρμόνια φθορά [Ρ], στο M.4 βάζει στον Γα τη γενική δίεση [Τ] ζητώντας έτσι τον Βου με δίεση³ και τέλος στο M.11 στον Κε βάζει τη γενική ύφαιση [Φ] έτσι ώστε σε όλο το υπόλοιπο μουσικό κείμενο ο Ζω να είναι με ύφαιση. Όπως και ο προηγούμενος στίχος έτσι και ο 12ος συνεχίζει νοηματικά την κατάρα "Εντυχισμένος αυτός που θα συντρίψει τα παιδιά του εχθρού". Εδώ ο Χουρμούζιος χρησιμοποιεί τον "ορμητικό και φρικώδη" χαρακτήρα του εναρμόνιου ήχου για να περιβάλει μουσικά αυτήν την κατάρα. Παρατηρούμε πως για τη λέξη "μακάριος", ο συνθέτης και στις δύο περιπτώσεις (11ος στίχος M.14,15,16 και 12ος στίχος M.1,2,3,4), χρησιμοποιεί κατιόν διάστημα 4ης, λενα διάστημα που έχει κατάκόρον χρησιμοποιηθεί στην μουσική φιλολογία για έντονα συναισθήματα και τραγικές σκέψεις.

13. Δοχο. Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι.. Θεέ Τρίθε, τρισήλιε,
νε, Μονάς, η του παντός αιτία. Ελέησον πάντας ημάς, τους
Ορθοδοξέως ανυμνολογούντας σε.

ΤΕΡΙΠΕΜ...

Ελέησον ημάς, τους ανυμνολογούντας σε.

Ο 13ος στίχος του πολυελέου αποτελείται από 446 μέτρα των 2/4, 3/4 και 4/4. Χωρίζεται σε 4 μεγάλα μέρη που αντιστοιχούν στους στίχους:

- "Δοχο" M1 - M.32

³ Αυτό στην ευρωπαϊκή σημειογραφία δεν μπορεί να σημειωθεί, γιατί ο Βου (Mi) με δίεση ΔΕΝ αντιστοιχεί στον Γα (Φα), αλλά κάπου ενδιάμεσα.

- "Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι.. Θεέ Τρίθε, τρισήλιε, νε, Μονάς, η του παντός αιτία. Ελέησον πάντας ημάς, τους Ορθοδοξέως ανυμνολογούντας σε" M.33 - M.153

- Κράτημα "ΤΕΡΙΠΕΜ..." M.154 - M. 435

- "Ελέησον ημάς, τους ανυμνολογούντας σε." M.435 (4ος χρόνος) - M.446

Πιο αναλυτικά:

- "Δοχο" M1 - M.32. Η μουσική φράση ξεκινάει με μία απόμακρυνση της μελωδίας από τον Γ' ήχο. Στον φθόγγο Γα του 1ου μέτρου, ο μελουργός τοποθετεί τη Σπάθη [Θη], αλλαγή που ισχύει έως το M.7 (1ο χρόνο), αφού στον αμέσως επόμενο φθόγγο Δι έχουμε τη διατονική φθορά του Δι [Δι], οπότε επανέρχεται η μελωδία. Στο M.17 στο φθόγγο άνω Πα έχουμε μία έλξη (ύφαιση) που "βαραίνει" τον φθόγγο προς τον Νη⁴. Στο M.18 στον Ζω έχουμε την εναρμόνια φθορά του Ζω, οπότε και η αλλοίωση ισχύει. Μέχρι το M.26.

Στο M.27 πάνω στον Γα έχουμε τη Σπάθη η ισχύς της οποίας είναι μόνο για το M.27 και τον 1ο χρόνο του M.28. Για τα επόμενα μέτρα, M.28 (3ος χρόνος) - M.32, έχουμε επιστροφή του μέλους στο διατονικό γένος με τη φθορά του Γα [Φ] που έχει μπεί στον ομώνυμο φθόγγο στο M.28.

Όπως είναι αντιληπτό, δεν υπάρχει κάποιο νόημα ση λέξη "Δοχο", παρά μόνο χρησιμοποιούνται αυτές οι συλλαβές ως προανάκρουσμα της λέξης "Δόξα" που θ' ακολουθήσει.

- "Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι.. Θεέ Τρίθε, τρισήλιε, νε, Μονάς, η του παντός αιτία. Ελέησον πάντας ημάς, τους Ορθοδοξέως ανυμνολογούντας σε" M.33 - M.153.

⁴ Ζωντανή εκτέλεση του πολυελέου από τον Πρωτοψάλτη Κο Μ. Χατζημάρκο στο Βόλο.

Η 1η φράση που περικλύει τον στίχο "Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίῳ Πνεύματι", καταλαμβάνει τα Μ.33 - Μ.58. Η πορεία της μελωδίας δεν έχει κάτι που να ξεφείγει από τις γραμμές του Γ' ήχου. Μόνο στο Μ.33 ο Χουρμούζιος ζητά τοποθετώντας την γενική ύφαιση [Φ] στο Κε όλα τα Ζω με ύφαιση.

Η 2η φράση στα πρώτα μέτρα, Μ.52 (4ος χρόνος) - Μ.72 είναι καθαρά στον Γ' ήχο χωρίς καμία άλλη ένδειξη. Στα Μ.73 - Μ.77, ο συνθέτης για πρώτη φορά στο έργο χρησιμοποιεί το Λέγετο, δηλ. ο Πα "έλκεται" από τον Βου με νοητή δίεση⁵. Όταν ο Πα κατεβαίνει στον Νη δεν έχει δίεση. Αυτόματα λοιπόν το μουσικό κείμενο συνεχίζει από το Μ.78 - Μ.153 στον Γ' ήχο. Ο συνθέτης βάζει σε δύο σημεία τη εναρμόνια φθορά του Ζω [Σ] (Μ.112 και Μ.123).

- Κράτημα "ΤΕΡΙΠΕΜ..." Μ.154 - Μ. 435. Είναι ένα μουσικό μέρος γοργό καθαρά "επιδεικτικού χαρακτήρα", που ανάλογα με την ικανότητα και τις μουσικές γνώσεις του συνθέτη μεγαλώνει η δυσκολία της εκμάθησης και εκτέλεσης του. Πόλλοι μεγάλοι εκτελεστές προσαρμόζουν συχνά στο προσωπικό τους "γούστο" το έργο ξεφεύγοντας από το μουσικό κείμενο⁶. Θα έλεγε κανείς πως τα κρατήματα είναι οι καντέντσες της ευρωπαικής μουσικής.

Πρώτα παρατηρούμε πως έχουμε αλλαγή χρονικής αγωγής. Από το μέτριο ρυθμό (mderato) [♩] στον οποίο ψάλνονται οι πολυέλεοι, το κράτημα γίνεται πιο γοργό (allegro) [♪].

Εδώ ο μελουργός κάνει χρήση όλων των μέσων με τα οποία μπορεί να περάσει από τον Γ' ήχο. Από Μ.154 - Μ.219 δεν φεύγει από τον Γ' ήχο. Εύκολα όμως μπορούμε να διακρίνουμε την μιμητική τάση του συνθέτη σε μέτρα όπως τα Μ.93, Μ.94, Μ.95 ή στα Μ.99, Μ.100, Μ.101.

⁵ Ζωντανή εκτέλεση του πολυελέου από τον Πρωτοψάλτη Κο Μ. Χατζημάρκο στο Βόλο.

⁶ Παραπέμπω τον μελετητή της παρούσας εργασίας στην ακρόαση του μουσικού C.D. με ζωντανές ηχογραφήσεις του μεγάλου Πρωτοψάλτη Μανώλη Χατζημάρκου από το 1971 - 1983 με τίτλο "Απόστολοι και κρατ'ηματα" - Έκδοση "Δήμος Βόλου 1997"

Από τα Μ.219 - Μ.241 πηγαίνει στο διατονικό γένος, αφού βάζει στον Δι του Μ.219 τη διατονική φθορά του Δι[χ].

Στο Μ.242 - Μ.278 γυρνάμε πάλι στο εναρμόνιο γένος στον Γ' ήχο, αφού στο Μ.247 στον φθόγγο Ζω μπαίνει η εναρμόνια φθορά [Ρ].

Στο Μ.253 ο φθόγγος άνω Πα έλκεται (ύφαιση) από τον Νη⁷.

Στο Μ.277 ο Βου παίρνει δίεση⁸. Στο Μ.279 μπαίνει στον Νη η διατονική φθορά [Ζ]. Μέχρι το Μ.290 η μελωδία παραμένει στο διατονικό γένος.

Στο Μ.291 μπαίνει στον Γα η διατονική φθορά του Νη. Έτσι ο Γα ψάλλεται ως Νη και φυσικά με το άκουσμα του διατονικού γένους στο οποίο παραμένει η μελωδία μέχρι το Μ.339. Είναι πολύ ενδιαφέρουσα η μίμηση μεταξύ των Μ.309 - 310, Μ.311 - 312, Μ.313 - 314⁹.

Στο Μ.340 έχουμε πάνω στον Δι την χρωματική φθορά του Δι [Ρ]. Η μελωδία λοιπόν από τα Μ.340 έως το Μ.348 ανοίκει καθαρά στον Β' ήχο.

Στο Μ.349 στον Νη μπαίνει η διατονική φθορά του Νη [Ζ] που ισχύει μέχρι και το Μ.378.

Στο Μ.379 στον άνω Νη μπαίνει η χρωματική φθορά του Δι [Ρ] (παραχορδή), δίνοντας σ' αυτά τα 4 μέτρα (έως το Μ.382) το άκουσμα του Β' ήχου.

Στο Μ.383 πάνω στον Γα μπαίνει η διατονική φθορά του Νη [Ζ] (παραχορδή). Από το χρωματικό γένος μεταβαίνουμε στο διατονικό μέχρι και το Μ.290.

Στο Μ.291 πάνω στον Γα μπαίνει η διατονική φθορά του Γα που ισχύει έως το Μ.298. Στο Μ.296 ο μελουργός ζητά τον Βου με δίεση¹⁰.

⁷ Ζωντανή εκτέλεση του πολυελέου από τον Πρωτοψάλτη Κο Μ. Χατζημάρκο στο Βόλο.

⁸ Αυτό στην ευρωπαϊκή σημειογραφία δεν μπορεί να σημειωθεί, γιατί ο Βου (Μι) με δίεση ΔΕΝ αντιστοιχεί στον Γα (Φα), αλλά κάπου ενδιάμεσα.

⁹ Στην ευρωπαϊκή μουσική αυτό το φαινόμενο λέγεται αντίστοιχα "Αρμονική αλυσίδα"

Από το Μ.299 έως το τέλος του κρατήματος η μελωδία γυρνά στο εναρμόνιο γένος, Γ' ήχος, αφού στο Μ.299 πάνω στον Ζω μπήκε η εναρμόνια φθορά του Ζω [Φ].

- "Ελέησον ημάς, τους ανυμνολογούντας σε." Μ.435 (4ος χρόνος) - Μ.446. Εδώ δεν πρέπει να παραλήψουμε την αλλαγή χρονικής αγωγής. Από το γοργό χρόνο (allegro) [♩], σε χρόνο αργό (andante). Όλη η μουσική φράση ανοίκει στον Γ' ήχο. [♩].

14. Και νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων αμήν.

Αμαρτωλών τας δεήσεις προσδεχόμενη.

Μητροπαρθένε Θεοτόκε ρύσαι κολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε.

Ανετατανε

ΤΕΡΙΠΕΜ

Χρύσαι ακολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε.

Ο 14ος στίχος του πολυελέου αποτελείται από 365 μέτρα των 2/4, 3/4 και 4/4. Χωρίζεται σε 6 μεγάλα μέρη που αντιστοιχούν στου στίχους:

- "Και νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων αμήν" Μ.1 - Μ.27.

- "Αμαρτωλών τας δεήσεις προσδεχόμενη" Μ.27 (4ος χρόνος) - Μ.80.

- "Μητροπαρθένε Θεοτόκε ρύσαι κολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε"
Μ.81 - Μ.135.

- "Ανετατανε...." Μ.136 - Μ.214

---

¹⁰ Αυτό στην ευρωπαϊκή σημειογραφία δεν μπορεί να σημειωθεί, γιατί ο Βου (Μι) με δίεση ΔΕΝ αντιστοιχεί στον Γα (Φα), αλλά κάπου ενδιάμεσα.

- Κράτημα "ΤΕΡΙΠΕΜ...." M.215 - M.346

- "ρύσαι ακολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε" M.347 - M.365.

Πιο αναλυτικά:

- "Και νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων αμήν" M.1 - M.27.

Ο 1ος στίχος ανοίκει στον Γ' ήχο και δεν συναντάμε καμία απόλυτως παράκλιση. Στο M.13 στον Ζω μπαίνει η εναρμόνια φθορά του Ζω, ζητώντας όλα τα Ζω με ύφαιση. Στο M.26 ο Βου θέλει ύφαιση¹¹.

- "Αμαρτωλών τας δεήσεις προσδεχόμενη" M.27 (4ος χρόνος) - M.80.

Τα M. 27 (4ος χρόνος) - M.30 του 2ου στίχου που περιλαμβάνουν τη λέξη "Αμαρτωλών", συνεχίζουν την πορεία του Γ' ήχου, χωρίς καμία αλλαγή. Στο M.31 πάνω στον Δι μπαίνει η χρωματική φθορά [Φ], μεταφέροντας τη μουσική γραμμή στον Β' ήχο έως το M.38.

Στο M.39 πάνω στον Δι μπαίνει η χρωματική φθορά του Πα [Ω], μεταφέροντας τη μουσική γραμμή στον πλ. Β' ήχο έως το M.52.

Είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι εδώ ο συνθέτης για να αντιπροσωπεύσει μουσικά τη λέξη "δεήσεις" χρησιμοποιεί και τους δύο ήχους του χρωματικού γένους, τον Β' και τον πλ. Β', ήχει που έχουν πραγματικά παρακλητικό και θλιμένο χαρακτήρα.

Στο M.53 πάνω στο Γα μπαίνει η διατονική φθορά του Γα[Φ] μεταφέροντας τη μελωδική γραμμή στο διατονικό γένος έως το M.56.

Στο M.57 πάνω στο Ζω έχουμε την εναρμόνια φθορά του Ζω [Φ] και έτσι μέχρι και το M.80 γυρνάμε πάλι στον Γ' ήχο με κατάληξη στον κάτω Ζω (εναρμόνιο).

---

¹¹ Αυτό στην ευρωπαϊκή σημειογραφία δεν μπορεί να σημειωθεί, γιατί ο Βου (M1) με δίεση ΔΕΝ αντιστοιχεί στον Γα (Φα), αλλά κάπου ενδιάμεσα.

- "Μητροπαρθένε Θεοτόκε ρύσαι κολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε"
M.81 - M.135.

Στο M.81 πάνω στον Γα μπαίνει η διατονική φθορά του Γα [Φ] που ισχύει μέχρι το M.99 και αντιστοιχεί στα λόγια " Μητροπαρθένε Θεοτόκε".

Στο M.100 πάνω στον Γα μπαίνει η εναρμόνια φθορά [Φ] που ισχύει έως το M.109 με κατάληξη στον κάτω Πα (Ζος χρόνος του μέτρου).

Στο M.110 πάνω στον Πα μπαίνει η διατονική φθορά του Κε, δηλαδή εδώ ο Πα ψάλλεται ως Κε έως και το M.111. Εδώ αξίζει να προσέξουμε ότι ο λόγος που ο Χουρμούζιος κατεβάζει τη μελωδία τόσο χαμηλά είναι γιατί αναφέρεται στη λέξη "κολάσεως".

Στο M.112 πάνω στο Δι μπαίνει η διατονική φθορά του Δι [Φ] που ισχύει έως το M.122.

Στο M.223 στον Κε μπαίνει η εναρμόνια φθορά του Ζω [Φ] που ισχύει έως το M.135 οπότε και καταλήγει ο στίχος στον φθόγγο Γα, στον Γ' ήχο.

- "Ανετατανε....." M.136 - M.214

Ακριβώς στο σημείο που ξεκινάει το μικρό αυτό κράτημα, ο μελουργός δηλώνει αλλαγή χρονικής αγωγής. Από μέση χρονική αγωγή [Γ] (moderato), το "Ανετατανε....." θα πρέπει να ψαλλεί σε ταχεία χρονική αγωγή [Χ] (allegro).

Στο M.136 στο φθόγγο Γα μπαίνει η διατονική φθορά του Γα [Φ] η οποία έχει ισχύ έως το M.175, στον φθόγγο Δι.

Στο M.176 έχουμε πάλι το φαινόμενο της παραχορδής. Πάνω στον Νη μπαίνει η χρωματική φθορά του Δι [Φ] και ισχύει μόνο για τα δύο μέτρα M.176, 177.

Στο M.178 ο Γα παίρνει την διατονική φθορά του [Φ] και μόνο για τα M.178, 179, 180, 181 αγγίζει τον Α' ήχο.

Στα M.182, 183 η μελωδία περνάει από τον Β' ήχο αφού ο Δι έχει τη χρωματική φθορά [Φ].

Από τα M.184 - M.195 επανέρχεται στο διατονικό γένος, χρησιμοποιώντας στο M.184 τον Νη με τη διατονική φθορά [Λ]. Αξιοσημείωτο είναι πως ακριβώς στο M.191 έχουμε τον πιο χαμηλό φθόγγο όλου του έργου: τον κάτω Βου.

Στο Μ.196 ο Γα παίρνει την εναρμόνια φθορά του [Φ] και έως το Μ.110 η μελωδία επιστρέφει στον Γ' ήχο.

Στο Μ.111 πάλι ο Γα παίρνει αυτή τη φορά τη διατονική φθορά [Φ] που ισχύει έως το τέλος του στίχου , Μ.215 και καταλήγει στον φθόγγο Γα.

- Κράτημα "ΤΕΡΙΡΕΜ....." Μ.215 - Μ.346

Για τα πρώτα μέτρα Μ.215 - Μ.237 η διατονική φθορά [Φ] που ισχύει έως το τέλος του προηγούμενου στίχου συνεχίζει την ισχύ της και έτσι δεν φεύγουμε καθόλου από το διατονικό γένος.

Στο Μ.238 στον Δι μπαίνει η διατονική φθορά του Δι [Φ] και ισχύει μέχρι το Μ.267.

Ακολουθεί μία πολύ περίτεχνη μελωδική γραμμή που ανοίκει στον πλ.Β' ήχο, από το Μ.268 - Μ.281. Ξεκινά από τον άνω Πα, ενώ ο Κε που ακολουθεί παίρνει και την χαρακτηριστική φθορά του χρωματικού γένους[Θ]. Η μελωδία ανεβοκατεβαίνει μέσα στα πλαίσια του τετραχόρδου άνω Πα - Κε - άνω Πα.

Στο Μ.282 στον Κε έχουμε τη Σπάθη [Θ], της ποίας η ισχύς είναι μέχρι το Μ.286.

Στο Μ.287 ο Γα παίρνει την εναρμόνια φθορά [Φ], για μία πολύ απλή μελωδία στον Γ' ήχο έως το Μ.295.

Στα Μ.296 - Μ.305 έχουμε πάλι παραχορδή. Ο κάτω Πα στο Μ.296 παίρνει τη χρωματική φθορά του Δι [Φ] (ο Πα ως Δι και μετάβαση στον Β' ήχο).

Στο Μ.306 ο Πα έχει τη διατονική φθορά [Φ] πουέχει ισχύέως το Μ.325.

Από το Μ.326 - Μ.346 με την εναρμόνια φθορά που παίρνει ο Ζω [Φ] στο Μ.329 κάνει τη μελωδία να γυρίσει στον Γ' ήχο. Με την εκτενή αυτή μουσική φράση τελειώνει το κράτημα.

- "ρύσαι ακολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε" Μ.347 - Μ.365.

Ακριβώς στο σημείο που ξεκινάει η τελευταία αυτή φράση, ο μελουργός δηλώνει αλλαγή χρονικής αγωγής. Από ταχεία χρονική αγωγή [Γ] (allegro), ζητά μέτρια χρονική αγωγή [Δ] (moderato), δίνοντας έμφαση έτσι στην καταληκτική παράκληση για απαλλαγή από την κατάρα και το φόβο της κόλασης. Και εδώ η

λέξη " ακολάσεως" περιγράφεται μουσικά από τον Β' ήχο, αφού στο Μ.350
έχουμε παραχορδή και στον Νη μπαίνει η χρωματική φθορά του Δι. [σ].

Στο Μ.352 πάνω στον Γα έχουμε τη διατονική φθορά του Γα που μεταφέρει όλη
την υπόλοιπη μελωδία στο διατονικό γένος. [Φ].

4.7. Γραφική παράσταση μουσικού κειμένου με λόγια.

1. Ήχος ~~Γ~~ 22 Γα

Γ
22

Γ

Επί τον ποταμόν Βαβυλώνος, εκεί εκαθήσαμεν και εκλαύσαμεν

Γ

Γ
22

εν τω μνησθήναι ημάς. Αλληλούια

2.

Γ ————— K
22 Φ ————— Γ
22

Επί ταις ιτέαις εν μέσω αυτής εκρεμάσαμεν τα όργανα ημών. Αλληλούια

3.

Γ —————
22 ————— V
22 ————— Γ
22 ————— Γ
22

Οτί εκεί επηρώτησαν ημάς οι αιχμαλωτεύσαντες ημάς, λόγους οδών.

Γ ————— Γ
22 ————— Φ
22
Αλληλούια.

4.

Γ —————
22 ————— Γ
22

Και οι παράγοντες ημάς, ύμνον άσατε ημίν εκ των ωδών Σιών.

Γ ————— Γ
22 ————— Φ
22
Αλληλούια.

5.

Γ ————— K
22 Φ ————— Γ
22

Πώς άσομεν εν τη Ωδή Κυρίου επί γης αλλότριας. Αλληλούια

6.

Γ
??

Γ
??

Εάν επιλαθώμαι σου Ιερουσαλήμ επιλείσθει δεξιά μου. Αλληλούια.

7.

Γ
??

Γ
??

Γ
??

Κολυθεί η γλώσσα μου τω λαρύγγι μου εάν μη σου μνησθώ.

Γ
??

Γ
??

Αλληλούια.

8.

Γ
??

Γ
??

Εάν μη προνατάξομαι την Ιερουσαλήμ ως εν αρχή της ευφροσύνης μου.

Γ
??

Γ
??

Αλληλούια.

9.

Γ
??

Ζ
??

Γ
??

Γ
??

Μνήσθητι Κύριε, των νιών Εδώμ, την ημέραν Ιερουσαλήμ. Αλληλούια.

10.

Γ
??

Ϟ

Γ
??

Των λεγόντων εκκενούται, εκκενούται έως των θεμελίων αυτής.

Γ
??

Γ
??

Αλληλούια

11.

Γ ————— π η ————— ?? Γ ————— Δ
?? ————— ι ————— Δ

Θυγάτηρ Βαθυλόνος, η ταλαιπωρος, μακάριος ος ανταποδώσει σοι

Δ ————— Δ ο ανταπέδωκας ημίν. ?? Γ ————— Γ
Δ ————— δ Αλληλούια. ??

12.

Γ ————— κ ————— Γ
?? ————— ι ————— ??

Μακάριος, ος κρατήσει και εδαφίει τα νήπια σου, προς την πέτρα

Γ ————— Γ
?? ————— ??
Αλληλούια.

13.

Γ ————— Γ ————— κ ————— Γ ————— π
?? ————— ?? ————— ι ————— ?? ————— ??

Δοχο. Δόξα Πατρί και Υιώ και Αγίω Πνεύματι.. Θεέ Τρίθε, τρισήλιε,

π ————— π ————— π ————— π
?? ————— ?? ————— ?? ————— ??

νε, Μονάς, η του παντός αιτία Ελέησον πάντας ημάς,

Γ ————— Γ
?? ————— ??
τους Ορθοδοξέως ανυμνολογούντας σε.

Γ ————— ν ————— Γ ————— Γ ————— Γ ————— Γ
?? ————— δ' ————— ?? ————— ?? ————— ?? ————— ?? ————— ??

τε.....τε δ' τε.....τε τε.....τε τε.....τε ρεμ ρεμ.....ρεμ

Γ ————— Γ ————— z' ————— Δ ————— Δ
?? ————— ?? ————— ?? ————— ?? ————— ??

ρεμ.....ρεμ ρεμ.....ρεμ ρεμ.....ρεμ ρεμ.....ρεμ

Δ ————— z' ————— π ————— Δ ————— Γ
?? ————— ?? ————— ?? ————— ?? ————— ??

ρεμ.....ερεμ ρεμ.....ρεμ ρεμ.....ρεμ δ' ρεμ.....ρεμ

Γ _____ Γ _____ Γ _____ Γ _____ Γ
22 ρεμ.....ρεμ 22 ρεμ.....ρεμ 22 ρεμ.....ρεμ 22 ρεμ.....ρεμ 22

Γ _____ Γ
22 Ελέησον ημάς, τους ανυμνολογούντας σε.

14.

Γ _____ Γ _____ Γ
22 Και νων και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων αμήν. Αμαρτωλών τας
Γ _____ Γ
?? δεήσεις 22 προσδεχόμενη. z

15.

z _____ II _____ Γ
~ 9 22

Μητροπαρθένε Θεοτόκε ρύσαι κολάσεως πάντας ημάς

Γ _____ Γ _____ Γ
?? τους υμνούντας σε. 22 22
Ανετατανε.

Γ _____ κ' _____ Γ _____ z _____ Γ _____ κ'
?? τε...τα...τε τε...τα...νε τε....τε νε....α....νε ε.ρι.....ρεμ

κ' _____ Γ _____ z' _____ Γ _____ Γ
ε.....ρεμ ?? τε.....ρι.....ρεμ τε.....ρε....ρεμ 22 τε.....ε 22

Γ _____ Γ
?? Ρύσαι ακολάσεως πάντας ημάς τους υμνούντας σε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλυγιζάκη Α. - "Μελωδήματα ασκήσεων λειτουργικής" - Εκδόσεις Γ. Δεδούση Θεσσαλονίκη 1992
- Αλυγιζάκη Α. - "Θέματα εκκλησιαστικής μουσικής" - Εκδόσεις Π. Πουρνάρα - Θεσσαλονίκη 1991
- Αλυγιζάκη Α. - "Η Οκταηχία στην ελληνική λειτουργική υμνογραφία" - Εκδόσεις Π. Πουρνάρα. Θεσσαλονίκη 1985
- Καιμάκη Δ - "Ψαλώ τω θεώ μου" - Θεσσαλονίκη 1992
- Καραγιαννόπουλος Ι - "Το βυζαντινό κράτος" - Εκδόσεις Βάνιας. Θεσσαλονίκη 1993
- Οικονόμου Φίλιππος - *Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική και Ψαλμωδία* (Ιστορικομουσικολογική μελέτη) - Αίγιο 1992 - Τόμος Α' σ.107- 108.
- Παναγιωτόπουλος Δ. - «Θεωρία και πράξις της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής» - Εκδόσεις "Ο Σωτήρ" - Αθήνα 1991.
- Παπαδόπουλος Γεώργιος - «Συμβολαί εις την Ιστορίαν της παρ' ημίν εκκλησιαστικής μουσικής» - Α' έκδοση - Αθήναι 1890.
- Στάθη Γρ - "Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της βυζαντινής μελοποιίας" - Αθήνα 1992
- Στάθη Γρ - "Η εξήγησις της παλαιάς βυζαντινής σημειογραφείας" - Αθήνα 1989

- Στάθη Γρ - "Η δεκαπεντασύλλαβος υμνογραφία εν τη βυζαντινή μελοποιία" - Αθήναι 1977
- Στάθη Γρ - "Χειρόγραφα Βυζαντινής Μουσικής" - Αγ. Όρος 1975 - Τόμος Α'
- Στάθη Γρ - "Χειρόγραφα Βυζαντινής Μουσικής" - Αγ. Όρος 1976 - Τόμος Β'
- Στάθη Γρ - "Χειρόγραφα Βυζαντινής Μουσικής" - Αγ. Όρος 1991 - Τόμος Γ'
- Τόλικας Ο. - "Επίτομο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό της Βυζαντινής Μουσικής".
- Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων - "Εισαγωγή εις το θεωρητικόν και πρακτικόν της εκκλησιαστικής μουσικής και θεωρητικόν μέγα της μουσικής" - Κωνσταντινούπολη 1881
- Χατζηγιακούμης Μανώλης - Χειρόγραφα Εκκλησιαστικής Μουσικής 1450 - 1821 - Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος - Αθήνα 1980.
- Ψάχος Κωνσταντίνος - «Η παρασημαντική της Βυζαντινής Μουσικής»
- Landormy Paul - *Iστορία της Μουσικής* (Μετάφραση Σοφίας κ. Σπανούδη) Εκδοτικός οίκος «Ελευθερουδάκης» Α. Ε. Εν Αθήναις - Τόμος Α' σ.54.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΣ

- «*Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*» ΠΥΡΣΟΣ Α.Ε. - Αθήναι 1934
- «*Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια*» - Αθήναι 1968.
- «*Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν ἩΛΙΟΥ*» Αθήναι.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

- Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος «*Tameíon Anθολογίας*» - Εν Κωνσταντινου-πόλει (εκ της τυπογραφίας Κάστρου - εις Γαλατάν) - αωκδ' 1824 - Τόμος Α'
- Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος «*Tameíon Anθολογίας*» - Εν Κωνσταντινου-πόλει (εκ της τυπογραφίας Κάστρου - εις Γαλατάν) - αωκδ' 1824 - Τόμος Β'
- Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος «*Συλλογή Ιδιόμελων*» - Εκδόσεις Ρηγόπουλου
- Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος «*Bíblος καλούμενη Εντέρπη*»
- Γεωργίου Προγάκη «*Μουσική Συλλογή*» - Τόμος Β'

ПАРТАНМА А

οι οι οι οι οι

Χερμαξίς Χαρτοσύλλαχος.

τίχος. 77.

E πι του πο τα μου Βα Ευ λω ω ω ω νο ο

ος η ε κει ει ει ε ε κα α δη σα μεν και ε κλα α
ου σα α ε κλαυ σα μεν ε ευ τω μηγε σηη η η νοι

η η μας τη ης Σι ι ι ω ω ω ω ω ω ω ω ω αλ

λη λη 8 8 1 1 1 1 α α 77

E πι ταις ι τε ε ε αις ευ με ε ε ε σω αυ

τη γε ε κρε μα σα μεν τα ο ορ γα α να η η μω
ω ω ω ω ω ω ω ω ω αλ. λη λη 2.8 2 8 1 1 1 1

α α α 77

O ο τι ε ε ε κει ε πη ρω ω τη σα αυ η η

μας οι αι κμα λω τε ευ σαυ τε ες η η μας λη λη 0 0

0 0 78 85 0 0 0 0 ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω 77

α λλη λ.8 8 8 1 1 1 1 α α

γι

Κ αι αι α πα γα γα ου τε ει η η μα α ας υ υ

υ υ υ υ υ μνούγι α α σα α τε ε η η μιν εκ

των. ω δω ω ω ωυ Σι 1 1 1 ω ω ω ω ω

ω ω ω ωγ γι α λλη λ.8 8 8 1 1 1 1 α α γι

Π ως α - α σω με ευ την ω δη η η η η Κυ ρε

1 1 . 8 9 ε πι γι α δη ου α λλο 1 0 τρε 1 1 1 1 1

1 α α α α α α α α α ας γι α λλη λ.8 8

8 8 1 1 1 1 α α α

γι

Ε αυ ε πι λα σω μαι αι σι Ι ε ε πρε 8 σα ληηημ 9 ε

πι λη σηει ει ει ει η η 9 η δη ε εξι 1 - α α α

α α μ.8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 8 γι α λλη

λ.8 8 8 8 1 1 1 1 α α α

γι

K ο λι Σει ει ει ει ει ει ει γη γη γλω ω σσα μι γη

τω λα α ρυ γγι ε ε μ.ε ε α αν μη η ει

ω γη γη σειω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω

Ω

α λιγι λι 8 8 1 1 1 1 α

γη

E ε αν μη προ α α να τα α ξιω ω μαιδι την I ε ε ρι

ω σα α λι γη γη ως ει αρ χη της α α φρο ο συ υ γη

η γη μι 8 αλ

Ω

λι λι 8 1 1 1 1 α

γη

M Μη σει γη τι i Ku υ ρι ε ε των τι ω ω γη ε ε ε

θω ωμι γη την η με ε ε ε ρι αν I ε ε ε ρι 8 σα α

λι γη γη

αλ λι λι 8 8 8 1 1 1 i α α

ηχος γη

T Τ ι υ λι γη ω ε εκ κε γη 8 8 8 ται π ε ε εκ

Κε Ε γε 8 8 8 8 τοι ε ως των θε με ε λι 1 0 0 0
 α ου τη η η η η η η η η η η η η η η η η η η
 Αλ λη λ.8 .8 .8 1 1 1 1 α α ηχος. 77.
Or γα α τη γρ βα α βι ν λω ω ω ω ω γες πη τα
 λαι αι αι αι αι πω ω ω ρος η μα κα ρι ε οσ ο
 ος αγ τα πο δω ω σει ει ει σοι οι το αγ τα πο οο
 μα α α γε 8 8 8 8 0 0 0 αγ τα πε ε δω κα ας
 η η μι 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
 η 77 A). λη λ.8 8 8 8 8 1 1 1 α α 77
MA κα ρι 0 0 0 0 0 0 0 κρι τη η σει πη κατ ε
 δα φι ει ει τα γη η η πι α α α α α α προς
 τηγε πε ε ε ε ε ε ε ε ε τρα α α α α α α α
 α α α α α α 77 A). λη λ.8 8 8 8 8 1 1 1

l. o. o. o.

77

۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰ ۰

وَلِمَنْدَبْرَةِ وَلِمَنْدَبْرَةِ وَلِمَنْدَبْرَةِ

၁၂၁၈

אָמַרְתִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶת-בְּנֵינוּ כִּי
אָמַרְתִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶת-בְּנֵינוּ כִּי

ପାତ୍ର କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ

وَلِمَنْدَلْتَ وَلِمَنْدَلْتَ وَلِمَنْدَلْتَ وَلِمَنْدَلْتَ

מִזְבֵּחַ תְּמִימָה וְתְּמִימָה וְתְּמִימָה וְתְּמִימָה וְתְּמִימָה

وَمَنْ يُعَذِّبُ إِلَّا هُوَ أَكْبَرُ وَمَنْ يُغْنِي إِلَّا هُوَ أَكْبَرُ

πονειται πονειται πονειται πονειται πονειται πονειται πονειται πονειται
 αι πι
 αι
 πι ε λε
 η σο σο πα α α α αν τα
 η η η η μα
 ας η τρεπορθοδοσιον ο
 μνο ο λο ο ο γη 8
 TE TE E TE E E
 E TE E TE E E
 pi peq te e te η η te e te
 TE E E
 TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E
 TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E TE E E
 TE η η TE pi pi

ρε ε ε πι ρε ε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε ε ε πι
 ρε πι ρε πι ρε πι πρε ε πι ρε ε μ τε ε ε τε ε ε
 πι πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε ε μ τε ε ε πι ε
 πρε πι ρε
 ε πε πε πι ρε πι ρε ε ε πι πε ε πε ε πι ρε πι ρε πι ρε
 τε πι ρε
 πε ε πε πε ε πι πε ε πι πε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε
 τε πι ρε ε πι πε πι ρε ε πι πε πι πε πι ρε πι ρε πι ρε
 πε ε πε πε ε ε μ τε ε ε πι πε πι πε πι ρε πι ρε
 πι ρε πι ρε ε πι πε πι ρε τε πε ε πι πε ε πι
 πι ρε ε ε ε πρε ε πρε ε πι ρε ε πι πε πι πε
 πι ρε πι ρε πι πε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε
 πι ρε πι ρε πι πε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε πι ρε
 πι πε ε πι πε πε ε πι πε πι πε ε πι πε ε μ τε ε

ρε ρε ρε ρε ε ρρεμ δι τε ρε ε ρε ρε ρε ρε ρε ρε
 τε ρε ρε ρε ρε ρε ρε με τε ρε ε ρε ρε ρε ρε ε ρε ρε
 ρε 8 8 8 8 τε ρε ρε εμ η. τε ρε ε ρε ρε ρε ρε ρε
 ρε ρε ρε ρε ρε ρε ρε ρε ρε 8 8 8 8 τε ρε ρε ε ρε τε
 ε ε ρε ρε ρε ρε ρε ρε με η ε με ε ε ε ε ε ρε
 ρε εγ το τε ρε ε ε ρε ρε με η ε ρε ρε ρε ρε ρε
 ρε ρε ρε ε ρε με . ε ρε ρε ρε ρε ρε ρε εγ το τε ε ρε ε ρε
 ρε ρε με η τε ρε ε ρε ρε ρε ρε ε με τε
 ε ε ε ε η ε λε ε η η σου η η μας η
 τας α νυ μνο-λο γη γη τα α α ασ σε ε ε ε ε ε
 ε ε ε ε ε

ηχος. η. Γα.

Κ αι. νυ ν ν χαλ α ει ει χαλ εις της αι αι ω ω ω
 ω γας των αι ω ω ω ω ω ω γω. ω ω ω ω ω ω

α α α μη η η η η η η η α μη
 τω λω ω ω ω ω ω τα α α α α α τας δε ε
 η η η η η η η η η η η η η η η η η η
 η η η η η η η η η η η η η η η η η
 η η η η η η η η η η η η η η η η
 η η σει ει ει ει εις η προσδε ε χο ο με ε ε ε ε
 ε ε ε ε ε ε ε μη τρο ο πα α α αρ
 η ε νε ε ε ε η ε ο ο το ο ο ο ο ο ο
 ικε ε ε ε ε ε ε πρυ ν α σαι κα λα α
 α α α α α α α α α ε ε ε κο λα α ε ω ω
 πα α α τα α α ας η η η πα τα τα τας η η η
 μα α α γα α α ας η η τας ν μη 8 8 8 8 8
 8 8 8 8 τα α α τας ν μη 8 8 8 8 8

ε ε η α. λε γα γα λε γα. λε ε ε λε γα λε λε γα
 γα α λε γα α λε λε λε γα. γα λε η τε τε λε γα γα.
 λε ε ε λε γα γα α λε λε γα. γα α λε ε η τε λε γα
 λε λε γα γα α λε λε γα α λε λε γα λε ε λε γα
 γα λε λε γα λε γα λε ε λε γα γα λε λε γα α.
 γα λε ε λε γα γα α. λε ε ε ε λε γα γα λε ε η λε
 γα α α λε γα α α λε γα γα λε γα λε γα λε λε γα
 γα α λε ε ε ε η ε πι πε πεπι τε πι πε πε ε
 πε ε πι πεπι τε ε ε πι πεπι η τε πι πε ε ε ε πι πε πεπι
 τε ε ε πι πε ε ε πι πεπι πε ε ε πι πε πεπι πι πε ε ε
 πι πε πι πεπι ε ε πι πεπι πε ε πι πε πε ε ε ε
 ε πι πε ε ε πεπι τε πι πε πι πι πι πεπι ε ε πεπι πε ε πι
 πεπι τε πι πε ε ε πι πε ε ε πι πεπι πι πι πι πι πε πεπι ε ε πι

ρε πι ρε ε φι ρε ρε με ε ρε . ρε ε ε ρι ρε ρε ρε ε ε
 ρι ρε ρε ε ε ρε ε ρι ρι ρι . ρε ρι ρι ρι ρε ε ε ρρε με ρι ρε ε
 ε πι ρε ρρε ρε ε ε ρι ρι ρι ρε τε ε ε πι ρι ρε ε με χ τε ρι ρε πι
 ρι ρι . ρε ρε ε ε ρε ρε ρι ρι ρι ρε ρι ρι ρε ε ε ρρε
 ρι ρι . ρε ρι ρι ρι ρε ρε ρε ρε ρε με γ τε ρι ρε ρε ρε ρε ρε τε
 ε ρε ρε με γ τε ρε ε ε ρε . ρε ρι ρι ρι ρε ρι ρε ε ε ρι
 ρε ε ε ρε με ε ε ρι ρε ε ε ρε ε με γ τε ε ε ρι ρε ρε με
 τε ε ε πι ρι ρι ρε ε ε πι ρε ε ε πι ρι ρι ρε ε ε ρε
 ε ε ε με γ γ ρυ σαι αι χο λα α σε ε ω ω ω ω πα
 α αι τας γ μας τας γ μας τα α αι σε ε ε ε ε
 ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε

Δωμήλ. Πρώτοφαλτά.

τηχος. θη. Δι.

Δου λοι οι δια λοι Κυ ν ν ν ν ν ν ν ν γ γ κυ ν

ПАРАРТНМА_В

Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ
 Πολυέλεος
 "Επί των ποταμών Βαβυλώνος" - ήχος Γ'

(1)

Ε πι - i το - ov πο - o - τα - a - μό - ov

6

Ba - βυ - λω - ω - ω - vo - os ε - κει - ε - ε

12

ka - α θη - σα - μεν και ε κλα - α -

18

α - αν - σα α, ε κλα - αν σα α με εν εν τω μνησθήη η η

24

ναι, η - η - η - μα - ας τη - ης Σι - ι - ω - Θ -

30

Θ - Θ - Θ - Θ - ω ων Αλ - λη - λου - ου -

36

ου - ου - ι - ι - ι - ι - ι - α - α -

(2)

Musical score for measure 2 in 2/4 time. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: Ε - πι ταις I - τε - ε - ε - ε - αις εν με - ε -

7

Musical score for measure 7 in 2/4 time. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: ε - ε - ε - σω - ο α - αω - τη - ης ε κρε μα α

13

Musical score for measure 13 in 2/4 time. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: σα α μων τα ο - ορ - γα - α - να η - η -

19

Musical score for measure 19 in 2/4 time. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: μω - ω - ο - ο - ω - ο - ο - ο - ον, Αλ - λη -

26

Musical score for measure 26 in 2/4 time. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: λου - ου - ου - ου - ι - ι - ι - ι - α - α

③

2

O - o - - τι - - l ε - - ε κει ει ε - πυ - ρω - ω -

7

τη - η σα - αν η η μα - ας οι αιχ - μα - λω -

13

τε - εν σα - αν - τε - ες η - η - μας λο - ο -

19

ο - ο γου - ους ο - ο - δω - ω - ω - ο - ο -

25

ω - ω - ω - ω - ον Αλ - λη - λου - ου -

30

ου - ου - ι - ι - ι - ι - α - α

4

kai   ol   - α   πα   γα   γο   ον   τε   ες,   η   η

6

μα   α   α   ας,   ν   ν   ν   ν   ν   ν

12

μνο   ον   α   α   σα   α   τε   ε   η   η   μν   εκ

18

των   ω   δω   ω   ο   ων   Σι   ι   ι   ι

3

23

ω   ω   ω   ω   ω   ω   ω   ω   ω   ον.

29

Αλ   λη   λον   ον   ον   ον   ι   ι   ι   α   α   α

3

5

A musical score for a single melodic line. The key signature is one flat, and the time signature is 2/4. The notes are primarily eighth notes, with some sixteenth-note patterns and a sixteenth-note grace note. The lyrics below the notes are: Πω ως α σω σω ω με εν την ω δη η.

7

A musical score for a single melodic line. The key signature is one flat, and the time signature is 2/4. The notes are eighth notes and sixteenth notes. The lyrics below the notes are: η ην Κυ ν ρι τ ου ε πι γη ης.

13

A musical score for a single melodic line. The key signature is one flat, and the time signature is 2/4. The notes are eighth notes and sixteenth notes. The lyrics below the notes are: αλ λο ο τρι τ τ τ α α.

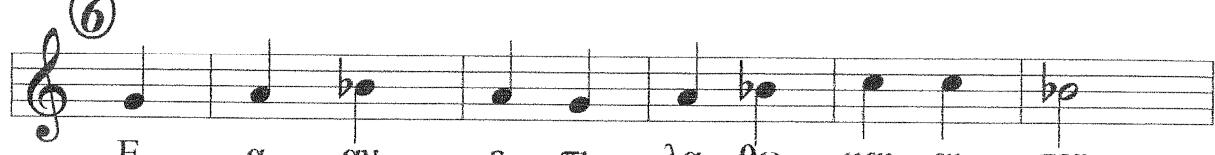
18

A musical score for a single melodic line. The key signature is one flat, and the time signature is 2/4. The notes are eighth notes and sixteenth notes. The lyrics below the notes are: α α α α α α α ας Αλ λη λου ου.

24

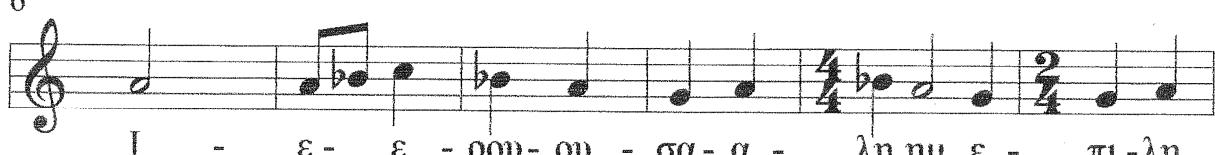
A musical score for a single melodic line. The key signature is one flat, and the time signature changes to 4/4 for the last two measures. The notes are eighth notes and sixteenth notes. The lyrics below the notes are: ου ου τ τ τ α α.

6

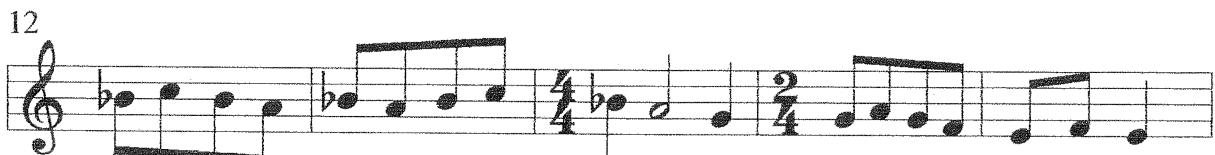
E - α - αν ε - πι - λα - θω - μαι - αι σου

6

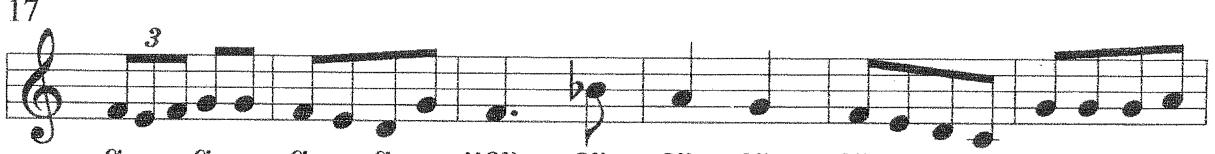
I - ε - ε - ρου - ου - σα - α - λη ημ ε - πι - λη

12

σθει ει ει ει ει η η η δε ε ξι ι

17

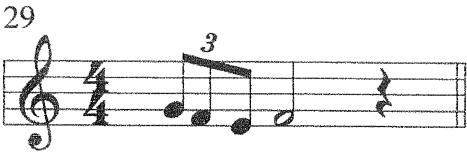
α α α α μου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

23

ου ου Αλ λη λου ου ου ου ι ι ι ι ι

29

α α

7

A musical score for a single melodic line. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 2/4. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: Ko λυ σθει ει ει ει η η γλω ωσ σα α.

7

A continuation of the musical score from measure 7. The key signature changes to one flat (B-flat). The time signature remains 2/4. The melody continues with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: μου τω ω λα α ρυ υγ γι ι ι ι.

13

A musical score for a single melodic line. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 2/4. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: μου ε α α αν μη η σου ου μαη η.

18

A musical score for a single melodic line. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 2/4. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: σθω ω ω ω ω ω ω ω ω.

24

A musical score for a single melodic line. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 2/4. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: ω ω. Αλ λη λου ου ου ου ι ι.

30

A musical score for a single melodic line. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 2/4. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: ι ι α.

(8)

2/4

E ε α αν μη προ ο α α να

7

τα α ξω ω μαι αι την Ι ε ε βου ου

13

σα α λη η ημ ας εν αρ χη της ε εν

19

φρο ο εν υ νη ης μου ου ου ου ου

25

ου Αλ λη

31

λου ου ου ου ου ι ι ι ι ι α

9

Mνη σθη η τι ι Κυ υ ρι ι ε ε

7

των υι ω ων Ε ε ε ε δω ωμ, την η με ε

13

ε ε ρα αν Ι ι ε ε ρου ου σα α

19

λη η η η η η η η η η η η η η η

25

η η η η ημ. Αλ λη λου ου ου ου

31

ι ι ι ι ι α α

(10)

Tον λε γο ον των ων ε εκ κε νου ου

7

ου ου ται ε εκ κε νου ου ου ου

13

ται ε ως των θε ε με ε

19

λι ι ω ων α αυ τη η η η η

25

η η η η η η η η η η η ης.

31

Αλ λη λου ου ου ου ι ι ι ι α α

II

11

Θυ γα α τη ηρ Βα α βυ υ λώ ω ο ο

7

νος η τα λαι αι αι αι αι αι αι

12

πω ω ρος μα κα α ρι ι ο ος ος αν

18

τα πο δω ω σει ει σοι το αν τα πο

24

δο μα α α σου ου ο ο αν τα

30

πε ε δω ω κα ας η η μι ι ι ι

36

τ τ τ . τ τ τ τ τ τ τ τ

42

Αλ λη λου ου ου ου τ τ τ τ α α

(12)

Ma κα ρι ο ο ος ο ος

6

κρα α τη η η η σει και ε δα φι

12

ει ει τα νη η πι ι α α

18

σου ου προς την πε ε ε ε ε ε

24

τρα α α α α α α α α α

30

α α α. Αλ λη λου ου ου ι ι

36

ι ι α α

13

3/4   3/4   3/4

Δo   0   0   0   0   0   0   0   0

Musical score for page 5, measures 5-10. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and a key signature of one flat. The bottom staff uses a bass clef and a key signature of one sharp. Measure 5 starts with a half note followed by a quarter note. Measure 6 begins with a measure repeat sign. Measure 7 starts with a half note followed by a quarter note. Measure 8 begins with a measure repeat sign. Measure 9 starts with a half note followed by a quarter note. Measure 10 ends with a double bar line.

A musical staff in treble clef, starting with a measure number 10. The staff consists of eight measures. Measure 10 starts with a dotted half note followed by a quarter note. Measures 11-14 each begin with a quarter note. Measures 15-18 each begin with a dotted half note. Measures 19-22 each begin with a quarter note. Measures 23-26 each begin with a dotted half note.

Musical score for page 15, measures 15-16. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and has a key signature of one sharp. Measure 15 starts with a whole note (0), followed by a half note (0) with a fermata, a quarter note (0), another quarter note (0), and a eighth note (0). Measure 16 begins with a measure of two beats (indicated by a '2' over a vertical bar). It contains a quarter note (0), a half note (0) with a fermata, a quarter note (0), and a eighth note (0). The bottom staff uses a bass clef and has a key signature of one sharp. Measure 15 starts with a half note (0). Measure 16 begins with a measure of three beats (indicated by a '3' over a vertical bar). It contains a half note (0), a quarter note (0), a eighth note (0), a quarter note (0), and a eighth note (0).

Musical score for page 20, measures 1-8. The score consists of two staves. The top staff is in common time (indicated by '2') and has a treble clef. The bottom staff is in common time and has a bass clef. Measures 1-8 are shown, with measure 1 starting at a low note on the bass staff and measure 2 starting at a higher note on the treble staff. Measures 3-8 continue on the treble staff.

Musical score for page 25, measures 0-3. The score consists of two staves. The top staff starts with a treble clef, a key signature of one flat, and a common time signature. It contains six measures: measure 0 has a whole note followed by a half note; measure 1 has a half note followed by a quarter note tied to a eighth note; measure 2 has a quarter note followed by a eighth note tied to a quarter note; measure 3 has a quarter note followed by a eighth note tied to a quarter note. The bottom staff starts with a bass clef, a key signature of one flat, and a common time signature. It contains three measures: measure 0 has a half note followed by a quarter note tied to a eighth note; measure 1 has a quarter note followed by a eighth note tied to a quarter note; measure 2 has a quarter note followed by a eighth note tied to a quarter note.

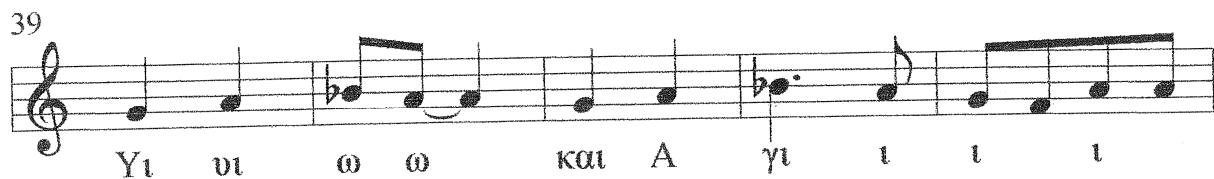
Musical score for page 29, measures 1-10. The score consists of ten measures of music for a single instrument. The key signature changes every two measures. Measure 1: 3/4, G major. Measure 2: 2/4, E major. Measure 3: 3/4, G major. Measure 4: 2/4, E major. Measure 5: 3/4, G major. Measure 6: 2/4, E major. Measure 7: 3/4, G major. Measure 8: 2/4, E major. Measure 9: 3/4, G major. Measure 10: 2/4, E major.

34

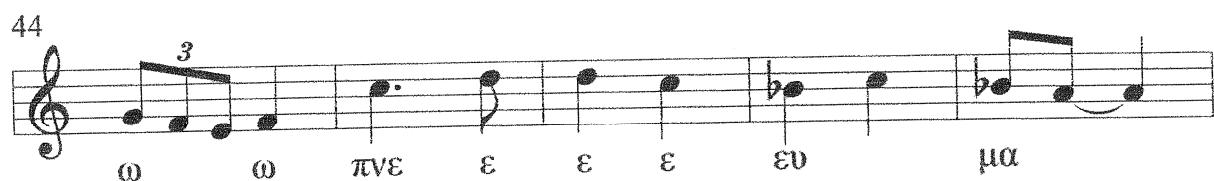
A musical score for measure 34. The key signature is A major (no sharps or flats). The melody consists of eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: ο ο ζα πα τρι λ λ και αι.

39

A musical score for measure 39. The key signature is A major. The melody includes eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: γι υι ω ω και Α γι λ λ λ.

44

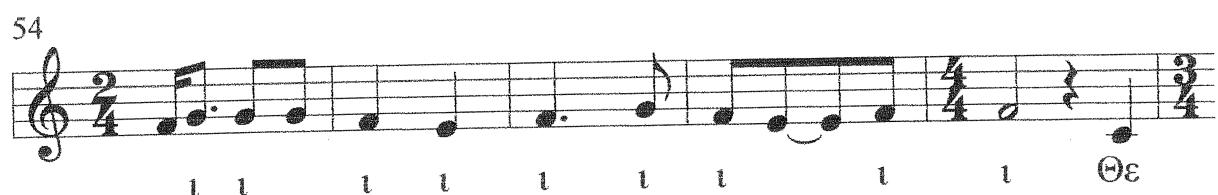
A musical score for measure 44. The key signature is A major. The melody features eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: ο ο πνε ε ε ε ε ε μα.

49

A musical score for measure 49. The key signature is A major. The melody consists of eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: α α πνε ε ε εν μα α τι.

54

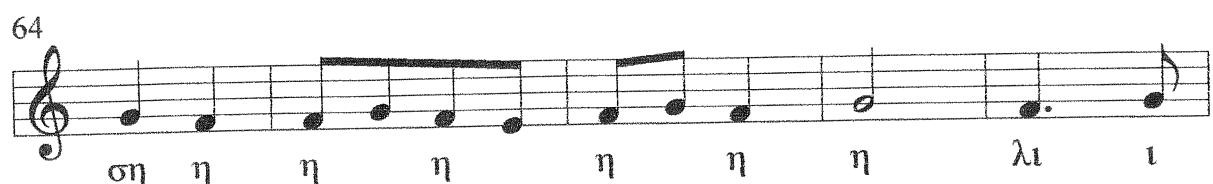
A musical score for measure 54. The key signature is A major. The melody includes eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: τ τ τ τ τ τ τ τ Θε.

59

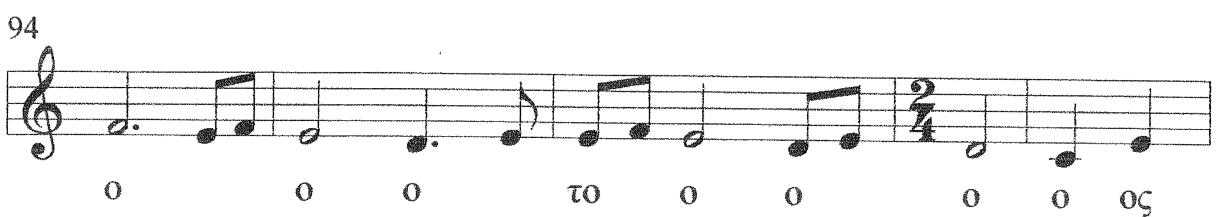
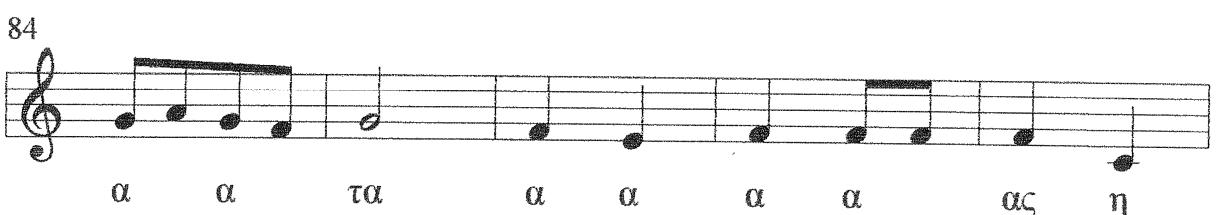
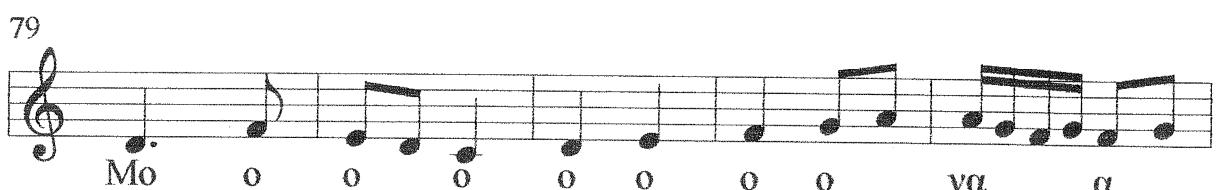
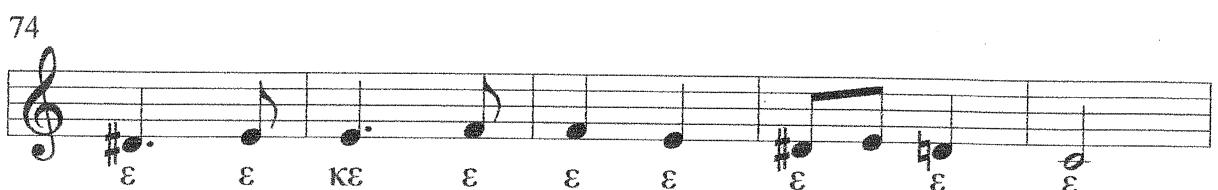

A musical score for measure 59. The key signature is A major. The melody consists of eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: ε ε ε ε ε τρι θε ε ε ε τρι.

64

A musical score for measure 64. The key signature is A major. The melody includes eighth and sixteenth notes. Below the staff, lyrics are written in Greek: ση η η η η η η λι λι.

104

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: t t t t t 3 a.

109

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: α α α α α ε λε ε ε ε ε.

114

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: η η η ε λε ε η η σο ο.

119

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: ο ο πα α α αν τα α α α α.

124

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: α α ας η η η η.

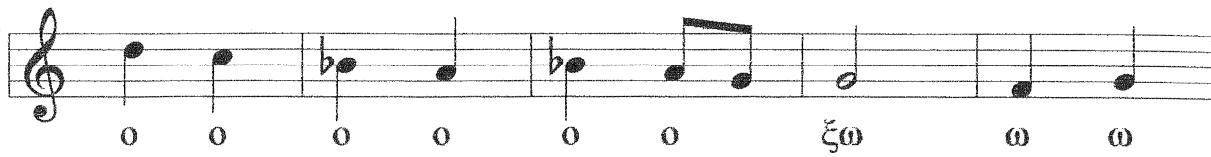
129

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: η η η η η η η η η η.

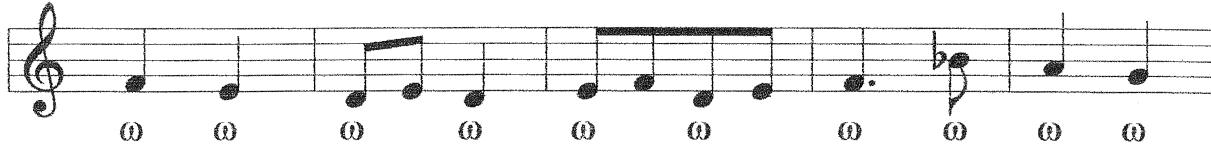
134

A musical staff in G clef. It consists of eight measures. The first seven measures each have a single note followed by a fermata. The eighth measure has two notes followed by a fermata. Below the staff are the lyrics: η η η η η η τους ορ θο δο ο.

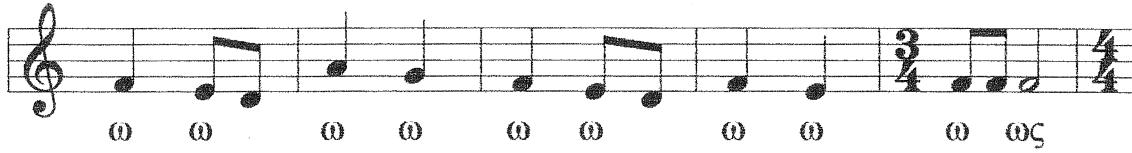
139

144

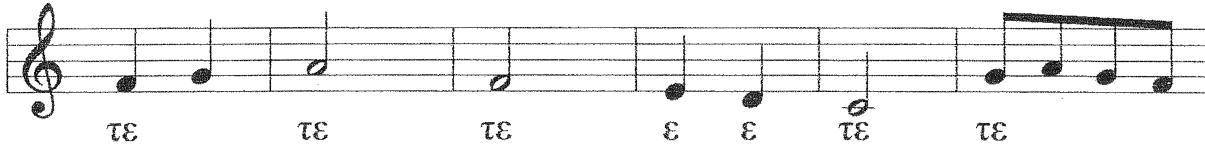
149

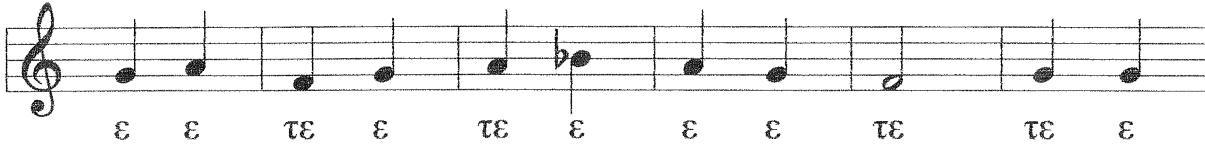
154

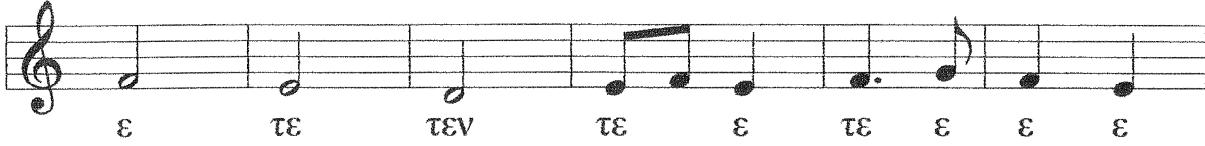
160

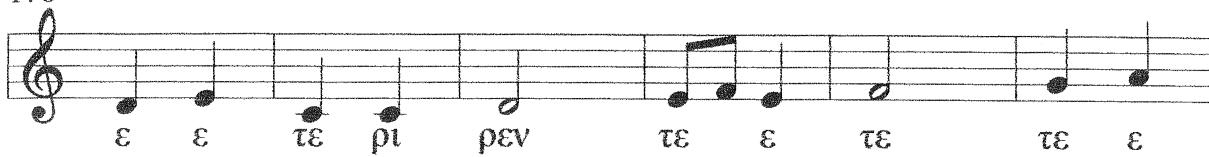
166

172

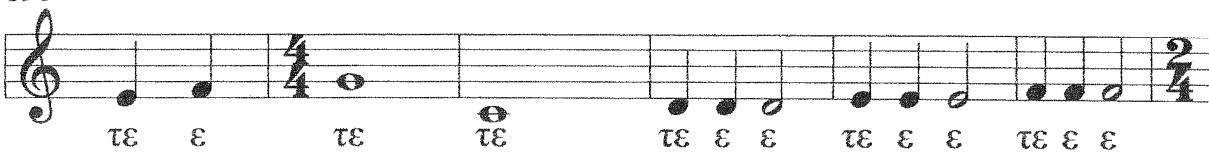
178

184

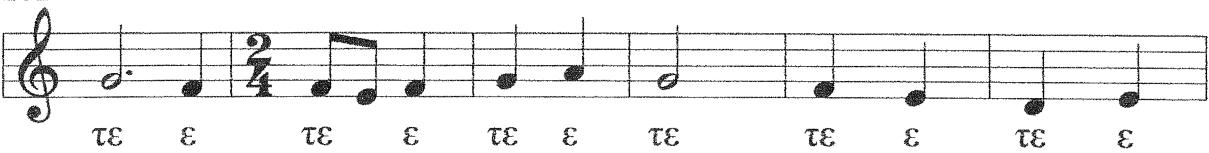
190

196

202

208

214

220

A musical staff in G clef with 12 eighth notes. Below each note is a corresponding vocalization: rho-epsilon, epsilon, epsilon, rho-iota, rho-epsilon, epsilon, epsilon, rho-epsilon, rho-iota, rho-epsilon, rho-iota, rho-epsilon.

226

A musical staff in G clef with 14 notes. The first three notes are eighth notes (rho-epsilon, rho-epsilon, epsilon). The next two notes are eighth notes (rho-epsilon, epsilon). The following four notes are eighth notes (epsilon, rho-iota, rho-epsilon, epsilon). The last five notes are eighth notes (epsilon, rho-iota, rho-epsilon, rho-iota, rho-iota).

232

A musical staff in G clef with 14 notes. The first three notes are eighth notes (rho-epsilon, rho-iota, rho-epsilon). The next three notes are eighth notes (epsilon, epsilon, epsilon). The next three notes are eighth notes (epsilon, rho-iota, rho-epsilon). The final five notes are eighth notes (epsilon, epsilon, epsilon, rho-epsilon, rho-iota).

238

A musical staff in G clef with 12 notes. The notes are: tau-epsilon, epsilon, epsilon, rho-iota, rho-epsilon, rho-iota, rho-epsilon-mu, tau-epsilon, rho-iota, rho-epsilon, rho-epsilon-mu, rho-iota.

244

A musical staff in G clef with 12 notes. The notes are: rho-epsilon, epsilon, rho-epsilon, epsilon, rho-epsilon-mu, tau-epsilon, epsilon, rho-iota, rho-iota, rho-iota, rho-iota.

249

A musical staff in G clef with 12 notes. The notes are: rho-epsilon, rho-iota, rho-epsilon-mu, rho-iota, rho-epsilon, rho-epsilon-mu, tau-epsilon, rho-epsilon, epsilon, rho-iota, rho-iota, rho-iota.

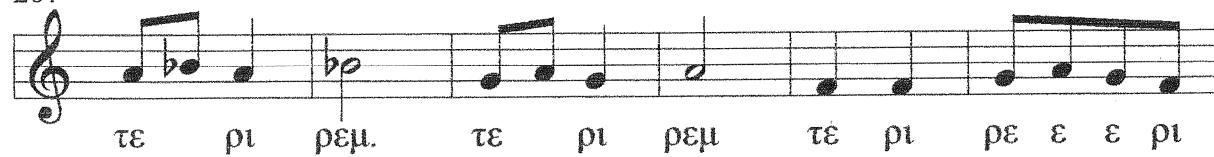
255

A musical staff in G clef with 12 notes. The notes are: rho-epsilon, epsilon, rho-iota, rho-epsilon, epsilon, rho-iota, rho-epsilon-mu, epsilon, rho-epsilon, rho-epsilon, rho-iota, rho-iota.

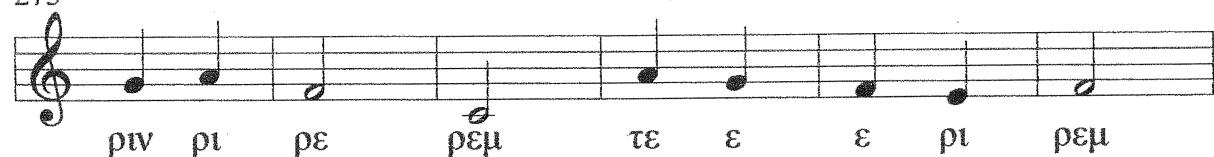
261

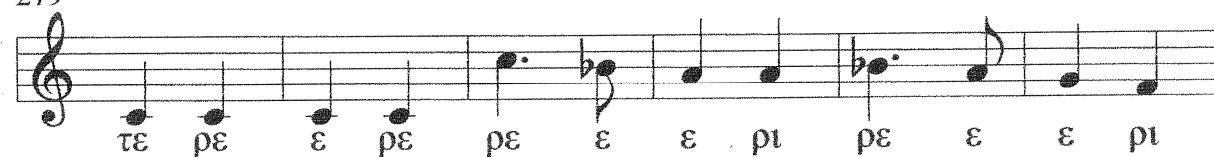
267

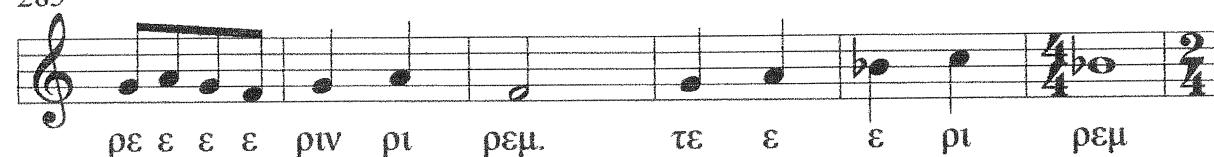
273

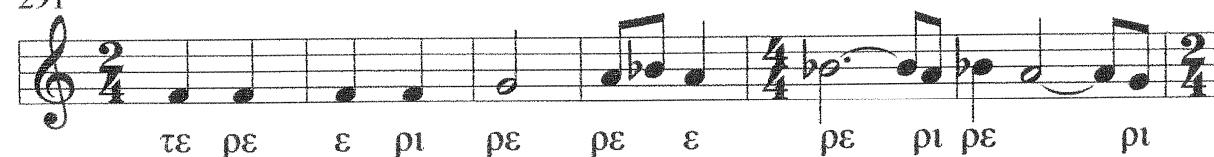
279

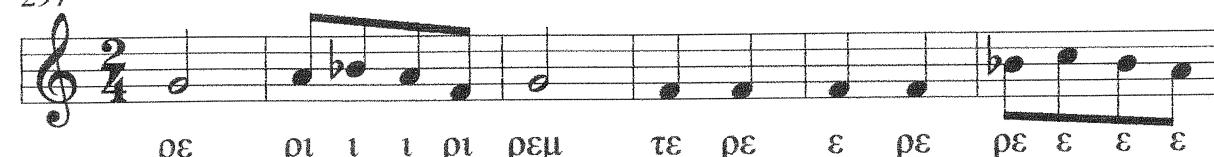
285

291

297

303

A musical staff in G clef. The notes are: b_o, b_o, τε, ε, ε, ε, ε, βε, ρι, ρι, ρι, ρι, βεμ.

309

A musical staff in G clef. The notes are: ε, βι, βεμ, τε, βι, βεμ, τε, βι, βεμ.

315

A musical staff in G clef. The notes are: τε, βε, ε, βι, βε, ε, ε, βι, βεμ, 2/4, βο, 2/4, ε, ε.

321

A musical staff in G clef. The notes are: ε, βεμ, 4/4, βο, βε, 2/4, ε, ε, ε, βι, βε, ε, ε, βι.

327

A musical staff in G clef. The notes are: βε, βι, βι, βι, βε, βεμ, τε, βι, βι, βι, βε.

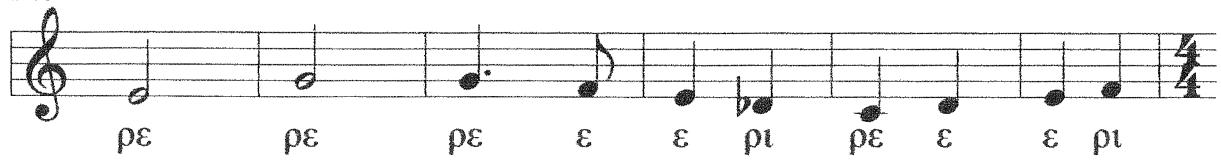
333

A musical staff in G clef. The notes are: βεμ, τε, ε, ε, βι, βε, ε, ε, βι, βι, βι, βι, βεμ.

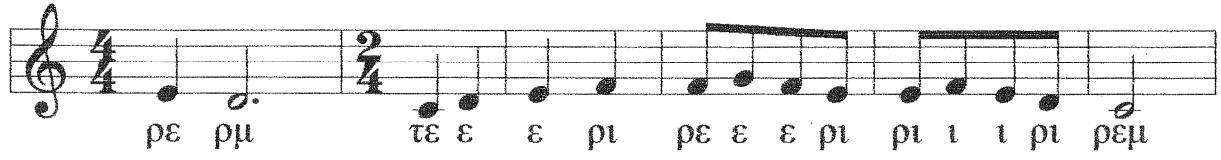
339

A musical staff in G clef. The notes are: τε, βε, ε, βε, βον, νο, νο, τε, ε, ε, βι.

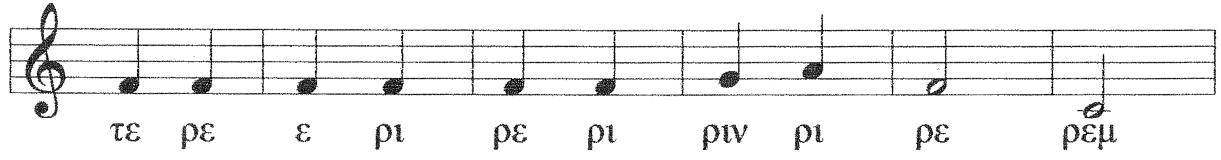
345

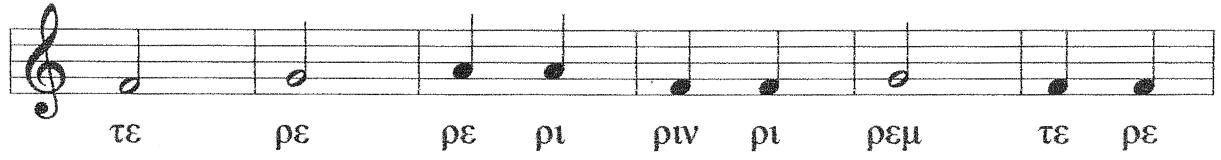
351

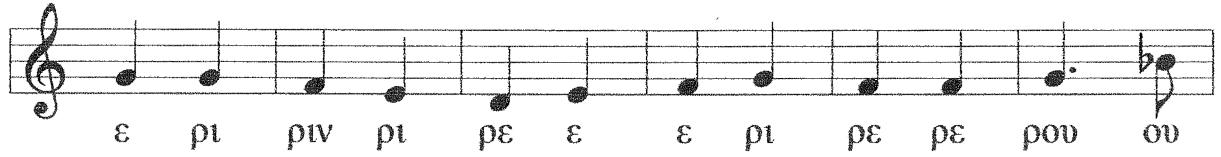
357

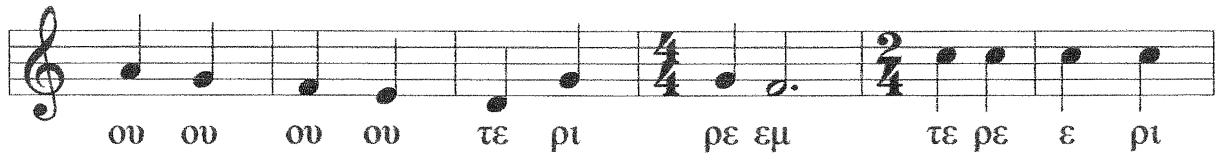
363

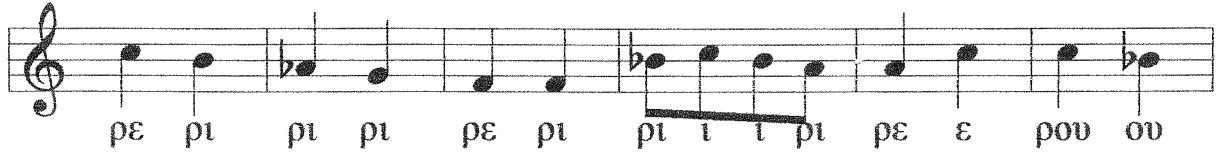
369

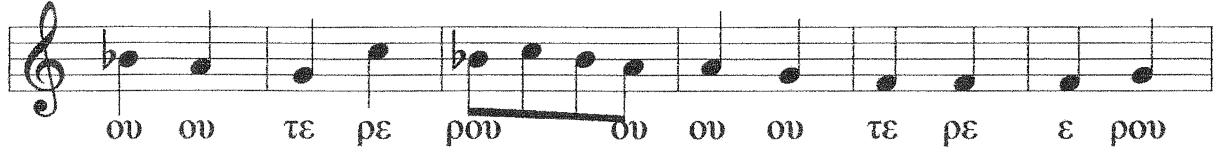
375

381

387

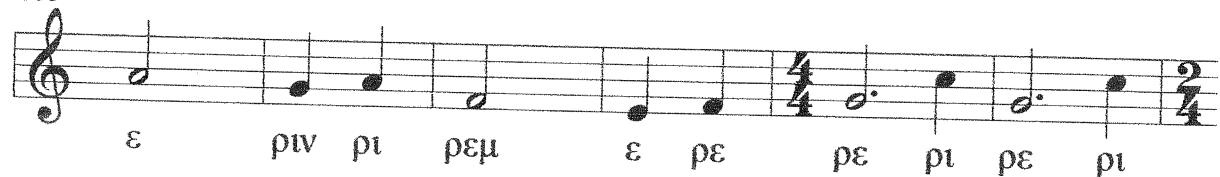
393

399

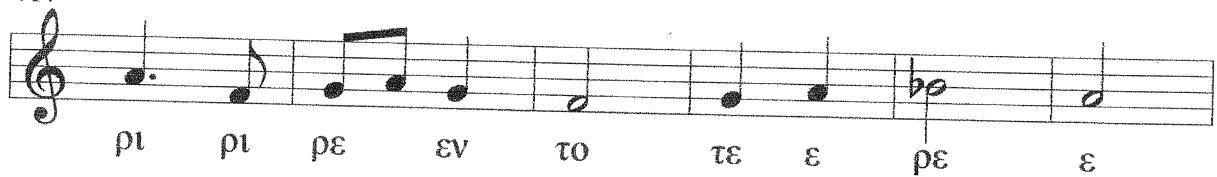
405

411

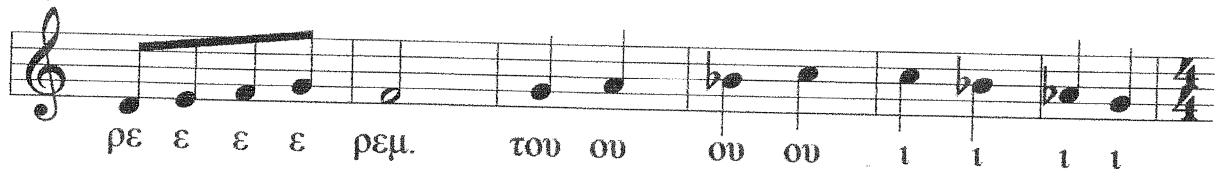
417

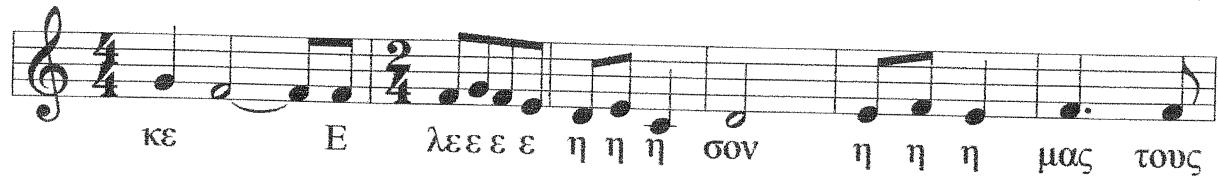
423

429

435

441

Handwritten musical score for measure 441. The score consists of two staves. The top staff begins with a treble clef, followed by a sequence of six quarter notes. Below these notes are the lyrics: α νο μον λο γου ονου ντα α α α ας. The bottom staff begins with a treble clef, followed by a sequence of six eighth notes. Below these notes are the lyrics: ε ε ε ε ε ε.

446

Handwritten musical score for measure 446. The score consists of two staves. The top staff begins with a treble clef, followed by a sequence of six eighth notes. Below these notes are the lyrics: ε ε ε ε ε ε.

14

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The time signature changes from 2/4 to 4/4. The lyrics are: και νυ ν και α α.

5

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The time signature changes from 4/4 to 2/4, then back to 4/4. The lyrics are: ει ει και εις του νος αι αι ο ο.

10

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The lyrics are: ο ο να ας των αι ο ο ο ο.

15

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The lyrics are: ο ο ο ο νω ο ο ο ο.

20

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The lyrics are: ο ο ο ο ον α α μη η η η η.

25

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The lyrics are: η η η η η η ν Α μαρ τω λω ω ω ω.

30

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The lyrics are: ο ο ο ο ον τα α α α α τα ας.

35

A musical score page featuring a single staff in treble clef. The lyrics are: σε σ η η η η η η η η η.

40

45

50

55

60

65

70

75

τος δε η η

η η η η η η η η

η η η η η α η η

η η η η η η η η

η η η η η η η τας σε

η η η η σει ει εις προ

σδε ε χο ο με ε ε ε ε ε

ε ε ε ε ε ε ε ε νη η

80

A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: η η Μη τρο ο πα α α α.

85

A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: αρ θε ε νε ε ε ε θε ε.

90

A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: ο ο το ο ο ο ο ο ο ο.

95

A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: κε ε ε ε ε ε ε ρυ υ.

100

A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: υ υ σαι αι κο ο λα α α α α α α.

105

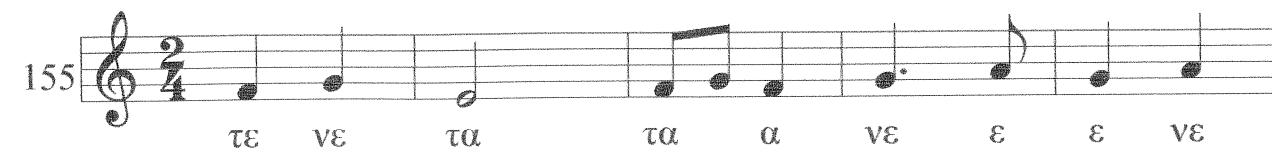
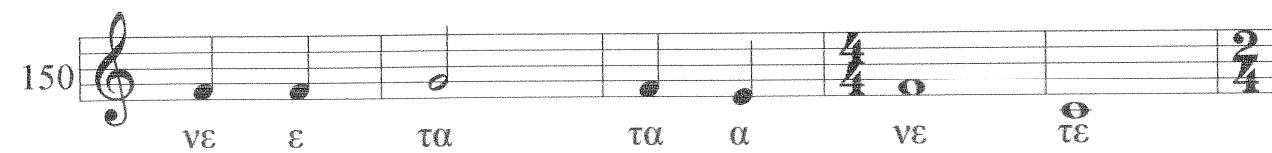
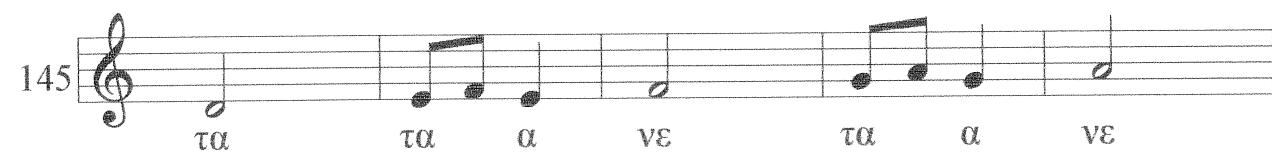
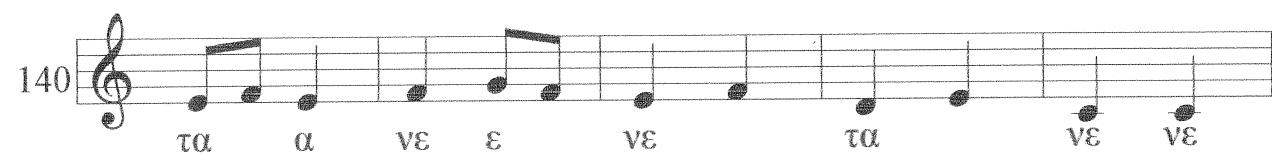
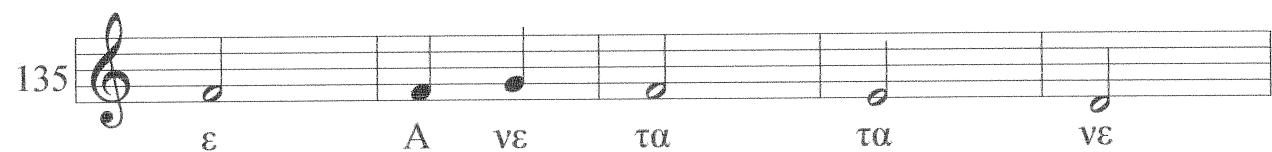
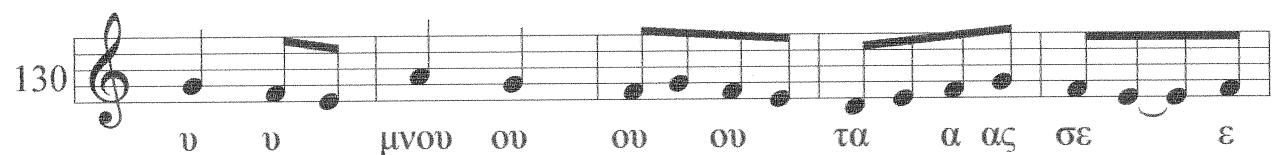
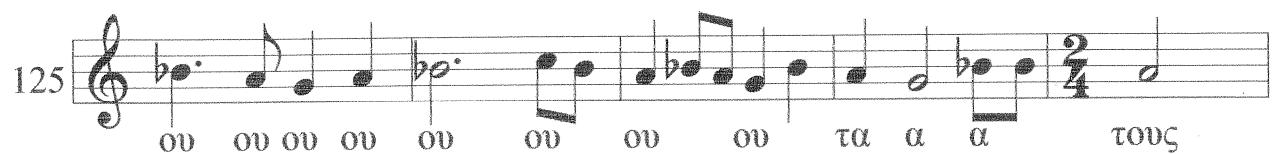
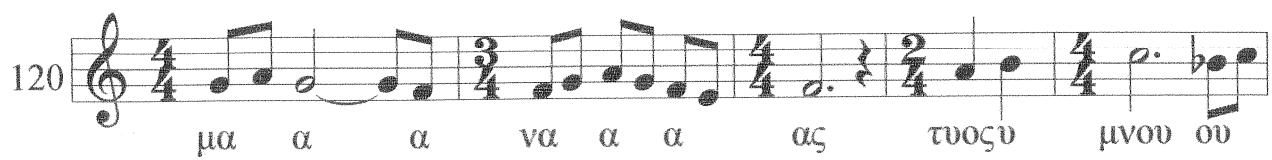
A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: α α σε α α α α σε ε κο.

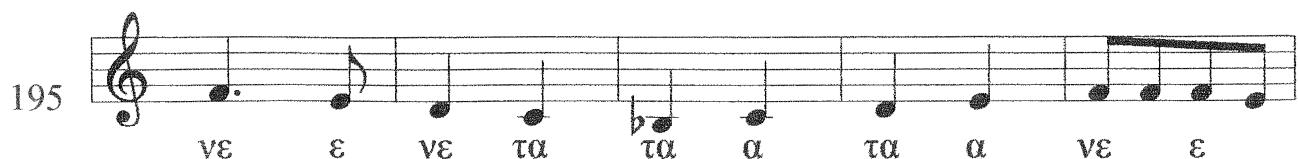
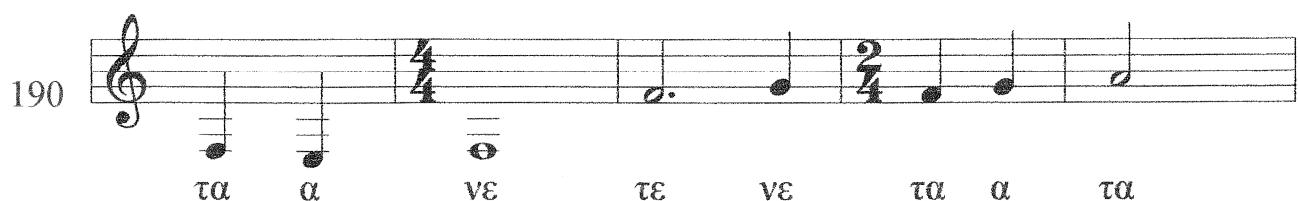
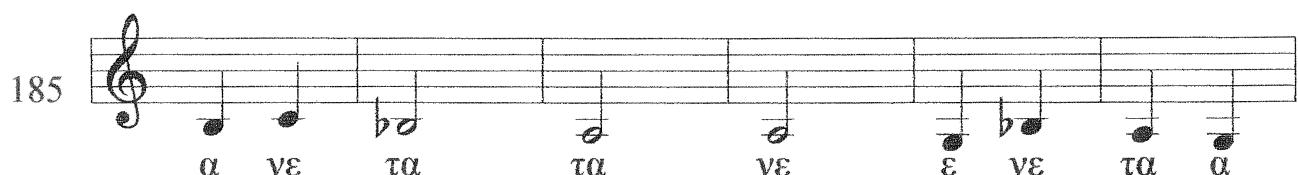
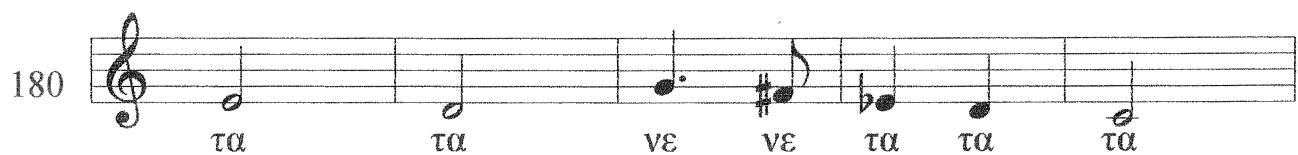
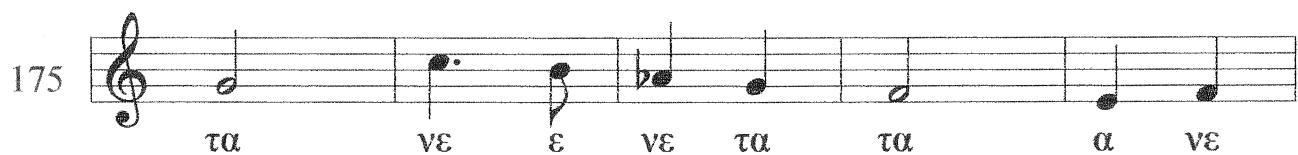
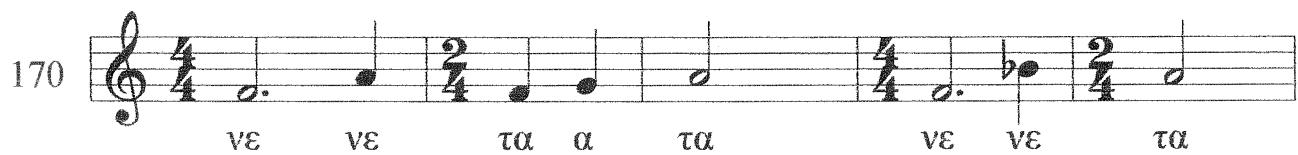
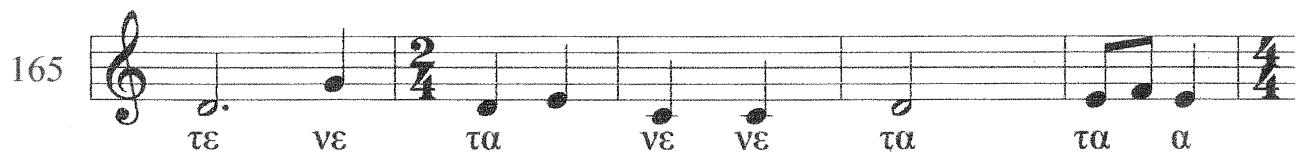
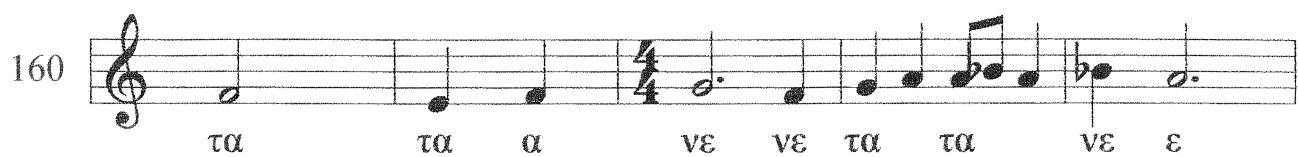
110

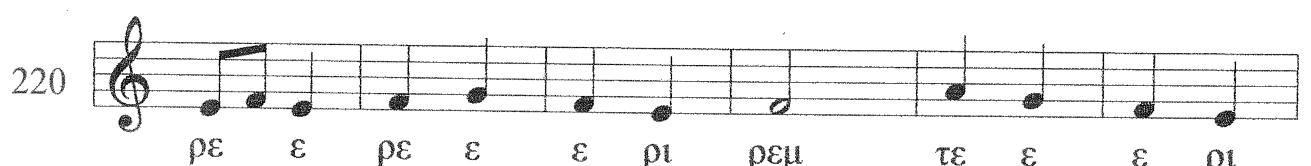
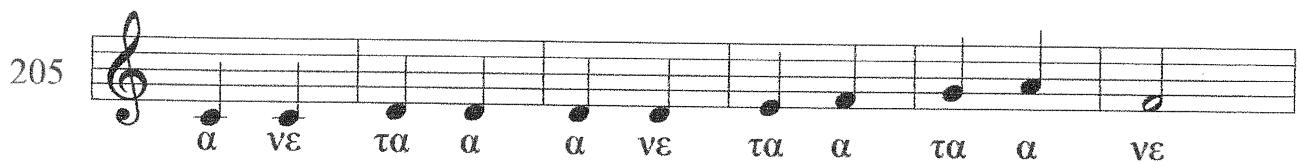
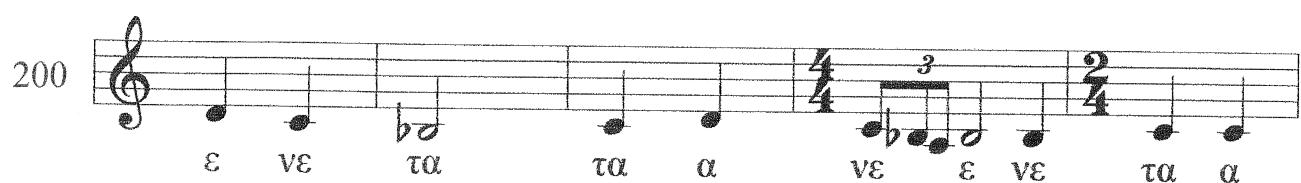
A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: λα α σε ε ω ως πα α αν τα α α α α.

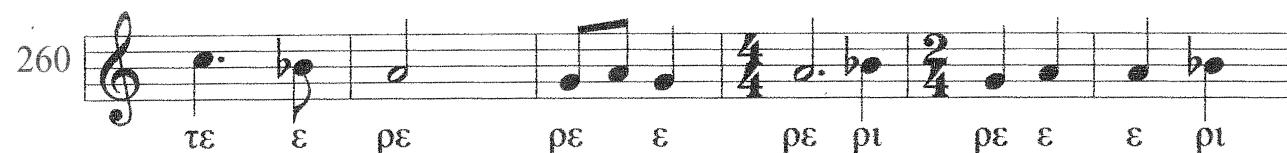
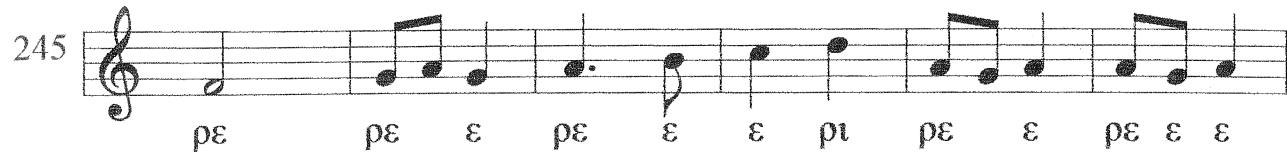
115

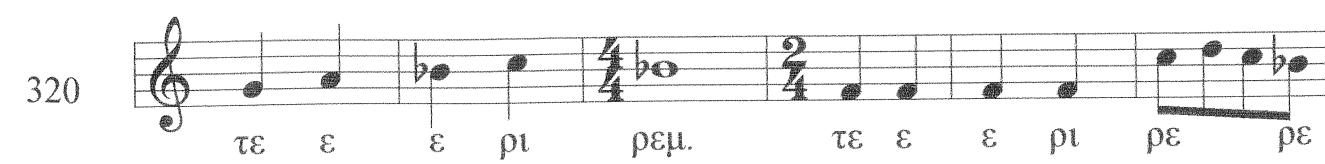
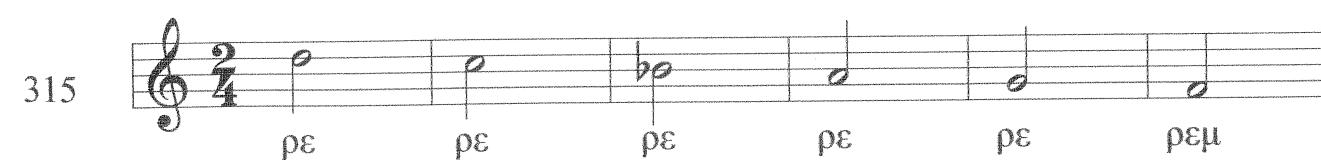
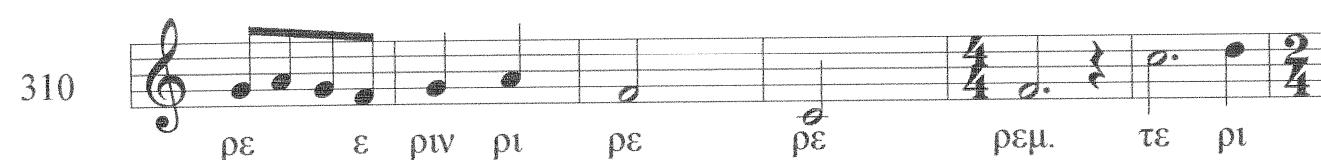
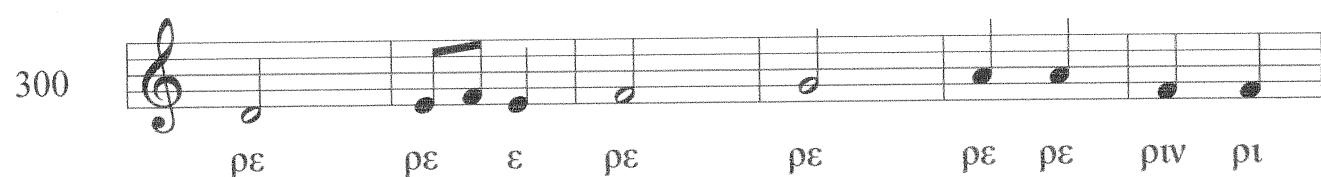
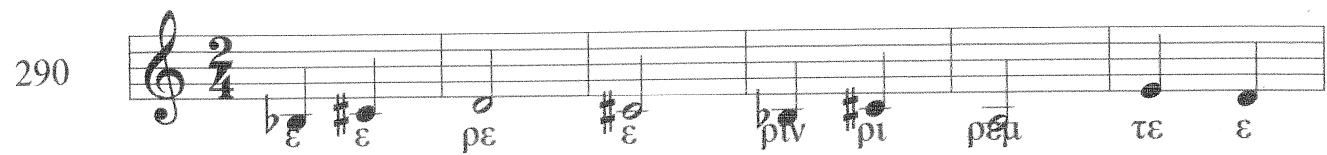
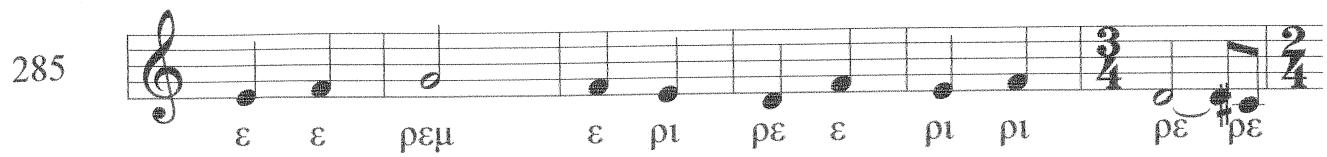
A musical score for voice or instrument. The key signature is one flat. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: ας η η η παν τα ας η η.

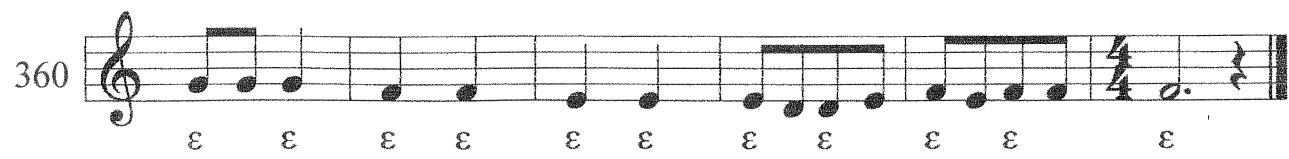
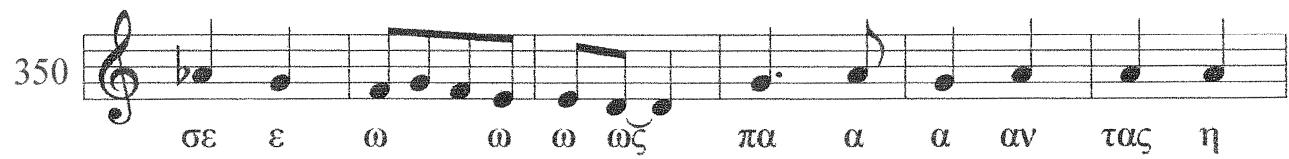
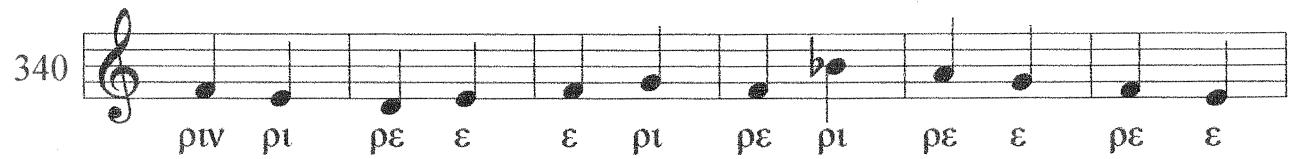
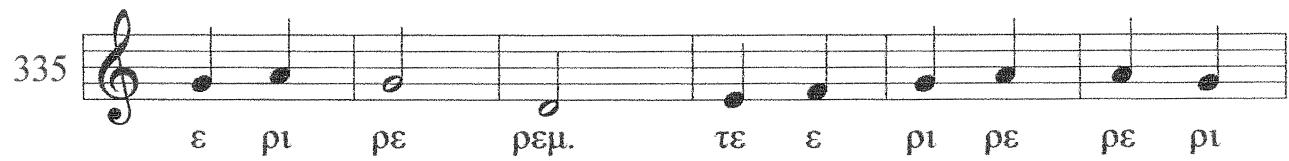
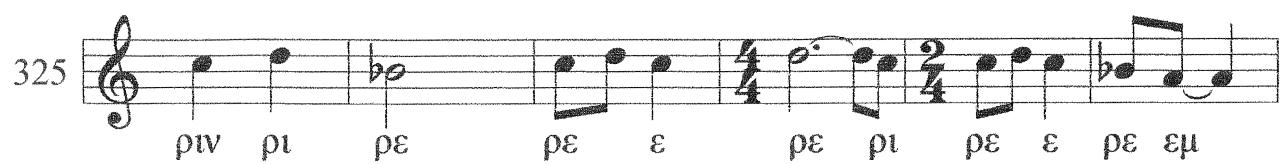

ПАРАРТНМА Г

ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΑΠΑΣΑΝ

ΤΗΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΕΝΙΑΥΣΙΟΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΝ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ, ΟΡΘΡΟΥ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΟΦΟΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΜΕΤΑ ΤΙΝΩΝ ΚΑΛΛΟΦΩΝΙΚΩΝ ΕΙΡΜΩΝ· ΕΝ ΤΩ ΤΕΛΕΙ.

Καὶ ἐκλογὴν τῶν ἐμμελεῖς ἔρων καὶ εὐφραδεῖς ἔρων μαστικῶν μαθημάτων τῶν ἐνδοξοτέρων διδασκαλῶν παλαιῶντε καὶ νέων, ἐξηγήθεῖσαν εἰς τὴν νέαν τῆς Μαστικῆς μέθοδου, καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας διαρθωθεῖσαν ἥδη ἐσχάτως

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΦΕΥΡΕΤΟΥ ΤΗΣ ΡΗΘΕΙΣΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ

ΤΗΣ ΤΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥ

ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Ἐπισταίᾳ δὲ τοῦ ἴδιου

Νῦν πρώτον ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΝ ΕΙΣ ΤΥΠΟΝ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ ΤΟΥ ΙΣΑΚ ΔΕ ΚΑΣΤΡΟ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἐκ τῆς τυπογραφίας ΚΑΣΤΡΟΥ

Εἰς Γαλατάν.

ἀρχ. 1824.

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΙΔΙΟΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΩΝ

ΚΑΙ

ΑΛΛΩΝ ΤΙΝΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΑΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΟΡΤΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ,

ΤΟΥΤΕ

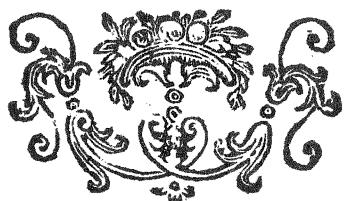
ΤΡΙΩΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΥ

Μελισθέντων παρὰ Μαγουὴλ Πρωτοψάλτου ὡς ψάλλονται ἐν τῇ
τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Εὐκλησίᾳ.

Καὶ ἐκδοθέντων παρὰ Π. Χαρίση, καὶ Θ. Π. Παράσχου.

Μεταφράσει καὶ ἐπιστολῇ τοῦ Διδασκάλου

ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ

Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Ἰσάκ Δὲ Κάστρο Καὶ Υἱοῖ.

ΒΙΒΛΟΣ

ΚΑΛΟΥΜΕΝΗ

ΕΥΤΕΡΗ

Περιέχουσα συλλογὴν ἐκ τῶν νεωτέρων καὶ ἀδύτερων ἔξω-
τερικῶν μελῶν, μὲ προσθήκην ἐν τῷ τέλει καὶ
τινῶν ρωμαϊκῶν τραγῳδίων εἰς μέλος ὄντω-
μαντού καὶ εὐρωπαϊκόν.

Ἐξηγηθέντων εἰς τὸ νέον τῆς Μουσικῆς σύστημα.

ΠΑΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΦΩΚΕΩΣ, Καὶ ΣΤΑΥΡΑΚΗ

ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Τῶν Μουσικολογιωτάτων.

Ἐπιθεωρηθέντων δ' ἐπιμελῶς καὶ ἐπιδιορθωθέντων κατὰ γραμμὴν
παρὰ τοῦ Μουσικολογιωτάτου διδασκαλου

ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ,

Ἐνὶς τῶν ἐφευρετῶν τοῦ εἰρημένου συστήματος,
Φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἴδιων.

Ἐν τῇ κατὰ τὸν Γαλατᾶν Τυπογραφίᾳ τοῦ Κάσορος.

1830 αὐλ.